PETER ELFSTRÖMS DAGBOK

transkription

kommentation

släktrelationer

utflykter och spår

studie av

ALF LIDHOLM

BILDERNA PÅ FÖRSÄTTSBLADET.

Vänstersidan:
Överst: En Tanumbonde plöjer. Hällristning i Tanum.
Mellerst: Dopfunt i Romelanda kyrka, där mången i Elfströms släkt blivit döpta.
Nederst: En dopfunt, som stått i Jörgen Olufsens gård vid Österå i Aalborg. Jörgen Olufsen ingår i Elfströms släktanor.

Högersidan:
Överst: Kongelfffwes stadssigill.
Mellerst: Norska klädedräkter från början av 1600-talet.
Nederst: Det äldsta Aalborgska sigillet, som varit vidhäft ett brev från år 1368.

Mittbilden är ett skepp från Kongelfffwe i början av 1600-talet. Bilden komponerad och ritad av Ael år 1975.

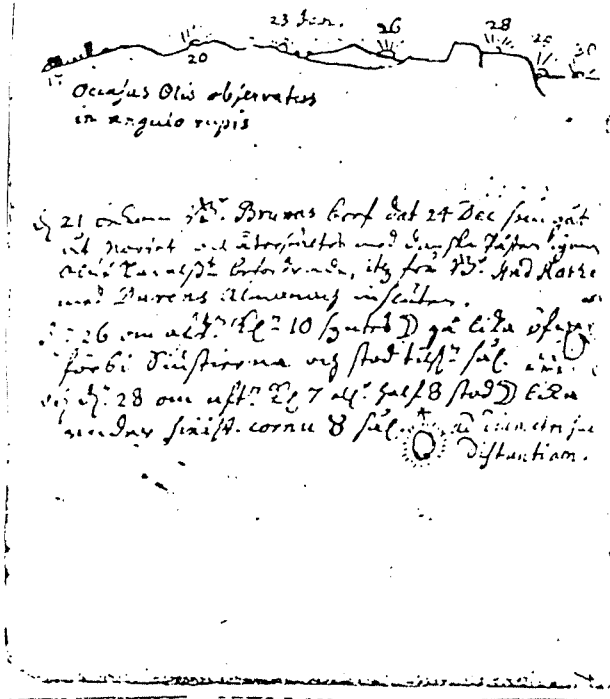

Occasus Olis observatus in angulo vispis

D. 1. Solen up 8, 10. Solen ned 3, 50.

G. St.		N. St.
17 c	Antonius	
18 d	Prisca	
	Om Bröllopet i Cana, Joh. 2.	
19		
20 f	Fabian	
21 g	Agnes	
22 a	Vincentius	
23 b	Emerentia	
24 c	Er. translat.	
25 d		
	Om Höfsvedes M. Tjenare, Matth. 8.	
26 e		
27 f	Chrysost.	
28 g	CAROLUS	
29 a	Valerius	
30 b	Adelgundg	
31 c	Vigilius	

Några merckvärdiga Händelser som åhr 1727. äro berättade at hafwa sig tilldragit.

Belgrad

FEBRUARIUS Göye Månad

D. 1. Solen up 7, 32. Solen ned 4, 28.

G. St.		N. St.
1 d	Brita	
	Om J. Mar. Kyrkegång, Luc.	
2		
3 f	Blasius	
4 g	Ansgar.	
5 a	Agatha	
6 b	Dorde	
7 c	Richard	
8 d	Eugenius	
	Om 4 handa Sädes Tid, Luc. 8.	
9		
10 f	Scholastica	
11 g	Euphrosina	
12 a	Eulalia	
13 b	Gaudus	
14 c	Valentinus	
15 d	Sigfrid	
	Ens förkunnar sitt Lidande, Luc. 18.	
16		
17 f	Wolchren	

Occasus Olis

Några exempel på almanacksanteckningar.

FÖRORD:

För tio år sedan kom jag i kontakt med en släktforskare i Tanum- fru Signe Aronsson- som uppmärksammade mig på en samling dagböcker från början av 1700-talet. Det var en Tanum-präst Peter Elfström, som i ett antal almanackor gjort värdefulla person- och kulturanteckningar. På slingriga vägar från skilda håll har dessa hamnat hos en Wilhelm Strand i Uddevalla. Senare har Signe Aronsson på märkligt sätt lyckats spåra upp ytterligare almanacksanteckningar. Kopior av dessa har kommit mig tillhanda med förfrågan om jag ville åtaga mig att transkibera anteckningarna och kommentera dess innehåll. Anledningen till att förfrågan gick just til mig torde sammanhänga med att vid denna tidpunkt hade min transkribtion av Kongellffwe Byes Bog utkommit. Vederbörande anade väl att jag stött på många av de i Elfströmska anteckningarna omnämnda personerna och därigenom hade möjlighet att personhistoriskt analysera och spåra upp gestalterna.

Jag ångrar idag inte för ett ögonblick att jag åtog mig uppdraget, ity det blev för mig en överraskande och spännande upplevelse, som blev till ett mångskiftande äventyr och som ledde djupt ner i medeltiden. Spåren ledde till Jylland, där jag träffade på kända personligheter från Aalborg, Aarhus, Horsens, Jellinge etc. Vad sägs om sådana berömdheter som Ola Römer (1644-1710), som uppfann meridiancirkeln och bestämde ljusets hastighet; Hans Christian Örsted (1777- !851), som 1820 upptäckte den elektriska strömmens magnetiska egenskaper och verkan; samt slutligen men inte minst den store danske fornforskaren, runologen, professorn vid Köpenhamns Universitet, kung Christian den IV:s livmedicus etc. - Ole Worm!! Alla dessa tre berömdheter har sprungit ut från samma släktstam som Elfströms,

Det är denne Worm som lett oss fram till tidig personhistoria. Worm var själv intresserad för sin härkomst och som angivit släktvägen ner till slutet av 1300-talet. Konsekvenserna av denna förnäma bekantskap är vittgående och banar bl.a väg till djup kunskap om isländska sagorna och gestalterna. Worm har bl.a. initierat tillkomsten av den berömda Arnamagnatiska samlingen i Köpenhamn för att bara nämna ett exempel.

Som läsaren förstår har min studie svält över alla bräddar.

Föreliggande arbete må därför betraktas som ett första utkast till min slutliga studie i ämnet, vilket jag hoppas kunna färdigställa inom ett halvår.

Jag står i stor tacksamhetsskuld till Signe Aronsson och Wilhelm Strand. Utan deras medverkan och stöd hade jag icke klarat av uppgiften.

Göteborg den 17 maj 1993.
Alf Lidholm

disse Tourer i de Levantiske Vande :| saa bekiendt, at Nationens Skibe siden noed Fragter frem for andres, ja befandt mig den heele Tid med mit Mandskab frisk og vel, endskiønt nogle Tyrker døde om Bord af Pest. Med Søeroverne fra Dulugno og Morea havde vi ofte smaae Skiermysler, som stedse gik vel af. Samme Aar in Novembri foretoeg ieg en Reise fra Cypern til Livorno for Armeniske Kiøbmænds Reigning paa en Tid, da Landet var anstukket af Pest, ja de ¾ Deele af Indvaanerne bortdøde, som baade ieg og mine dog lykkelig blev befried for, men dog foraarsagede, at ieg maatte udholde en lang Qvarantaine i Livorno af Frygt for, at min Bomulds Ladning var inficeret, indtil samme maatte udlosses i Lazaretter uden for Byen. Der efter giorde ieg 2de Reiser til Alexandria i Ægypten, hvor Monsr. Varion[1]), Intendant de Commerce fra Kiøbenhavn, ved min Ankomst var liggende med et Skib under Dansk Flag, men Mandskabet Franske og Italiener, der anledigede mig efter hans Begiering til Skibets Sikkerhed for Corsarer at overlade ham min Styrmand, en Dansk, paa det han kunde betiene sig af ham under Navn af en Skibs Capitaine; hvor over ieg siden maatte fortsætte Reisen uden Styrmand, der varede til

1761 in Augusto, da mit Skib, 30 Aar gammelt og bygt i Nye Engeland, blev for Ældes Skyld casseret og ophugged til Brænde.

Der efter ieg forhyrede mine Folk med andre Skibe til Holland og Hamborg, paatagende mig selv Reisen til Lands igiennem Italien til Venetien, til Tyrol, Inspruck, Augsborg, Francfurt am Mayn, Cöln og Amsterdam, hvorfra ieg kom hiem igien til Norge den 30. Septembr. samme Aar.

Thomas Fasting.

---

[1]) Honoré Antoine Morsoni de Verrayon, f. 1724 i Draguignan † 15. Aug. 1811 i Kbhvn., Legationsraad, Handelsintendant i Levanten 1760. (Eftorl. Reventlowske Papirer VI 589, VII 493).

To Storkøbmænd i Aalborg.

(Jørgen Olufsen og Jens Bang).

Ved **C. Klitgaard.**

De sidste Tiaar af det 16. Aarh. og Begyndelsen af det 17. var som bekendt en Blomstringstid for adskillige af vore Købstæder, og de »hjemmelavede« Borgerskaber blev i den Periode tilført en stor Forøgelse fra Udlandet, som bidrog til at højne deres Niveau. Dette gjaldt navnlig for Handelsstandens Vedkommende, og til Bevis behøver vi kun at pege paa Slægter som Worm'erne i Aarhus, Felthus i Aalborg og Horsens, (de) Wilh i Horsens; de Hemmer, van Ginckel, Popp, Werckmester, Grubbe o. fl. i Aalborg.

I vore Købstadkirker minder endnu prægtige Epitafier og kostbare Gravsten om dette Handelsaristokrati, og enkelte Bygninger staar da ogsaa hist og her tilbage fra hin Storlid.

Dette er saaledes Tilfældet i Aalborg. Her staar endnu ved Østeraa Borgmester Jørgen Olufsens prægtige Renæssance Stenhus fra 1616 (Østeraagade 25), som en Gang ved en Forveksling i en Almanak er blevet kaldt »Ellen Marsvins Gaard«, hvilken Benævnelse er blevet bibeholdt formedelst en senere Ejers »honnette Ambition«, og med Facade ud mod Nytorv ligger (Østeraagade 9) det landskendte Svaneapotek, eller Jens Bangs Stenhus, vort Lands mest imponerende borgerlige Renæssancehus, opført i Aarene 1623—24.

Sporger man om, hvem de Mænd var, som prydede deres By med slige fornemme og stilfulde Huse, kan der for Jens Bangs Vedkommende henvises til D. H. Wulffs Bog »Jens Bang, Kiøbmand i Aalborg 1605—1611« (Aalborg 1885), og for Borgmester Jørgen Olufsens Vedkommende til A. H. Nielsens: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, Side 98 og V. A. Secher: Familien Secher, S. 10; men intet af disse Steder oplyses der noget om Personernes Oprindelse, hvilket dog vilde være af Interesse for Jørgen Olufsens Vedkommende, fordi han har en talrig Descendens, der endnu blomstrer.

Selv om det ikke hidtil er lykkedes mig at skaffe Klarhed over, hvem de to omhandlede Mænd var Sønner af, er jeg dog under mine Arkivarbejder truffet over et Par Oplysninger, som yder Fingerpeg til Opklaring af Spørgsmaalet, og da de muligt kan komme andre Personalhistorikere tilgode, skal jeg nedenfor meddele dem.

Om Jørgen Olufsen oplyses i A. H. Nielsens »Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg«, at han var født i Vendsyssel af Bønderfolk. Denne Oplysning har sin Hjemmel hos den vendsysselske Bondeskribent Peder Dyrskjøt, der har meddelt den til Biskop Bircherod[1]), men den er urigtig. Peder Dyrskjøt har hørt, at Jørgen Olufsen var født i Horsens, og har da ment, at det var Horsens Sogn i Vendsyssel. »Jørgen Olufsen af Horsens« tog 15. Januar 1588 Borgerskab i Aalborg, og Helligtrekongersdag 1588 var han sammen med den berømte eller berygtede Færing Mogens Heinesen blevet optaget som Medlem af »Guds Legems Lav« der i Byen. I Gildets »liber vivorum«[2]) kaldes han Jørgen Olufsen af Horsens, Povl Pops Svoger (ɔ: Svigerson), og det maa derfor formodes, at han ved samme Tid har ægtet Maren Pop, Datter af den rige Købmand, fhv. Borgmester i Aalborg Poul Pop, som forøvrigt paa hin Tid var i Kompagniskab med Mogens Heinesen. 15. Maj 1598 blev Jørgen Olufsen Raadmand i Aalborg og 1618 Borgmester; men sidstnævnte Stilling fratraadte han efter Ansøgning 6. Maj 1625, og Grunden hertil var, at han havde været mistænkt for at have været impliceret i nogle Haandværkeroptøjer i Byen, hvorunder Haandværkerne under Anførsel af Skomager Jørgen Peller havde udøvet forskellige Udskejelser i Vrede over, at to kornlastede hollandske Skibe vilde sejle fra Aalborg, skønt Smaafolk i denne By ikke kunde faa Korn til Købs. Medens Sagen mod Haandværkerlavene stod paa, maatte Jørgen Olufsen vige sit Sæde som Borgmester for saavidt denne Sag angik, og enten har hans Forhold til Haandværkerne været kompromitterende for ham, eller ogsaa har han følt sig krænket ved Mistanken, thi Sagen gav som anført Anledning til, at han søgte sin Afsked fra Borgmesterstillingen[3]).

Han døde 2. Oktober 1645, begr. 5. Oktober, efter at hans Hustru, Maren Poulsdatter Pop, var død 26. Februar s. A., begr. 2. eller 6. Marts. Ægteparret havde 4 Sønner, af hvilke 3 blev Købmænd i Aalborg; samt 4 Døtre, der alle blev gifte med fremragende Aalborg-Borgere[4]).

Af disse Døtre er der kun Anledning til at omtale Maren, der blev gift med Raadmand i Aalborg, Hübert Snitlach »af Askendorp«, som blev Borger i Aalborg 1606 og Gildebroder 1609, død 1640[1]). Hun havde dengang for sit Ægteskab haft en ret ubehagelig Trolovelseshistorie.

I Horsens boede ca. 1600 en Simon Tideke (Titke), der 1616 og 1631 var Raadmand der[2]); han var antagelig fra Flensborg, i hvert Fald havde han en Broder Hans Tideke, der var født i Flensborg, og om hvem det 1617 siges, at han havde tjent Simon Tideke i 15 Aar. Denne Hans Tideke led af periodisk Sindssyge, men desuagtet blev han 1616 eller 1617 i Aalborg trolovet med Jørgen Olufsens Datter Maren, men straks efter, at han var kommet hjem til Horsens fra Fæstensøllet i Aalborg, blev han paany sindssyg, og som rimeligt var, vilde »Familien Olufsen« derefter gerne have Trolovelsen hævet, og der tilvejebragtes derfor en Del Tingsvidner om Hans Tidekes Tilstand.

Byfoged Hans Volbertsen i Horsens[3]) vidnede, at Hans Tideke 1611 var »melankolisk og meget af Lave og havde melankoliske Fanterier og Daarskaber; Raadmand i Horsens Fock Albertsen With[4]) vidnede, at Hans Tideke havde bidt ham i Fingeren for 4 Aar siden i Raadmand Jacob Thenaars[5]) Hus.

Henrik Felthus af Flensborg vidnede ligeledes, og Mester Henrik Bartskær havde forbundet Fock Albertsen. 9. Juli 1617 havde Hans Tideke endvidere staaet i Klosterkirken i Horsens i Nærværelse af Hr. Poul Mikkelsen, Præst i Nim og Provst i Nim Herred, Hr. Kjeld Christensen (Præst til Klosterkirken)[6]), Jacob Thenaar og Jørgen Olufsens Fuldmægtig Mikkel Skaarup[7]) og offentligt bekendt, at han ikke begærede, at Maren Jørgensdatter, hans Fæstemø, skulde længer opholdes eller blive bedragen af ham, thi hans Vanvittighed og Hovedskrøbelighed vilde ikke forlade ham, og han begærede derfor at maatte befries for sin Trolovelse.

Da det saaledes var bevist, at Hans Tidekes Tilstand var saadan, at han hverken kunde forsørge sig selv eller andre, blev Trolovelsen ophævet, men Hans Tideke var alligevel ikke fornøjet med at give Slip paa den rige Mands Datter, og han anlagde derfor Sag mod Jørgen Olufsen, hvem han kaldte en gammel Skælm.

---

[1]) Ny kgl. Saml., 4., 746. Dyrskjøt skriver, at J. O. var født i Horsens Sogn i Vendsyssel, og samme Opgivelse kunde maaske findes bestyrket ved at J. O. 1608 fik kgl. Stadfæstelsesbrev paa Kirkekorntienden af dette Sogn.

[2]) Se Fra Himmerland og Kjær Herred, III., 318.

[3]) Se Jydske Saml. 2., III., 241 ff. Kancelliets Brb. 27. Novbr. 1621. V. A. Secher: Fam. Secher, S. 19 ff.

[4]) Jfr. iøvrigt A. H. Nielsen: Embeds- og Bestill[illegible]smd. i Aalb[illegible] S. 98.

[1]) a St. 129.

[2]) Fabricius: Horsens Købstads Beskrivelse, S. 223.

[3]) a St. 228.

[4]) a St. 223. Var fra Emden.

[5]) a St. En Christen v. Aar var Gildebroder i Aalborg 1606.

[6]) a St. 103.

[7]) Mikkel Nielsen, født i Skarup ved Skanderborg, blev 1613 Gildebroder og 1614 Borger i Aalborg.

Af Sagens Akter[1]) ser vi, at Jørgen Olufs[en] i Aalborg [havde] en Søster Else Bang, der var gift med Købmand Otte Wildstock i Horsens, 1627 Ejer af det ene af Byens to Stenhuse, som var de højst beskattede Ejendomme i Horsens[2]), og antagelig saaledes en af Byens Stormænd. Endvidere ser vi, at Simon Tideke var gift med Margrete Bang, der antagelig ogsaa var Søster til Jørgen Olufsen i Aalborg.

F. E. Hundrup oplyser i sin Stamtavle over Oluf Bangs Efterkommere, S. 54 og 62, at Jens Bang i Aalborg var Søn af Steffen Clausen Bang, Borger og Handelsmand i Aalborg, og altsaa Broder til Sognepræst til Romedal paa Hedemarken, Christen Steffensen Bang, død 1678, og Niels Steffensen Bang, 1649 Borger i Christiania. Dette er utvivlsomt — som ogsaa formodet i D. H. Wulff: »Jens Bang«, S. 2 — urigtigt; thi en Steffen Clausen Bang forekommer ikke paa hin Tid blandt dem, der har taget Borgerskab i Aalborg, ligesom et saadant Navn heller ikke forekommer blandt Medlemmer af »Guds Legems Lav«, der i hvert Fald omfattede alle Byens Købmænd. Der er da heller ikke fundet andet, der pegede i den Retning. Derimod blev en Anders Olufsen Bang Borger i Aalborg 1618, hvor han drev Handel, og da han 1622 døde ugift, ihjelslaaet ved Nørgaard i Slet Herred, optraadte Jens Bang paa Arvingernes Vegne, saa det er mest sandsynligt, at han var Broder (Halvbroder?) til ham, og da Jens Bang allerede 1600 blev Gildebroder i Aalborg, 1605 Borger der, har Anders Bang muligt først tjent ham, hvilket ogsaa synes at fremgaa af Tingsvidne fra 1640[3]).

Blandt de Folk, der var nær knyttet til Jens Bang var ogsaa Hans Olufsen Felthus, der blev Gildebroder i Aalborg 1606, Borger i Aalborg 1609, Raadmand der 1613, død 1648, Boet fallit[4]).

Denne Hans Felthus var i Følge Borgerskabsbogen født i Horsens ligesom den ovennævnte Borgmester Jørgen Olufsen, og han var endvidere Broder til ovennævnte Anders Olufsen Bang[5]), med hvis Debitor Karen Pedersdatter Suhr i Aalborg han 1623 havde Proces angaaende hendes Gæld til den afdøde Anders Bang. Da i hvert Fald Borgmester Jørgen Olufsens Søster Else (se foran) førte Familienavnet Bang, synes det mig sandsynligt, at Borgmester

[1]) Viborg Landst.-Dombg., B. 1627, fol. 329 b ff., og 340.
[2]) O. Fabricius: Horsens, S. 36.
[3]) Jfr. D. H. Wulff: Jens Bang, S. 7. Skifte findes ikke. a St. S. 191.
[4]) Jfr. A. H. Nielsen: Embedsmænd, S. 127.
[5]) Viborg Landst. Dombog A. 1623, fol. 160 b.

Jørgen Olufsen[s] Raadmand Hans Olufsen Felthus, Anders Olufsen Bang og Jens Bang, alle i Aalborg, var Søskende eller Halvsøskende, og at andre af deres Søskende var Else Bang, gift med Otte Wildstock i Horsens, og Margrete Bang, gift med Simon Tideke i Horsens[1]), og denne Antagelse bestyrkes, forekommer det mig, ved, at da Jens Bang i Aalborg i Foraaret 1635 vil afhænde en Part af Selvejerbondegaarden Kornumgaard i V. Brønderslev Sogn, hvilken han havde tilforhandlet sig, og i den Anledning skal godtgøre, at Lovbud til nærmeste Frænder har fundet Sted, faar han Tingsvidne om, at hans 2 Stævningsmænd har været i Horsens og der stævnet Else Bangs og Margrete Bangs med deres Lovværger, samt i Aalborg og der stævnet Jørgen Olufsen Felthus, Borger i Aalborg, saa og Ane Juels og Maren Juels sammesteds med deres Lovværger[2]).

Den Jørgen Olufsen, som her nævnes med Familienavnet Felthus, var sikkert den tidligere Borgmester, da der ikke paa hin Tid kendes nogen anden Borger i Aalborg ved Navn Jørgen Olufsen, og Ane Juels i Aalborg var formodentlig Borgmester i Aalborg Didrik Grubbes Hustru, Ane Andersdatter Juel, død 1649[3]), der ogsaa har en stor og fremragende Descendens. I Tingsvidnet siges, at de er Jens Bangs nærmeste Frænder, Slægt og Byrd, der skal arve ham.

Man kunde have ventet ogsaa at finde Hans Felthus indstævnet til Lovbudets Paahør, men han kan have været fraværende (udenlands) paa hin Tid[4]). 1641 boede han iøvrigt i en Jens Bang tilhørende Gaard i Maren Turisgade.

Mellem Jørgen Olufsen og Jens Bang var Forholdet vel ikke broderligt i en Aarrække, da der opstod store Processer mellem Interessenterne i Saltkompagniet, blandt hvilke Jørgen Olufsen, og Direktørerne, blandt hvilke Jens Bang[5]), og heller ikke stod Jens Bang vedvarende i godt Forhold til Jørgen Olufsens Svigerson, Hybert Snitlach[6]), men 1639 ses Jens Bang dog at have haft større Partier Korn liggende paa Jørgen Olufsens Lofter[7]), saa da kan de vel ikke have været Fjender. Foruden det ovenanførte tyder ogsaa Jens Bangs og Hustrus Fadderskaber[8]) paa det her

[1]) Simon Tideke solgte 1638 til Jens Bang 10 Par Staldøksne. Wulff: Jens Bang, S. 200.
[2]) Jerslev H. Tgb. 1635. (Foraaret, Datoen borte af Fugt).
[3]) A. H. Nielsen: Embedsmænd, S. 100.
[4]) Jfr. Wulff: Jens Bang, S. 120.
[5]) a St. S. 9 ff. og 124 ff.
[6]) a St. 122 f.
[7]) a St. 177 f.
[8]) a St. 161 f.

Jens Bang, som døde i Februar 1644; S[illegible]steforretnin[illegible] er vel udført af Kommissarier.

— — — — — —

Skulde man fremsætte en Gisning om, hvem der var Forældre til de her omhandlede Personer af Navnet Felthus og Bang, kunde det være den, at Jørgen Olufsen, Borgmester i Horsens, død 8. April 1581 (Søn af Raadmand i Horsens Oluf Olufsen)[1]), gift med Maren Jensdatter Juel, foruden Sønnen, Borgmester Oluf Jørgensen i Horsens, f. 1532, d. 1586, har haft en Datter Sidsel Jørgensdatter, f. 1510, som i Ægteskab med en Hans Felthus har haft Sønnen Jørgen »Olufsen« Felthus, Borgmester i Aalborg, opkaldt efter sin Morfader, samt Døtrene Ane »Andersdatter« Juel, gift med Borgmester Didrik Gruppe i Aalborg, og Maren »Jensdatter« Juel i Aalborg, begge opkaldt paa Mormoderens Side. Efter Hans Felthus' Død skulde hans Enke Sidsel Jørgensdatter da være blevet gift med en Oluf Bang, med hvem hun havde Sønnerne Hans Felthus (Olufsen), Raadmand i Aalborg, Jens Olufsen Bang, Købmand i Aalborg, Anders Olufsen Bang, Borger i Aalborg, Else Olufsdatter Bang, gift med Otte Wildstock, Købmand i Horsens, og Margrete Olufsdatter Bang, gift med Simon Tidcke, Raadmand i Horsens.

Med Hensyn til Børnenes Rækkefølge, som her er vilkaarlig, skal jeg ikke forsøge nogen Gisning[2]).

At Borgmester i Aalborg Jørgen »Olufsen« Felthus' Fader hed Hans, synes at fremgaa af, at Jørgen havde 2 Sønner af dette Navn, men ingen af Navn Oluf, og at hans saavel som Raadmand Hans Felthus' Moder hed Sidsel, sandsynliggøres ved, at de begge havde en Datter af dette Navn, ligesom Ane Juel og Didrik Grubbe ogsaa havde en Datter Sidsel.

Men maaske kan Fremtiden bringe yderligere Klarhed over Spørgsmaalet om Jens Bangs og Jørgen Olufsens Herkomst, nu da Sporet er ført til Horsens.

[1]) Om Ascendenten se Fabricius: Horsens Købstad, S. 189.

[2]) I »Dansk Magasin« 3. III. 297 siger Kall Rasmussen, at levende Slægtninge den Gang (ca. 1450) aldrig blev opkaldte. Det var en Skik, som holdt sig i Jylland i langt senere Tid, og nærværende Meddeler hylder derfor ikke Teorien om, at Farfader opkaldes før Morfader og Bedsteforældrene før Oldeforældrene, hvorfor jeg da heller ikke ordner Børnerækken paa Grundlag af Navnene, jvf. Arkivar Thomle i Personalh. Tidsskr. 8. IV. 201 om Opkaldelsesskikken i Norge (1703) og min Artikel i »Fortid og Nutid« I. 125.

Danske Elever ved Rideskolen i Angers 1601—1635.

Af Henny Giarbo.

Blandt de mange Rideskoler, der skød frem i Frankrig i XVII. Aarhundrede, var Skolen i Angers en af de berømteste. Denne besøgtes med Forkærlighed af udenlandske Adelsmænd, der her paa een Gang kunde tilegne sig det reneste franske Sprog og de eleganteste ridderlige Idrætter. I Begyndelsen af Aarhundredet lededes Skolen af en Mand ved Navn Joachim Martin, og den havde Lokale i Petit Guémené i Angers, men c. 1629 købte han et nyt Hus »la maison de Casenove«, og en tysk Adelsmand forærede Instituttet en Grund til Øvelserne, der fik Navnet »le Pré d'Allemagne«.

Ved Siden af de ridderlige Øvelser synes der at være givet nogen boglig Undervisning paa Skolen; i hvert Fald omtales det, at Bruneau de Tartifume, der var Advokat i Angers, gav Timer i Græsk til Eleverne. Denne Mand har efterladt sig en Fortegnelse over de unge, der opholdt sig paa Skolen i Tiden 1601—1635, og da der ikke findes nogen Slags Matrikel for Instituttet, har hans Optegnelser en betydelig Interesse for os, idet de bl. a. giver Navnene paa 44 danske Elever, der har opholdt sig der i det nævnte Tidsrum. Optegnelserne findes i la Bibliothèque d'Anjou Mss. Nr. 870, og heraf har André Joubert i Revue de l'Anjou, t. 26 (1893) givet et Uddrag vedrørende Udlændingene. Følgende Liste over de danske Elever er uddraget af Jouberts Artikel. Navnene er ofte stærkt forskrevne og vanskelige at identificere, men da Angers i flere Tilfælde var en Station paa Studierejsen mellem Leyden og Padua, kan enkelte Personer ad den Vej bestemmes.

1604 Michel Huass[1]).
Thomas Kraisse[2]).
Ego Christianus Ripensis[3]).
1605 Elias Eisenbergius[4]).
1606 Ernestus Schuob[5]).

[1]) f. 1583, til Sorup eller Sogaard.
[2]) Thomas Kruse d. 1613 til Tulsted.
[3]) Lave Christensen, Magister i Marburg 1600.
[4]) c. 1581—1635, Professor, Præst i Besser og Onsberg.
[5]) — Swabo.

Thetta åhret 1703 är frå- werldens skapelse efter Scaligeri räckning det 5652, Doct. Terferi 5707, Doct. Wassmuts 5844, Doct. Rafii 5843. Period Juliana 6416.

Gyllentalet gamla stilen 13, nya stilen 12,
Solcirkeln gamla stilen 4, nya stilen 4.
Epactae gamla stilen 23, nya stilen 12
Romerska skattetalet gamla stilen 11, nya 11
Söndagsbokstaven gamla stilen d, nya stilen g
Emellan jul och fastlagen gamla stilen 6 veckor 3 dagar, nya stilen 7 veckor 6 dagar.

FEBRUARIUS:

den 5 undfick iag mitt testimonium af doct. magistro Gadelio, för hwilket iag gaf 6 caroliner. Samma gång fik jag för mina "saker" af AHLMAN 5 daler smt.
P.L.ELFSTRÖM: dat. 30 dec. 1702.

A:o 1679 bleef iag född den 12 Martie
A:o 1695 den 13 sept. bleef iag gymn. i Göteborg
A:o 1697 den 23 martii fik condition hos häradshövdingen J. Cedercrona welborne.
A:o 1698 den 4 Epiph. gjorde min första predikan i Ytterby.
A:o 1703 den 16 junii exc. videant quo loco.
A:o 1680 den 16 junii denatus Pater.
A:o 1710 den 2 januarii denata Mater (vel 9 ejusd. ut soror re-scripsit)

Ifrån den 19 till den sidste war iag helt opasslig ok måtte hwar-annan dag hålla mig wid sängen, hwareefter siukdomen återwände med utslag i munnen ok halsen att iag hade ondt för at både äta ok swälga.

den 24 febr. eller Matthie war ett bistert wäder med blåst, frost ok snöyra hwareefter elfwen kastade sig at man kunde både gå ok kiöra på hamnen. Det hon icke hwarken i åhr eller några åhr tilforne giordt hade. Och bleef liggande i 14 dagar. Då sedan ymsom frost, tö, gott ok ondt wäder.

MARTIUS.

Den 1 skref iag Monsr PETTER CEDERCRONA till med Monsr Sparrschiölds bref, då iag war i Kongelf ok lefwererade brefvet.
Den 6 conterade mig häradshöfdingen de penningar iag på Monsr Sparrschiölds wägnar betalt till Hr SMITT 4 daler 4 öre, hwarför quittens iag avlade.
den 6 handlade Monsr Sparrschiöld af mig min sadel och pistoler ok....
den 9 reste iag til Göteborg (ok reste sam dag bort)
den 11 skref jag Monsr COLDING till.
den 12 war ett härligt och kosteligt månsken. Samma dag om aftonen bekom bref ifrån Colding dateradt den 7.
den 13 war iag wid siöhn.
Här följer några årtal 1676. 1677. 1678.
den 22 wardt jag för Skollwijsered där wägen war mycket blött och oren. Utan tog sedan wägen.....
de- 23 begärdte iag skriftligen mitt afschied af wälb. häradshövdingen ty 6 åhr woro då uthe, som iag hos honom warit praeceptor medan iag i åhr 1697 den 23 matrii hade begift mig uthj (tienst)

Aprillis

den 4 bekom resten på min lön 40 daler 12 öre, beräknadt 16 daler om åhret.
den 5 predikat för Hr ANDERS i Kongelfs kyrkia.
den 8 reste till Göteborg at taga afschied med magistern. Undfick samma gång bror Coldings bref af Stobeus.
den 9 tog afschied med häradshövdingens.
den 11 gick i-g till skrift ok intog Herrans nattward ok tog afschied.
den 12 afdrog iag till skuttan, men måste för affärd taga häst till Tiufekil från .....
den 13 kom iag till skutan wid Albrechtsund till Gillisholm. Hördes åskdunder. Seglade den 17.
den 20 om morgonen lade wij tillfrån Gillisholm (Smalskieret) ok kommo efter middag till Hälsö ock lade där till.
den 24 seglade wij ifrån med en nordwästvind Hälsö ok kommo om morgonen innemot.....

där winden stillnade ok blåste sedan up en sunnanwind för hwilken wij drefvo på sydanöst under Seland, där wij kastade ankar.
den 26 drefvo wij än widere sydwäst förbi Hasselön, Nyköpimg ... Fyrön.
den 27 mot aftonen blåste up en nordwäst med hwilken wij seglade hela natten ok kommo fram den 28 före middagen till Cappen, som ligger ett litet stycke från Sundet.
Sedan bläste mäst contra wind, at wij därför måtte wänta på god wind.
Wij drogo till Helsingör, hwar jag förbleef i tre dagars tijd ok brefven ibland annat om,.... då iag för lust skull gick ifrån.....-

Majus.

den 8 blåste up en godh nordwästwind, at wij strax om morgonen warpade up ankaret ok slogo uth seglen ok seglade fort, allenast wij lade till ett par timmars tid wid Helsingör at giöra oss klara ok kommo så fram till Malmö, der wij på redden kastade ankar.
Den 9 sattes iag från skutan till Malmö.
den 11 hämtade iag från från skutan mina saker ok skref min moder till med Fon(tin).
den 12 tog iag skjuts från Malmö till Lund, dit iag framkom eftermiddag kl. half tre.
den 13 skref iag min moder till. Angaf mig för curatorn Monsr Giers.
den 14 Undergick iag examen för decanus LAGERLÖF:
den 15 Inscriberades iag så för rector MAGNUS LINERIUS samt uthi nationen af Götheborg ok tog tillnamnet ELFSTRÖM.
den 18 lånte iag Monsr NÖRING 3 caroliner.
den 19 lånt hr kockenmäster 13 c. efter hans obligation ok till intresse at få spisa 3 ve-or ifrån den 14 beräknadt .
den 20 lånt Monsr LOMBERG 4 daler som MONSr TEGNER sig obligerat at betala ok till viss försäkran satt en wäst i pant. Item afsände till Katharina, TRINA HOLST, MOD, ok JACOB GUSTAFSSON.- 4 öre.

till hr. Professor ok Decan Lagerlöf	.....	2 daler
item in Fist?	.....	1,16 daler
till Magnif. Rect. Linerius	.....	2 daler
item till biblioteket	.....	2 daler
till nationskassan	.....	4 daler
till notarium	.....	1,8 daler
till curator	.....	2 daler
till pedell	.....	1 daler
vide 29 junij summa summarium	.....	15 daler 24 ö

den 26 lånt Colding 8 öre item den 29 junij.
den 27 lånt af Hospitalet 7 daler på en guldring.
skref till AHLMAN ok STRÖM:
den 30 skref iag till Monsr G..... till ok Hr Anders Tranchell ok
Hr Claes ok .....

JUNIUS.

den 12 köpte af Monsr Böring sängkläder: 1 bolster, 1 hufvudpuda ok
1 örongott för 6 caroliner, af hwilka betaltes då 3 daler ok de öfvriga
undfick .....
den 14 fik bref ifrån systern, dat. den 5.
den 15 gik iag med Colding till Malmö ok kom tillbaka den 16.
den 16 lånt Monsr Nöring 2 caroliner emot obligation ok 4 daler under
pant
den 17 skref syster till med Monsr Colding ok Margareta
den 23 lånte 10 öre till en sjorteknapp.
den 24 utlahde iag på broder Coldings begiäran 8 daler till hestlega.
item fik iag bref från Jacob Gustafsson och syster dateradt den 12.
den 27 skref till Mag. BASK, Mag. GADELIUS, L. AHLMAN
item till Hr häradshövdingen ok HAMPUS CEDERCRONA
item lånte Colding på hans skriftiliga begiäran 16 öre
den 29 betalte för de kostveckor avkortande de 10 öre ut supra
N.B. item begärte att Spend. (?) måtte hollas som ok skedde.
kostade å min sida 3$_{r}$ daler 12.
item skref till Monsr Jacob Gustafsson, mohr ok Sophia.

Julius.

den 1 lånt bror Colding 4 caroliner der emot hans skriftiliga oblig.
sig för de nyligen lånte 5 daler som de förrige 20 daler riktigt vid
lägenhet att betala. Vide 27 oct.
reste han till Landskrona att mottaga condition.
den 4 lånt Monsr STOBEA 1 carol. efter hans skriftiliga begiäran.
den 5 fik bref från Ahlman dat. 3 julij, svar.....
den 6 betalte kostveckan 20 öre.

den 8 skref till Ahlman
den 12 betalt 10 öre för tre dagars spisning i veckan.
den 14 lånt .... 10 öre.
den 15 döde wärdens lilla sohn om morgonen kl. half 3.
då lånte wärdinnan 2 daler smt.
den 17 bar iag kökenmästarens lilla barn till jordfästning.
den 20 köpte iag 8 geografiska cartor för 9 daler 9 öre över Europa, Asia, Africa, America, Globi: Scandinavia, Ter. Sancte, Polometria, Gam...
den 26 fik iag bref ifrån k.syster.
den 29 skref iag hem samt till Hr SÖFFREN STRÖM ok HINDRICH DIDRICH:

AUGUSTUS.

den 7 blef iag absolverad ifrån onere pennalimi ok kom till libertatem studiosorum. Gloria Deo.
item köpte iag ett spanskt rör för ? daler.
item lärft till 2 nattkappor ok 2 förärmar 1 daler 19 öre.
den 10 fik bref från bror Colding ok skref tillbaka.
item köpte iag en glaspotell för 5 öre.
den 14 som war den 4 bönedag begick iag Herrans Högwärdiga nattward.
den 19 fik iag bref från syster ok P:H:STRÖM.
den 26 bekom iag bref från Ahlman dat. den 23.
den 29 skref iag till Mag. Basck, mohr, ok Ahlman.

September.

den 18 .....
den 24 supplicerade till Hr Professor STRIDSBERG: om beneficio, hwilket han låfade såframt någon lägenhet skie kunde.
den 25 clarerade iag Hospitels skuldfordran, och lefwererade guldringen som war pantsatt för 7 daler. Till hwilkens betalning undfått, förutan det förra widare (?) ok 17 öre som iag spisat, 2 daler 18 öre lofwandes 14 öre till 3 dalers fyllnad ok det övriga spisning.
den 28 fick tillstånd af Hr Preses Steuchio att spisa på Communitetet, så länge något ledigt war.

OCTOBER.

den 5 hade partes oppon. på Communitetet.
den 6 flyttade iag till sahl. Christopher Bunts änkia at gästa.
den 23 bekom iag veniam consoniandi af högwördige biskopen Matth. Steuchio.
den 26 betalte iag kökenmästaren 3 daler och gaf min obligation på at betala de övriga 10 daler i 2 terminer.
den 27 war iag i Landscrona ok fik betalt af Colding.
den 28 fik iag bref ok saker, som woro skickade med PETTER STRÖM.
den 29 löste MOns^{r} Nöring igien sina sängkläder för 6 caroliner.
den 30 fik i-g min käp färdig, som kostade mig i arbetslön 3 daler ok 5 öre. Piggen 3 lod silfver.
den 31 reste iag från Lund at mottaga condition hos Hr öfwer-inspektoren SÄGERDAHL i Wällatorp 1 oc en half mil från Kristiansstad.

NOVEMBER.

Från Wälatorp till Fjälkinge 3/8 mil, från Fjälkinge till Christians-stad 1 1/2 mil, från Christiansstad till Wram 1 1/4 mil, från Wram till Hörby 2 3/8 mil, från Hörby till Hurfwa 1 1/4 mil, från Hurfwa till 2 mil på en halv fierd. när, från Lund till Malmö 1 1/2 mil.
den 1 kom iag till Christianstad, därifrån strax ....
den 2 kom iag till Wälatorp ok
den 3 reste iag till Hr Nils och hämtade till mig disciplinen.
den 28 war en förskräcklig ok stor storm så att tegelpannorna på taken här ok där afblåstes, ok förspordes at åtskilliga torn i Tyskland ok annorstädes nedkastades af samma stormwäder.

DECEMBER.

den 5 kommo bror BRINK ok Hr Giers till Liungby herrgård ok woro der till den 7. Då war lustigt.
den 6 begick iag Herrans högw. nattward i Gualöfs kyrkia. Ok predikade ther, tillika i Liungby.

KOMMENTARER.

Allmänt.

Efter många överväganden har jag funnit det vara lämpligast att presentera dagboksanteckningarna årsvis i sammandrag. Viss möda har nedlagts att söka identifiera de åberopade gestalterna så fylligt som sammanhanget kräver. Naturligtvis kommer en dylik redovisning att te sig ganska torr för läsaren - men förhoppningsvis matnyttig för den genealogiskt intresserade. Övriga uppgifter och tolkningar skall jag dock - efter bästa förnåga - söka sätta någon färg på. I bland kanske "färgen" inte blir särledes njutbar exempelvis när jag med mina begränsade kunskaper i latin försöker tolka Elfströms alla noteringar på detta ädla språk. Läsarens överseende påräknas!

1703 års anteckningar.

Elfström startar sina anteckningar med en upplysning om hur året 1703 är numrerat enligt olika tidsberäkningar. Vidare repeterar han diverse vanliga bibliska data, som för oss i dag är ganska obekanta. Att ha insikt i dessa förhållanden och att äga kunskap i de astronomiska förloppen var vid denna tid ett "måste " i akademiska kretsar. Elfström visar i sina anteckningar många prov på dylik färdighet.

Den 5 februari fick han sitt avgångsbetyg från gymnasiet i Göteborg och betalte för samma 6 caroliner till dåvarande rektorn magister Sven Gadelius. Magister Elias Johan Bask var företrädaren i rektorsämbetet (1701-1702) liksom magister Johannes D. Wallerius var efterträdaren. Elfström nämner dessa ofta i det följande. Enligt almanackan för år 1729 motsvarade 1 carolin - 25 öre. På 1 D^r gick 32 öre. Med en enkel räkneoperation får vi alltså att 6 caroliner utgjorde $4D^r$ 22 öre.

Den Ahlman, som Elfström sålt "saker " till är säkert Lars S. Ahlman född i Götheborg 1686 och sammanstrålat med i Gymnasiet i Göteborg. Han har tydligen läst också privat och studerar i två år i Greifswald (1707 -) och därefter i Rostock. Finns 1711 i Lund, där han också är anställd som kollega 1715. Prästvigd 1717..Mag. i Lund 1719 och kyrkoherde i Ökome 1728. Död 1746.

Vi märker att Elfström angivet sina initialer till P resp. L. Här är P.= Peder efter sin morfar och L.=Lars efter sin farfar. Det skall vi belägga längre fram.

Elfström har sammanställt några värdefulla data, med bl.a. uppgiften om föräldrarnas dödsdagar (.... denata Mater resp. denatus Pater) Han var alltså inte mer än ett år när han miste sin far, vilket givetvis kom att påverka hans möjligheter till längre och mera avancerade akademiska studier. Tyvärr har han icke angivet sina föräldrars fullständiga namn, vilket självfallet försvårat härledningen av hans släktförhållanden. Men turligt nog har det funnits andra vägar at gå.
Den Monsr Petter Cedercrona som omnämnes är en skolkamrat till Elfström men också tillika elev, som vi senare skall finna. Vederbörande fortsatte sina studier i Uppsala,1702,och blev sedermera militär.(se bil.) Monsr Sparrsköld var också han skolkamrat med Elfström i Göteborgs gymnasium och som fortsatte studierna i Uppsala,1701, varefter han i slutet av samma år antogs vid lagmansrätten i Bohuslän 1704. Han var son till häradshövdingen på Inlånd i Bohuslän Erik Sparman och blev föräldralös tidigt, 1698. Mycket tyder på att han blivit omhändertagen i den Cedercronska familjen. Se vidare om släkten i bil. Umgänget mellan dessa skolkamrater har tydligen varit ganska intimt och säljer vår gode Elfström sin sadel och pistol till sin vän Sparrsköld. Det är säkerligen fråga om arvsaker efter fadern och antyder något om faderns sociala ställning. Var fadern militär eller månne juridisk ämbetsman? Härom skall vi spekulera längre fram.

Vi skall i fortsättningen stöta på många av Elfströms skolkamrater och kan det därför vara praktiskt att här redovisa dessa i några matrikelutdrag avseende gymnasiet i Göteborg resp. Lunds universitet. Det underlättar måhända läsarens orientering. Som framgår finner vi inte Peter Elfström -med detta namn- i gymnasieförteckningen, men får sin omedelbara förklaring i universitetshandlingarna, där vi i en blygsam not finner att Peter Elfström inskrevs med det märkliga namnet Petrus Micrydorus! Vilken betydelse var månne här inlagd? En gissning skulle vara att han varit född utanför Kungälv (p.g.a. krigsoroligheterna 1676 -1679) i någon gård Lilla Röd. Namnet fanns verkligen i närheten och var vid denna tid till yttermera visso militieboställe. En uppslagsända möjligen, som vi skall spinna ytterligare på i fortsättningen.

Som framgått av Elfströms kortfattade sammanställning har Elfström varit anställd som informator hos häradshövdingen Johan Cedercrona i sex år,1697 -1703. Cedercrona var sedan 1680 häradshövding i Askims, Torps, och Flundre härader samt svenska och norska Hisingen. Från 1676 till 1680 vaa han anställd som guvernementsekreterare med stationering i Kangelf. Det är frestande att spekulera i att Elfströms far haft mycket med guvernementsekreteraren att göra, vilket bidragit till att Peter Elfström så omgående fick denna åtråvärda informatortjänst, strax efter faderns hastiga bortgång. Det förtroliga umgänget mellan Elfström, Peter Cedercrona

och Daniel Sparrsköld styrker härvidlag vårt antagande. Johan Cedrcrona var i sitt andra äktenskap förenad med en dotter till lagman Hans Frandtsen, Ingeborg Wandalin, vilket ger oss vissa tips i den fortsatta analysen. I övrigt hänvisas för ögonblicket till bil. Vi återkommer längre fram i upprepade sammanhang.

Peter Elfström har tidigt uppträtt i predikstolen. Redan 1698 predikade han i Ytterby kyrka och år 1703 den 5 april skötte han predikan för Herr Anders i Kongelfs kyrka. Denne Anders var dåvarande comministern i Kongelf Herr Anders Tranchell d.ä. en bekantskap som får sin naturliga förklaring i Elfströms omfattande relationer till Kongelfssocieteten, som vi framöver skall bekanta oss med.

Den Colding som Elfström korresponderar med är skolkamraten Johannes Colding, en son till kyrkoherden i Ödsmål Nils Jenssen Colding. I sammanhanget förekommer en Stabaeus. Här har vi att välja på tre med detta namn. Erik,Nicolaus och Andreas Stabaeus samtliga skolkamrater med Elfström hela vägen från trivialskolan i Kongelf, Göteborgsgymnasiet till Lunds Academi. Erik S. blev regementspastor i Göteborg och torde inte haft så mycken kontakt med Elfström efter skoltiden. Nicolaus däremot har umgåtts flitigt med Elfström och blev präst i Uddevalla. Denne var ingift i Kongelfssläkten Ström,närmare bestämt med Elsa Gabrielsdotter Benzonia-Ström, vars mor var Dorothea Pedersdotter Ström (en syster till kh Nils Pederssen Ström och kh Söffren Pederssen Ström) Till detta släktsamband skall vi framöver flitigt engagera oss, varigenom vi kunnat belägga att vår Elfström är nära befryndad med denne Nicolaus Stabaeus. Samma gäller för Andreas Stabaeus, som blev kh. i Ljungby. Han vart ingift i Kongelfssläkten Holst och därmed i släktförhållande till Elfström. Vi har en viss anledning att här dröja kvar något vid dessa Stabaeausar. De härstamma från frälsegården Staby i Torsby socken och fanns vid aktuell tid flera Kongelfborgare som lystrade till detta ortsnamn ex. Erik i Staby, Amund i Staby, Amund Eriksson i Staby etc, med ingiften i kända Kongelfssläkter. Gården Staby utgjorde en av den mångfald frälsegårdar som fanns i Torsby och Harestad och som ursprungligen ägts av den enormt utbredda Marstranssläkten Brun.Genom ingiften kom gårdarna att utskiftas till bl.a. prosten Holger Ovessons arvingar, till lagman Hans Frandtssons släkt, Cedercrona etc.etc. I denna samling kom att ingå släkterna Tegner, Arctander, Nöring, Giedda, Kall, vilka alla dyker upp i Elfströms dagböcker. T.o.m. blir det så att nära frändskap kan påvisas mellan Elfsröms släkt och denna åberopade släktgrupp. Elfström mor hade nämligen en morbror,Lars Jenssen - Dahl, som var gift med Nils Holgersson - Arctanders dotter. Nils Arctander var kyrkoherde i Morlanda och fick till efterträdare sin måg omnämnde Lars Jenssen -Dahl och som genom sin hustru ärvde gårdarna Toreby i Harestad och Glose jämte Tronnum i Torsby bl.a. År 1679 flydde kh Lars Dahl till Norge och medföljde Gyldenlöwtrupperna tillsammans med sin familj. Dessförinnan sål-

-de kyrkoherde Dahl omnämnda frälsegårdar till sin svåger kyrkoherde Claudius Torgiersson - Brun i Skredsvik, som var gift med Maria Arctander. Denna släktförbindelse får vidlyftiga konsekvenser för fortsättningen i det att kh Claus Bruns son gifter sig med en Anna Maria Trogelia och såsom änka gifter om sig med kyrkoherden I Tanum Johan Oedman. På något krångliga vägar blir alltså Elfström befryndad med sin prästerliga förman. (senare skall vi visa att han får närmare släktskap.)När vi ändock är i gång må kanske redan här påpekas att Elfström också är i frändskap med kyrkoherden i Krokstad Jochim Plate, vars hustru var änkan efter kh Claus Brun d.v.s. Kh Dahls svägerska. Härigenom utvidgas släktsambanden ytterligare med en Wingårdsförbindelse. Så kan vi hålla på en bra stund, men får för tillfället vara nog. Men vi skall återkomma och avslutar här med att notera att kyrkoherde Lars Jenssen - Dahl hamnade som välbeställd prost i Fredrikstad. I anslutning till ovannämnda rön (till stora delar helt nya och opublicerade upplysningar) må vi diskret påpeka att Lilla Röd i Torsby var den frälsegård, där vi förmodade att Peter Elfström var född och tog sig namnet Mikrijdorus efter. Kanske är det icke alldeles oberättigat att tills vidare spekulera i att Elfströms far varit någon slags frälsefogde. Vi avvaktar.

Läsaren får vänja sig vid att simma i ett vimmel av namn och släktmönster i den fortsatta redogörelsen men hoppas på att läsaren kommer i land. Själv har jag överraskats av många opåräknade kallsupar. Det är ingen hejd på alla upplevelser som Elfström föranlett genom sina dagboksanteckningar. Alltså simmar vi vidare!

Vi hoppar här över den spännande seglatsen till Skåne och hänvisar till avsnittet om levnadsteckningen över Elfström. Framkommen till Lund tar han sin studentexamen och skriver in sig i Nation,där hans skolkamrat från gymnasiet Monsr Eric Giers är curator. Observera det respektfulla och högaktningsfulla tilltalet med Monsr till sina mera i akademiska studier mer förfarna kamrater. Eftersom Elfström hade pengar på fickan från sin informatortjänst i Kongelf blev han ett lätt byte för viggare. Han lånar ut caroliner till monsieurerna Nöring, Lomberg och Tegner. Här är Jacob Paulsson Nöring son till kh. i Morlanda Paul Jacobi Nöring. Vart denne tog vägen har jag icke lyckats spåra upp. Lomberg är den blivande kh. i Nässinge Peter Lomberg. Tegner är en son till kh. i Bro Ove Henriksson Tegner och Ingeborg Giädda. Det kan vara endera av bröderna Henrik, Holger eller Knut, samtliga skolkamrater med Elfström från tidiga år.
Elfströms korrespondans med Kattr., Trina Holst, Mod och Jac. Gust. tarvar en första förklaring. Vi måste här föregripa släktutredningen en smula. Kattr. är med största sannolikhet Elfströms mor Kattarina Fagerdahl. Enda gång i så fall som Peter Elfström nämner sin mor vid namn. Trina Holst är Jens Hansson - Holsts

hustru född Trina Hansdotter - Ström (se släktutredingen i bil.) Hon dog 1720 och var då nära 80 år. Det kan ev. också vara fråga om dottern Trina Holst, som vid denna tidpunkt var gift med kh. i Kongelf Jacob Ratterij d.y. Men eftersom Elfström senare alltid nämner henne som Trina Ratterij synes det troligt att det inte är henne som avses. Ovannämnda Trina Hansdotter Ström- Holst hade en syster som varit gift med kh. Peder Eriksson i Säve. Denne kh. hade tidigare (före 1664) varit gift med en Johanna Jensdotter (en dotter till kh i Karreby Jens Lauritzen Dahl) i vilket gifte Peter Elfströms moder Katarina Fagerdahl föddes. Trina Holst var alltså Katarina Fagerdahls styvmors syster (eller om man så vill moster) Mycket tyder på från andra källor (Kongelfs raadstugubok bl.a. från aktuell tid) att Peter Elfströms mor bott hos den gamla Trina Holst, som miste sin make Jens Holst redan 1684. Vid denna tidpunkt, 1703, var alla hennes barn gifta och utspridda här och var. och må det anses troligt att Peter Elfströms mor skött om sin "moster" - änka som hon tidigt var och nu hade sina barn utflugna.

Jacob Gust. är klockaren i Kongelf Jacob Gustafsson gift med Peter Elfströms faster Börta Larsdotter. Detta släktförhållande skall vi närmare utveckla i avsnittet - Peter Elfströms härkomst och släktrelationer i svunnen tid. Vem Mod är går ej att knäcka på rak arm. Men eftersom Elfström ej här nämner något om sin syster, som han senare så flitigt åberopar i sin korrespondans vill jag gissa på att denne Mod är systerns första make. Denne mod hette Peter Mod och var officer på Bohus fästning. En pastor Peter Mod skall vi längre fram stöta på som Elfströms yngre skolkamrat på gymnasiet och längre fram som gift med borgmästare Hans Holsts änka (någon gång efter 1710) Änkan hette som ogift Margareta Björnsdotter. Härom mera i släktbilagorna.

Peter Elfström korresponderar vidare med en Ström.en Mons^{r}G..., H^{r} And. Tranchell och H^{r} Claes .... Den Ström, som det här kan vara fråga om är Söffren Pedersson Ström kyrkoherden i Karreby och Rommelanda, som varit en av Elfströms varmaste äldre vänner och därtill kunskapsgivare av mått. Denna förbindelse har varit av största betydelse för Peter Elfströms utveckling och härtill även för oss Elfströmsentusiaster ovärderlig genom Söffren Ströms efterlämnade anteckningar och hans efterkommandes bearbetning härav. Jag har funnit så många överraskande och övertygande upplysningar härifrån att jag beslöt mig för att i ett särskilt avsnitt söka komparera Elfströms dagböcker med dessa nästan samtidiga noteringar. Ett lyckokast som jag inte ångrar och är glad åt att få publicera i detta sammanhang (Dessa Strömska anteckningar och brev finnes i den Hvitfeldtska samlingen och förvarade på GUB. Tidigare ej publicerade mer än i mindre utdrag)

Monsr G... är givetvis klockaren Jacob Gustavsson. Denne blev redan 1684 förordnad till klockare med undervisningsskyldighet att lära pojkar och flickor i Kongelf att läsa och skriva. Det är ställt utan allt tvivel att vår Peter Elfström haft förberedande undervisning hos sin farbror. I Trivialskolan i Kongelf har han haft H^{r} Claes d.v.s. Claes Anckarström till rektor och med vilken han var befryndad. Mer härom i samband med släkttavlorna i bil. And. Tranchell har vi redan bekantat oss med.

I Lund fortsätter Elfström att låna ut sina sparade slantar men passar också på att övertaga persedlar av sina hemvändande kamrater. Här uppträder för första gången systern i ett brev daterat 12 juni. Hennes förnamn får vi längre fram veta och är Karin. Han skriver brev till häradshövdingen Cedercrona och hans son Hampus och dottern Sophia. Modern får regelmässigt brev. Han har även skrivit till en Margareta. Denna måste vara hans moster Margareta Fagerdahl, som vi senare ytterligare bli bekant med.

Vi får en bekräftelse på att det är Söffren Pedersson Ström han korresponderar med i brev av den 29 juli. Samtidigt åberopar han en Hindr. Didrich. Om denne vet vi bara att han var fältskär vid Bohus fästning. Kan det månne vara en bekant till modern? (funderar hon månne på att gifta om sig?).

Elfström får brev från P.H. Ström. Denne är som vi vet skolkamrat och studiekamrat och har tydligen rest hem över sommarferierna. Peter Hansson Ström uppträder sedermera som fältpräst och slutar som kyrkoherde i Träslöf, 1717 och död 1740. Han var son till komministern i Tanum Hans Pedersson -Ström, som fanns där till sin död 1692/93. Dennes hustru, som hette Sophia Månsdotter Wälluf förekommer i Tanum ännu 1731. Peder Hansson Ström har varit en av Elfströms bästa vänner och korresponderar flitigt med honom och är fortlöpande i kontakt med dennes moder Sophia. Mycket tyder på att modern en lång tid bott på prästebolet Lilla Ulvskede efter sedan maken dog. I annat sammanhang skall vi senare redogöra för denna grenen av Ström.

Peter Elfström stannar inte så länge i Lund utan avbryter sina studier, sedan han bekommit veniam consoniandi av självaste biskopen Mathias Steuchio, senare ärkebiskop. Veniam consoniandi= tillstånd att predika. Efter att ha skaffat sig statussymbolen - en käpp med silverkrycka eller topp - reser han till inspectoren i Wällatorp, H^{r}Sägerdahl för att mottaga kondition d.v.s. bli informator för dennes son Julius Wilhelm. Här besöker han herrgården Ljungby och träffar en Niclas Brinck och en H^{r} Müller. Brinck har tydligen varit Elfströms företrädare som informator och var skåning. H^{r} Müller var från Kristianstad och blev kyrkoherde i V. Ljungby 1693 och dog 1723.

Peter Elfströms förehavande i Lund resp. ~~uti~~ informatortjänsten väntar vi med ett tag.

Axelius Toriniüs, Kind.
Bartolus (Bartholdus) Seijerus, Uddevall.
Christianus Smetius, Uddevall.
Johannes Dahlkarl, Uddevall.
Johan. Schelberg, Marstrand.
Johan Borgh, Marstrand.
Johannes Schuman, Gothob.
Gustavus Staaff, Gothob.

1689.

Ericus Åderström, Aschumens.
Jonas Alander, Kind.
Ericus Sahlberg
Andreas Seglorinus, Alebo.
Laur. Bröms (Brems), Gothob.
Johannes Lauterbach, Gothob.
Andreas Walentinus, Wenersb.
Laurent. Nitræus, Gothob.
Henrichus Barfodius, Halland.
Paulus Bruun, Bohus.
Tollerus Surtelius
Bened. Falcovius, Halland.
Laur. Bolenius, Scar.

1690.

Andreas Westerman
Jonas Brems
Sveno Lenerius (Linnerius)
Joh. Nordin
Jacobus Ekström
Henricus Holmer
Ericus Elmius
Isacus Arctander
Johannes Åkerman
Nicolaus Oberberg
Andreas Stabæus
Benedictus Dalberg
Johannes Fabrilius
Christophorus Joh. Torelius, March.
Ericus Olai Pijl, March.
Andreas Lenberg, Gothob.
Daniel Lenberg, Gothob.
Johannes Falck, Marstrand.
Adrianus Moselius (Mosell), Gothob.
Georgius Lamberg, Kongsback.
Ericus Hermingius
Sveno Stenwall (Steenwald), Scar.
Andreas Grohelius (Grolander), Bohus.
Christianus Wall(den)ström, Bohus.
Erlandus Hallengren, Scar.

1691.

Gustavus Törn(e)bohm, Goth.
Ericus Törnebohm, Gothob.
Jacobus von Ackern

1692.

Andreas Hadelin
Ericus Kilander
Jonas Nyberg
Nicolaus Wärming
Andreas Arenander
Ericus Rosenius
Georgius Montin
Bergerus Brems
Nicolaus Forsselius
Claudius Backe (Bacche)
Jacobus Lyselius (Lysell)
Johannes Steenman
Johannes Bäckman (Bechman)
Daniel Wassenius (Wadst)
Joh. Frideric. Hermannus, German.
Sveno Danielis Borgheim, Gothob.
Gudmundus Carlberg Bergeri fil., Verml.
Hermannus Schröder, Uddev.
Nicolaus Olai Kierulf, Halland.

1694.

Arvidus Daalbäck (Dahlbeck)
Abrahamus Runius
Johannes Runius
Petrus Bonge
Benedictus Arelius
Olaus Austrenius
Johannes Basch (Bask)
Jonas Landelius
Andreas Hagræus
Olaus Rydelius
Brynolphus Lundgreen
Bergerus Starchelius
Guido Gädda (Giedda)
Laurentius Swala
Nicolaus Wennerberg
Torgerus Bruhn (Bruun)
Ericus Seglorinus
Jonas Montiin
Arvidus Lindman
Andreas Grotte
Marcus Bechman (Beckman)
Amundus Grefwe
Torerus Strömwald (Strömwall)
Benedictus Billingius
Benedictus Grotte
Andreas Mört
Johannes Nortman
Laurentius Nortman
Petrus Möller
Gotherus Fontinius, Marstrand.

1695.

Andreas Wennerwall, Wennersburg.
Paulus Siberg, Kongsbach.
Christoforus Sundelius, Gothob.
Adrianus Walentinus, Wennersburg.
Laurentius Dahlman
Petrus Mikrydorus
Olaus Florin
Jonas Bergsteen
Bergerus Fagerström
Arvidus Grundelius
Ericus Giers
Johannes Bonander
Bened. Hwaalgreen (Wallgren)
Andreas Reef
Bergerus Gieskods (Giegskods)
Bergerus Fridelius (Fridell)
Sveno Fridelius
Nicolaus Lyselius
Bergerus Trump (Tromp)
Andreas Laurentii
Martinus Martens
Laurentius Åkermann
Berendt Wijkström
Olaus Kilander
Andreas Hylthen
Nicolaus Kollin

1696.

Johannes Carlberg
Petrus Borozin
Severinus Wallin
Aron Holst
Sveno Floderus
Haraldus Sylvander
Johannes Lucianus
Henrich Tegner
Canutus Tegner
Petrus Lodin
Gilbertus Wilhelmsonius

1698.

Benedictus Åderwall
Johannes Giedda
Axelius Griip
Jonas Bidberg
Petrus Modh
Didericus Jani
Balzar Plate
Daniel Sparschöld
Nicolaus Stabæus
Ericus Stabæus
Jacobus Uthfall
Paulus Wallin
Nicolaus Wekander
Herlacus Wekander
Andreas Frolander
Ericus Cederberg
Petrus Lomberg
Magnus Bollin
Ericus Schyring
Olaus Lundberg
Andreas Borgwall
Laurentius Böcker
Laurentius Orm
Johan Palm
Johan Starchelius
Andreas Starchelius
Magnus Ahlbeck
Johan Windruff
Johan Treslov
Laurentius Lenberg
Andreas Angerman
Petrus Frisch
Petrus Bundi
Helgo Winterkorn
Nicolaus Bagge
Petrus Cedercrona
Gerhardus Stokman
Petrus Ström

1704.

Andreas Ödberg
Benedictus Lindroot
Laurent. Lignelius
Jonas Hadelin
Abraham Ekmann
Johan Ahlbäck
Petrus Ekmann
Ericus Landtmann
Laurentius Gothenius
Joachimus Neresius
Johannes Willjamsson
Zacharias Willjamsson
Bergerus Hultmann
Torstanus Åderström
Andreas Stuut
Petrus Lachonius
Benedictus Lachonius
Johannes Aurelius
Andreas Aurelius
Christiernus Arvidi
Petrus Rathe (Rhate)
Andreas Skoug
Christophorus Barfodius
Laurentius Bruun
Petrus Wallmann
Arvidus Liung
Leonhardus Stuut
Nicolaus Ekman
Laurentius Ahlmann
Ericus Granelius
Reinholdus Refsalinus
Johannes Fridlesius
Sveno Florenius
Andreas Ænander
Johannes Guntelius
Benedictus Otrill
Zacharias Brandtberg
Petrus Bergström
Andreas Schumberg
Ericus Sundin
Petrus Uddberg
Laurentius Mellin
Georgius Memsen, Hall.
Martinus Steenmann
Nicolaus Forsselius
Jonas (Johannes) Forsselius
Carolus Rönnow
Torgerus Bruun
Cornelius Crom
Rutger Kall
Petrus Sahlgreen
Axelius Wallbergius
Isacus Wallbergius
Johannes Lyselius (Lysell)
Canutus Norin
Ahasverus Bodelius
Bergerus Ekberg
Andreas Rhodin
Olaus Refsalin
Zacharias Lindberg
Herboldus Wallwitz

Arvidus Kenorin Junecopensis
Johannes Spolin [1] Wexionens.
Sveno Runbohm Junecopens.
Jonas Ölander Junecopens.
Petrus Lindewall Junecopensis *Sm.*
⟨Abrahamus J.⟩ [2] Eurenius Angermannus Upsalia accessit
And⟨reas⟩ Stolpe Holmens. Upsal. accessit *Sm*
Petrus Burselius Wexionens.
Johannes Dröscherus Scanus *Sk*
Michaël Billingh Scanus *Sk*
Laurent. Bellander Scarens.
Abrah⟨amus⟩ Hahn Bleking. *Bl*
Tollerus Tollsonius [3] Gothob.
Joachimus Bohm Holmens. *Ög* [0]
Joannes Siövall Scanus *Sk*
Andreas Corvin Scanus *Sk*
Johannes Christophorus Corvin Scanus *Sk*
Isacus Runbohm Junecopens.
Ericus Cederlöf Wermelandus *Vr*
Petrus Nicolai Albinus *Bl*
Sigvardus Nicolai Albinus [4] *Bl*

⟨1703⟩

Esbernus Hörlingh [5] Gothob. *Gb*
Andreas Hallenberg Gothob. *Gb*
Jacobus Nöring Gothob. *Gb*
Erasmus Uppendick Scanus *Sk*
Andreas Ryström Scanus [0]
Petrus Roluff Bleking. *Bl*
Paulus Hollmer Bleking. *Bl*
Bernhardus Hiort Bleking. *Bl*
Johannes Eek Bleking. *Bl*
Petrus Jani Scanus
Johannes Hult Lillienstråhle [0]

⟨105⟩.

Decanatus Erlandi Lagerlöf per annum 1703.

Räckning för dhe medel som under mitt decanat ifrån Caroli dag d. 28 Jan. 1703 in till samma dag 1704 till fiscum pauperum af dhe liijt till academien kombne studiosis och novitijs äre inkombne, ställd och inrättat effter den book, hwaruti dhe sielfwe hafwa deres nampn intechnadt och utsatt hwad dhe till denne fiscum gifwet hafwa.

I.31 Simon M⟨artinus⟩ Hörling *Ög*
Matthias Joannides *Sk*
Claudius ⟨Johannides⟩ Flensburgh *Sk*
Johannes Laurenberg Malmog. *Sk* [0]

II.9 Herlacus Dahlberg Gothob. *Gb*
Petrus Lönbergh Gothob. *Gb*
Magnus Eekman Gothob. *Gb*
Johannes Breuer Malmog. *Sk*
Augustinus Kroppius Malm.

Tillägg ur NM 1702:

Frans Westerdahl, Ups. 1694 *Ög* [6]
IX.6 Troilus Cederbeck *Vg*
XI.15 And. Repplerus *Sm* [7]
XI.25 Henr. Strandh *Bl*
XII.9 Arvid Beckman *Bl*
IX.19 Daniel Asp *Gb*

[1] *F, R1703;* Spolijn *Sm.* — [2] *Disp. 1705.* — [3] *F, R1704;* Tholsonius *Gb.* — [4] Här till komma ännu twenne novitii fratres Petrus et Sigvardus Albini som uthi min frånwaro af hr professoren Stobæo äro examinerade. — [5] Hörnling *F.* — [6] *Setterdahl.* — [7] accessit Lond. 8 Dec. 1701, Upsaliam vero a:o 1697, inscriptus albo nationis die 15 Novemb. 1702.

Decanatus Jonæ Hörling a die Caroli 1702 ad idem tempus sequentis anni.

Isacus Carlström *Bl*
Andreas Kråka Scanus [0]
Janus Hult *Bl*
Christianus Strömdahl *Bl*
Olaus Lindeval *Bl*
Johannes Rooth *Bl*
Jonas Holbeck *Bl*
Joannes Stobæus *Bl* [0]
Laurent. Liungfelt nobilis *Sm*
Gabriel Liungfeldt nobilis
Magnus Liungfeldt nobilis
Andreas Wasser [1] Bleking. *Bl*
Haqvinus Hygridius Scarens.
Laurent. Sandvall Scarens.
Gudmundus Olander [2] Scarens.
Jonas Beckgren Scarensis
Laurent. Tiellinus [3] Scarens.
Olaus Tranæus Wermel. *Vr*
Christophorus Winding Scanus *Sk*
Laurent. Kroppius Scanus [0]
Jacobus Jacobæus Scan. *Sk* [0]
Andreas Varelius Scarensis [0]
Michael Movall Scarens. [0]
Jacob Samuel Engelström Scanus *Sk*
Jonas Gielbergius Wexionensis *Sm*
Josua Ingerman Wexionensis
Laurentius Stökman Gothob. *Gb*
Johannes Bodorphius Scan. ⎫ rusti-
Nicolaus Trochander Scan. ⎭ corum filii *Sk* [0]
Petrus Andreæ Maschål [4]
Magnus Almberg Scarens. [0]
Johannes Linbeck [5] Ost:Goth. *Ög*
Laurentius Rydval Ost:Goth. *Ög*
Laurentius Leander Wexionensis *Sm*
Laurent. Österplan [0]
Johannes Harrelius Ost:Goth. *Ög*
Martin Hegardt Scan. *Sk*
Johannes Lorichius Scanus *Sk*
Cornelius Faxe Scanus *Sk*
Laurentius Terleander Scanus *Sk*
Jacobus Ingelgren Scanus *Sk*
Andreas Bååth Scanus *Sk*
Jacobus Dalerus Scanus *Sk*
Benedictus M. Næstadius Wexionensis *Sm*
Petrus J⟨acob.⟩ Bundi Gothob. *Gb*
Ovienus Leopold Blekingus *Bl*
And⟨reas⟩ Tor. Borgwall Gothoburg. *Gb* [0]
Johannes Starchelius Gothoburg. *Gb* [0]
Johan. Bonander *Gb*
Laurentius Tursenius Smol. *Sm* [0]
Martinus G. Scharp Calmariensis *Bl*
Sveno Linden Scarensis [0]
Johannes Wedege Wexionensis *Sm*
Sveno Floderus Gothoburg. *Gb*
Johan Windruff Gothoburg. *Gb*
Laurentius Ekelundh Wermeland. *Vr*
Nicolaus Frykström Wermeland. *Vr*
Magnus Arnelius Junecopensis
Jonas Lundgren Junecopensis
Joachimus L. Beringh Bleking. *Bl*
Magnus Movallius Wexionensis *Sm*
Olaus Drydenius Scarensis
Jonas Lohm Smolandus *Sm*
Johannes Fabricius Scanus *Sk*
Elias Montelius Smolandus *Sm*
Andreas Frolander Gothob. *Gb*
Laurentius Lehnberg Gothoburg. *Gb*
Sveno Agrell Gothoburg. *Gb*
Johannes Colding Gothob. *Gb*
Gilbertus Wiliamson Gothob. *Gb*
Johannes Hallenberg Scarens.
Nicolaus Segerberg Scarensis
Matthias Jungner Scarensis

[1] Hvasser *F.* — [2] *VgP,* Ölander *F.* — [3] Tielliin *R1706.* — [4] *NT1703,* Maskåhl *F,* Matzgård *VgP.* — [5] Liebeck *F.*

Gift 1) med en *Pinck;* 2) på Säfvenäs med ***Brita Wallerius*** († 1719), syster till 165.

283. **Hans Starkelius,** son af 31; stud. i Ups. 1706; prestvigd 1708; kyrkoherde i Svenljunga 1711; svagsint; lefde 1718.

284. **Johan Bonander,** son af kyrkoherden Andreas B. († 1715); prestvigd 1705; rektor i Kungelf 1716; † 1729.

Farbroder till 962.

285. **Sven Floderus,** broder till 126; prestvigd 1706; amiralitetspastor å Gamla Varfvet 1710; † kyndelsmessotiden 1715.

»Honom timade den olyckeliga händelsen at en häst kyndelsmessotiden 1715 skente med honom för en släda uppå elfven emot et anckartåg, hvarest han genast måtte sätta lifvet til» (Amiralitetsförsamlingens arkiv). — Gift.

286. **Johan Windruff,** möjligen son af 10, 11 eller 47; prestvigd 1711; kyrkoherde i Bokenäs 1722; † 1744.

Gift med *Christina Myricia* (död före sin man).

287. **Gilbert Wiliamsson,** son af kyrkoherden Hans W. († 1716) och Elisabeth Feuerborn († 1715); f. i Stockholm (»på Norra Smedjegatan»); komminister i Thorup 1706; kyrkoherde der 1717; † 1725.

Broder till 351, 358 och 433.

288. **Laurentius Lehnberg.**

289. **Anders Frolander,** kollega i Göteborg 1709; komminister i Myckleby 1728; † 1742.

Gift med *Maria Höök* († 1728).

290. **Johannes Colding.**

291. **Sven Agrell,** son af 70; f. i Thorup 1685; bataljonspredikant; tjenstgjorde vid beskickningen i Constantinopel från 1709; predikant för de svenska fångarne der; † 1713.

292. **Daniel Asp,** son af kyrkoherden Nils A. († 1710) och Hanna Schyring († 1738); f. 1677; prestvigd 1707; komminister i Hvalinge 1721; † 20 maj 1753.

293. **Tolle Tollsonius,** son af kyrkoherden Per T. († 1700); prestvigd 1709; slottsprest på Bohus 1714; † 1733.

Nationens kurator 1708—1709. — Enkepastorskan *Lisa Tollsonia* (f. 1694; † i Foss 1756) var troligen hans enka.

Christophorus Coccius Blek. *Bl*
11 Martinus Gellingius Gothob. *Gb*
13 Carolus Strandbeck Scan. *Sk*⁰
17 Israel Trolle Junec. ⁰
21 Andreas Lohman Scan. *Sk*
Erasmus Petræus Scan. *Sk*⁰
23 Carl Johan Ridderschantz
Cornelius Ridderschans
26 Jonas ⟨Petri⟩ Magirus *Gb*⁰
III.24 Olaus Tononius Scan.
IV.2 Bened. Petri Bolmstedt Wex.
Christian Eberhard Schantz 1 d. 28 ö.
Elias Dylander 1 d. 28 ö.
13 Nicol. Ahasveri Paludius ⁰
24 Carl Ridderschöld 2 d.
V.8 Laurentius Brinck *Gb*
14 Petrus Elffström[1] Gothob. *Gb*
25 Jonas Silærus Junec. ⁰
Petr. Jünström Junec. ⁰
27 Hendr. Königfelt 2 d. 16 ö.
29 Christian Ridderschöld 2 d.
Johannes Ahrengreen Gothob. *Gb*⁰
VI.5 Carl Gustaf Radier[2] Scan. *Sk*⁰
Georg. Radierus Scan. ⁰
9 Isacus Trivallius O.-Goth. *Ög*
Severinus Böckmannus [3] *Gb*
15 Johannes Cullenius *Gb*
Johannes Johannis Lindener *Sk*⁰
VII.29 Nicolaus Fabritzius[4] O.Goth. *Ög*
Johannes Friese O.G. *Ög*
Laur. Sällberg
VIII.11 Johannes Joh. Betelius *Vr*
Nicolaus Siöstedt [5] O.-Goth.
Joh. Scarell Scar. ⁰
Jonas Lithenius Scar.
Laur. Palm W.-Goth. Scar.⁰
Magn. Oxelgren Smol. Wisingb. ⁰
Michael Liebman Scano-Coron. *Sk*
Gudmundus Nicolai Gram Scano-Coron. *Sk*
Matthias Hallenbergh Gothob. *Gb*
Johannes Oselius Wex.-Smol. *Sm*
Nicolaus Arnoeus Wex.-Smol. *Sm*
Magnus Landerus Wex.-Smol. *Sm*
Joannes Michael Ehrenborg 1 d. 28 ö.
Ericus Aspingh Blek. *Bl*
X.1 Gunnarus Rudenius Calm. *Sm*
Laur. Neogard Gottl. ⁰
Hercules Gardell Gotl. ⁰
Bartholinus Neogard Gotl. ⁰
3 Andreas Starchelius Gothob. *Gb*
Paulus Jac⟨obi⟩ Otterström *Sk*
Samuel Follijn O.-Goth. *Ög*⁰
Nicolaus ⟨Pet.⟩ Holmerus O.-Goth. *Ög* ⁰
Andreas Follingius OGoth. *Ög* ⁰
Nicolaus Cremer O.-Goth. *Ög*⁰
Georgius Tengdahl ⁰
Olaus Dahlström *Vr* ⁰
8 Andreas Kylander O.-Goth. *Ög* ⁰
Johannes P. Ödman *Gb*
Petrus Johan. Ström *Gb*
Elias Winterkorn *Gb*
Nicolaus Fridlezius *Gb*
Ericus Stabæus *Gb*
Matthias Nöring *Gb*
Sveno Lundelius Wex. *Sm*.⁰
Petrus Severini Ström *Gb*
Bergerus ⟨Tromp.⟩ Borgsteen [6] *Gb*
30 Johan Silfwersparre 2 d.

[1] Petrus Micrydorus *F.* — [2] Radierus *F.* — [3] Bökman *F.* — [4] Fabricius *R1708*, Fabritius *F.* — [5] *F, R1704;* Siöstädt *Ög.* — [6] Borgström *F.*

300. **Magnus Ekman,** borgareson; f. i Varberg 1684; prestvigd 1709; kyrkoherde i Tranemo; † 1730.
Gift med *Elisabet Lignelius* (f. 1694).

301. **Jonas Magirus,** broder till 254; rektor i Laholm 1715; † 1753(?).
Gift i Laholm 1715 med *Elsa Maria Mauvert.*

302. **Lars Brinck,** stadskateket i Göteborg; † 1717.
Enkan hette *Ingeborg.*

303. **Peter Elfström,** komminister i Tanum; † 1732.
Gift med *Anna C. Rathe.* — Son: 696.

304. **Hans Ahrengren,** prestvigd 1714; komminister i Säfve 1722; † 1750.

305. **Johan Cullén,** f. maj 1687; prestvigd 1714; kyrkoherde i Träslöf 1741; † 11 jan. 1752.
Gift med *Helena Treslow* († i Sibbarp 1766, begrofs i Träslöf). — Söner: 747 och 844.

306. **Severin Böckman,** son af trädgårdsmästaren Casten B. († 1717) och Johanna Bramming († i Vinberg 1731); f. i Varberg 1688; prestvigd 1707; kyrkoherde i Vinberg 1709; titulär prost 1732; prost 1737; † 3 jan. 1748.
Brorsöner: 822 och 840. — Gift 1) med *Margreta Brita Ausenia* (f. 1677 † 1729), enka efter 157; 2) med *Agneta Sofia Borg* (f. 1703; † i Stafsinge 1794). Om den senares slägt, se vid 885. — Söner: *Jonas* (610), *Weddekind* (861), *Casten Johan* (f. 1734; styrman) och *Lars* (f. 1735; furir).
Fadren till 306, *Casten Böckman* (f. 1650), uppgifves, troligen endast gissningsvis, varit född i Tyskland. Slägtmedlemmar hafva emellertid äfven skrifvit sig *Bökman,* hvadan man kunde antaga frändskap med en slägt *Bökman* (se vid 468, 675 och 2340), som säger sig fått namnet af Bökanäs i Kalfs socken. Prefixet Bök ingår för öfrigt uti åtskilliga svenska ortsnamn.

307. **Jonas Montin,** son af handlanden Måns Esbjörnsson och Barbro Sahlfelt; f. i Göteborg 1677; stud. i Ups. 1700; magister i Lund 1706; lektor i Göteborg 1710; prestvigd 1722; † 1752.
Nationens kurator 1705—1708. — Farbroder till 595 och 709. — Gift med *Elisabeth Mosenia,* prestdotter från Andrarum och systerdotter till nationens inspektor professor Stridsberg, för hvars söner Montin i 5 ½ år var informator. — Son: 773. — Svärsöner: 460, 495, 499, 640 och 848. — Svåger med 309.

308. **Mathias Hallenbergh,** broder till 295; f. i Varberg dec. 1688; gick i Varbergs skola; † i Bollebygd som teol. stud. 19 jan. 1709.

309. **Andreas Starkelius,** son af 31; f. 17 nov. 1685; gymnasiiadjunkt i Göteborg 1713; lektor der 1718; magister i Lund; kyrkoherde i Thorup 1726; prost 1739; † 1742.
Nationens kurator 1709—1714. Vid ett nationsmöte $^{20}/_{7}$ 1713 kom S. icke tillstädes som kurator, alldenstund han »betjente sig af Ramlösa surbrunn». Hade vistats omkring 11 år i Lund och länge bott hos nationens inspektor professor Stridsberg. Han blef ock gift med en dennes frände. — Gift 1) 1720 med *Ebba Mosenia,* svägerska till 307; 2) 1733 med *Johanna Lundberg.* — Son: 859.

310. **Johan Ödman,** son af rådmannen Peter Ö. († 1692) och Elisabeth Hansdotter Lander (f. 1660 † 1737); f. i Borås 21 okt. 1682; stud. i Ups. och Rostock; magister i Lund 1709; prestvigd s. å.; reg.-pastor i Wismar 1710—1719; kyrkoherde i Tanum 1719; prost 1735; † 10 febr. 1749.
Bekant för sin »Bohusläns beskrifning», som innehåller mycket af intresse, ehuru den skaffat sin upphofsman namn utaf »en af de betydligaste svenska pekoralister». (Se Biogr. lexikon). — Broder till 352. — Modren blef omgift med kyrkoh. *A. Bornander.* — Gift 1) med *Sofia Agatha Burchard;* 2) 1720 med *Anna Maria Trogelia,* enka efter 354. — Son: *Peter* (klockare i Tanum), fader till 1290. — Möjligen äfven farfader till 1140. — Svärson: 696.
Den förste af denna slägt *Ödman* var ofvannämnde rådmannen i Borås *Peter Ödman,* hvilken lär varit bondson från gården *Öd* i Ljushults socken, nära Borås. Enligt en tradition inom denna slägt skulle Peter Ödman varit broder till tenngjutaren i Jönköping *Lorentz Ödman* (hvilken dock i Lundins »Smålands nation i Lund» säges varit bondson från *Östergötland*). Denne hade sönerna *Petrus* (kyrkoherde i Bankeryd; † 1741) och *Gabriel* (f. 1706; kyrkoherde i Hjelmseryd; † 1787). Den sistnämnde blef fader till *Samuel Lorentz* (f. 1750; professor i Upsala; framstående lärd; † 1829) och till *Gabriel* (f. 1754; häradshöfding i Helsingland; † 1829). Den sistnämnde hade sonen *Erik Samuel* (f. 1786; kyrkoherde i Vendel; författare och riksdagsman; † 1845), fader till *Samuel* (f. 1822; fil. kand.; redaktör af »Fäderneslandet» 1865—1898; † 1899).
Till denna eller dessa slägter hör icke operasångaren *Arvid Ödman,* som är af Vermlands-stam. Åter en annan slägt Ödman härstammar från småländske bondsonen *Jonas Ödman* (f. 1742; kyrkoherde i Sandsjö; † 1814), hvars sonson är f. d. professorn *Ernst Ödmansson* (stud. skån. 1849). Ännu flera Ödmans-slägter omtalas i förf:s arbeten om Skånska och Blekingska nationerna.

311. **Elias Winterkorn,** f. i Uddevalla; sökte 1708 blifva rektor i Uddevalla; fick k. fullmakt på Brearеds pastorat 1716, men blef vansinnig samma år; var 1723 intagen på Göteborgs hospital.

312. **Peter Hansson Ström,** son af komministern Hans S. i Tanum och Sofia Månsdotter Wälluf (f. 1655 † 1731); f. 1683; kyrkoherde i Träslöf 1717; † 23 jan. 1740.

15.

1703 den 17 afskickades på Christianstads post bref till k. mohr ok

....

den 21 reste Monsr Niclaes Brinck med Hr N. MULLER till Christiansstad.
den 27 predikade iag i Gualöf ok Liungby.
den 28 war iag med Hr Platio hos Rev. D. praepos i Österlöf.

1704.

Januaris.

Fick mitt randiga öronkläde färdigt, som Niclaes Brinck köpt åt mig i Christiansstad, för en carolin.
den 6 predikade iag i Gualöf ok Liungby.
den 9 giorde löfte oc accord med Hr öfwerinspektoren J. Segerdahl att praeceptorera för hans sohn Wilhelm Julio ett åhr mot en sådan belöning, som hans förre praeceptor Monsr PLATIUS före mig undfått, han hade 30 daler.
den 12 bekom bref ifrån k. syster, dat. 1 jan.
den 17 reste iag med Monsr Platio oc Nic. Brinck till Christianstad, då the ämnade till Lund, såsom the ok dagen derefter fortsatte ok Wilhelm med sin mamma reste till krutwerket. Meniag förfogade mig till Wälatorp.
den 21 kom Wilhelm tillbaka från krutwerket.
den 23 kom Hr praesidenten COYET hem till Liungby.
den 26 reste iag till Christiansstad ok besåg marknaden, då iag köpte böker af bokföraren nembl. Walterij Officina Biblica, Justinum ok Brethaupts Theses credendor et agendor. 1. köpt för 5 carol., 2. för 1 daler ok 3. 10 öre. Thetta in examplari. vide 14 martij.
den 31 fik iag bref ifrån Hr HERMAN SCHRÖDER ok Monsr Platio.

FEBRUARIS:

den 1 skref iag H. Schröder till.
den 3 skref iag Monsr Platio till ok Colding.
den 12 tacksägelsedagar för Thorn. Text Ottes Deut. X:20 -21 (Herren din Gud skall du frukta). Högmässa: Psalt. LXVI: 17 -20. Till honom ropar iag.... Aftons. Psalt. LIX 17 -18, Men iag vill sjunga,

den 13 fik iag bref ifrån Hr Platio den 11 dat. Hwaruti berättades om sahl. Mag. Schröders afgång. Item bref ifrån Herman Schröder dat. 8 hujus.
den 20 war iag i Christianstad.
den 23 fik iag förährande af Christina Hr Niels Mullers 2 par manskietter
den 24 reste iag till Skönnbäck der iag förbleff till den 29.
item skref iag Hr Platio till.

MARTIUS.

den 4 predikade iag i Gualöf ok Liungby.
den 11 afsände iag bref till H. Schröder dat. den 5. med Hr Petter Wettrings dräng. Fik mina böcker färdiga tillskickade från bokf. i Christiansstad: Offic. Bibl. med Thes. Breth. Kostade 1 daler ok 12 öre.
den 20 fik bref från Platio dat. 26 febr. Samma dag war Hr captein GUTAF COYET ok cornett Hr ERICK COYET på Wälletorp samt P. Wettring.
den 23 daterade bref till Hr Platio.
den 25 bekom iag bref ok andra saker ifrån H. Schröder. Item Platij lexicon Scherelij.
den 28 afsände bref till Christianstad post at Kongelf till mohr ok Jacob Gustafsson.
den 29 kom mig bref ifrån Platis till. Deri berättades om prof. Stridsbergs hädanfärd ok begrafning om den 5 Huius.
Samma dat. den 25 mars lät iag förfärdiga mina linkläder nembl. 4 halsdukar, tvenne ... samt et .... ävenså lät iag l-ga 2 par... därför gaf iag 12 öre smt. Item lät iag wända mina bruna kläder, rock ok wäst för 5 daler ok lät sedan tvätta min skinnwäst ok boxor för 8 öre.

APRILIS.

den1 skref Hr Platio til med WATTSMAN.
den 4 fik från H.Schröder bref.
den 8 war Ottes psalm 95 v. 6,7,8. första bönedag. Kommer låter oss tillbedja. Högmässa Syr. 22 v.19 Likasom ett hus, det fasta förbundet.
Aftonsång. Jos. 1 v.19 Si, jag hafwer budit dig.
den 9. Primis vidi hirundines, et coaxantes a audivi aranas.
Hera mihi calceos donavit.
den 10 bekom bref ifrån Hr Platius dat. 8.

den 14 aprilius begick iag Herrans högwärdiga nattward i Liungby.
den 15 predikade iag i Gualöf samma dag. Kom ok högw. herren Hr vice praesidenten hem från Skottorp.
den 16 Skickade iag Platij stigböglar till Christiansstad med kusken Joakim.
den 17 undfick iag grafskrift öfver prof. Stridsbergs sahl. fru.
item Monsr captein Coyets bröllopsvers frå Dom. Platio
den 23 primo audivi cuculum clamitantem.
den 27 daterade iag bref till Dom. Platius. Item Monsr Brinck ok tillika till räknemästare MARBECK den 28 dat.

Majus.

den 4 reste iag till Sneckestad ok besökte H.Schröder. Kom tillbaka den 8.
den 6 bekom iag bref ok andra skrifter ifrån Hr Platius dat. den 2.
den 8 afsände iag med .... bref med Hr Schröders pitzer till Sneckestad.
den 9 rediit Hr vice praesidenten.
den 11 bekom iag bref ifrån Hr Platius dat. den 7 så ok i detsamma Marbecks bref af den 5 huius.
den 15 fick iag bref ifrån k.syster och Jacob Gustafsson dat. den 27 aprilius.
den 20 bekom iag åter bref ok orationer sampt en geometrisk disputation från Hr Platio , som woro sända med Monsr WINTERKORN.
den 22 skickade Hr Platius twenne bref det förra dat. 16 maij det senare den 21 . Item BUNDI derjemte följde ok Wilhelms bref till Platio.
Fik mitt trekantiga stålpitzer färdigt som jag köpte af MOns^{r} Wassman. för 2 caroliner ok gaf för utstickningen 4 caroliner.
den 30 fik iag min wäst färdig, som iag lät göra mig af den gambla grå råcken för arbetslön 15 öre.

JUNIUS.

den 1 lånt Wassman 4 caroliner på obligation (den 9 betalades)
den 3 bleſ Marie Jac. Gustaſssons död, som berättades i k.systers
breſ dat. den 21 augusti ok undfått den 1 september.
den 11 afskickades till Christiansstad post... breſ med ritade hörn
ok... till k, Mohr ok Jac. Gustaſsson.
den 14 kom Hr Platius från Lund. Skreſ iag med Jöns Persson å Malmö
til And. Fro...
den 17 war andra bönedagen
Ott Psalt: 9v.2345. Jag tackar Herranom aſ allt Hj.
Högm. 2 Chron. 25 v.8 Om Du kommer att bevisa Din dristighet.
Aftonsång Syr. 2 v. 11,12,13. Se upp på de gambles exempel.
den 19 war högw.Hr vicepraesidenten med Svän Öfwerstelieutnant
sampt Svän på Arup på (besök) i Wlälatorp.
den 22 war iag i Liungby kyrka, då wälährewördige Hr probsten i Öster-
löſ BLANXIG hölt visitation. Samma dag reste högw. Hr praesidenten
til sitt bröllop som skulle ståden 29 på Klågerup.
den 26 predikade iag i Gualöſ och i Liungby.
den 27 mot aftonen reste iag till Skinnabäck ok
den 28 om eftermiddagen bleſ iag sjuk ok måtte begifva mig till sängs.
Dock kom iag igeom Guds hielp så wida till helsen att iag ..

JULIUS.

den 1 .. att iag förmådde resa hem igen. Bleſ Gualöſs nya altaretafla
insatt.
den 2 prädikade iag i Gualöſ och Liungby, men det skidde med svårhet
ty mitt högra ben ok lår war ännu aſ siukdomen grawerat.
den 5 kom fru inspektorskan från högw. Hr vice praesidentens bröllop.
den 6 war iag fullkoml. frisk ok kände intet mehra till det onda iag
haft. Gloria Deo.
den 9 kom fru öfwersteleutnantskan från Klågerup . Då höllo wi oss
roliga ok hemtade kiersebär.
den 10 om natten kom öfwerinspektoren hem ok...

den 11 (JULIUS) .. war herrskapet med fröken på Wanneh... i Wälatorp till måltid.
den 12 reste inspektorskan till marknad uthi Rissbärga, men i Christinsstad wände iag strax om igen.
den15 war den tredje bönedag. Ottes. Psalt. 60 v.13,14. Gif oss hielp mot ovänner.
Högm. Deut. 32 v.30,31. Hur kunde en jag tusen framför sig...
Aftonsång: Fil. 4 v.8. För öwrigt mina bröder, vad sant är...
Samma dag reste iag till Skinnabäck med öfwerinsp. sampt ok fru öfwersteleutnantskan oc jungfruarna till Chr. med Hr Platio ok förblef der till den 17.
den 17 om aftonen kom ifrån Skinnabäck.
den 21 war wälb. häradshövdingen ROSENQWIST här ok med nembdeman lade skilnad om Liungby gårds ägor.
den 24 war lustigt i K....(här följer ett oläsligt stycke)
den 25 war iag med fru öfwersteleytnantskan ok prästafolket på Kalfwaholmsom ligger uthi hafwet en fierdigsväg frå Wanneberga. Der war roligt vid stranden.
den 27 reste iag med Hr Platio till Snäckestad oc war der till den 29 då wi om morgonen kommo hem.
den 30 fik iag bref ifrån broder Bundi.

AUGUSTUS.

den 1 reste iag med fru inspektorskan till Skinnabäck.
Donavit hera me duobus induciis pro har:amb.
IV bönedag. Ottes. Joh. 15 v.7 Omi förblifver i mig och mina ord...
Högm. Esa. 33 v 15,16,17. Den som vandrar i rättfärdighet..
Aftons. Syr. 5 v.11,12. Låt dig inte omföras av allehanda wäder
den 11 Kom Monsr Starckelius till Wälatorp och besökte oss. Denn 13 reste han bort igen, ok läste Comp. Cluver. Geog.
den 12 war IV bönedag (se ovan)
den14 begick iag Herrans Högwärdiga nattward och prädikade iag i Gualöf och Liungby.
den 15 reste inspektoren åth Lund till lagmansting.

den 23 (AUGUSTUS) bekom jag bref ifrån bror Bundi.
den 27 om aftonen kom hr Öfwerinspektoren från lagmanstinget i Lund.

September.

den 1 undfik iag bref ifrån Monsr Jac. Gustafsson ok k. syster daterade den 21 augusti.
den 4 besökte oss Monsr Winterkorn med lilla SCHAIJ ok afreste den 6.
den 7 afsände iag bref med Dom. Platio till Monsr Bundi. Item till mohr Didr. Krönick ok Monsr Jac. Gustavsson.
den 11 war iag på prästgården, därefter den 12 om morgonen fok iag ganska ondt i min hals och hade ondt för att swälga hwilket continuerade i tre dagar.
den 14 reste Monsr Brinck här ifrån. Skrev iag Winterkorn till.
den 18 drog Hr pastoren N. Müller sampt Dom. Platius till Lund till synodum, som den 20 hollas skulle.
den 21 prädikade iag i Gualöf och Liungby
29 begynte Wilhelm J. Segerdahl på Marcus Ewngelium.

October.

den 5 bekomiag bref frå Hr Platio, item mitt skrin med Hr curators bref ang. en disp. Synodal.
den 12 fik iag skicka bref till Dom. Platio och Hr curator med mons^{r} Wassmans bud, som skulle afgå till Malmö.
den 20 fik iag bref tillbaka från Platio sampt hans lexicon Schreweli ok min Coll:Roth.
Petr. A. Mathioli: Expertum remedium contra Gonrrhaea.
Nim Hederichs Samen (Lat. Erysinum velirio) el, Svetico Wägsenap. Pulwer und Stre... es in einwenig stoss zu gesotten Ei,iss oder trink und... drei Tage nach einader, ... frühe. Hilft ohne Zweifel, es hat oftmals probiert und stets war befunden.
Hafwer små och gula blommor och när dhe affalla warda långa smala, runda ok utspetsiga skidor. Deruthi ligger småt gult frön som smakar skarpt ok hetsigt.

NOVEMBER.

den 1 war iag gäst hos Hr Nils Müller thå också wälährewördige Hr prosten Jöns Sorbones i Hemsjö kom thit.
den 9 afskickades bref till Hr Platius och broder Bundi daterade den 7 med Nils Olssons Pähr.
den 11 ok 12 war wälb. befallningsmannenn And. Wickman med häradshövdingen & skall vara häradsskrivaren) på Wälatorp.
den 17 kom Pähr tilbaka ok brachte mig skrifwelse frå Dom. Platio dat. 6 hui.. sammaledes igenom Hr Nils undfik bref dat. den 6 huius.
den 27 begick iag Herrans Högwärdiga nattward ok predikade i Liungby ok Gualöf.
den 28 daterade iag bref till Platio från Wilhelm.
den 29 daterade bref till k. Mohr, PETER MOD och Jacob Gustafsson.
den 30 war en lustig kväll på Wälatorp, då tvänne Hr öfwerinspektorens drängar med tevenne pigor fästes, ty förutom bondehopen war högw. öfwerste-leutnanten med sitt följe af Liungby samt ok Hr Rådman Brome med sin käraste oc dotter från Christiansstad.

DECEMBER.

den 4 bekom iag bref ifrån Hr Platio dat. 2 huius.
den 6 undfick iag bref ifrån Monsr Jacob Gustafsson dat. den 26 nov. item k, syster dat. 20 nov.
den 9 skref iag Hr Plätium till.
den 11 war iag i prästgården då ock collega i Christiansstad Monsr Wankyf war ther.
den 19 förährade mig den gode prästamoran i Liungby tvenne halsdukar. Vide 23/febr.
den 21 daterade iag bref till Monsr LUNDIN i Wismar som jungfru Oliva lofwade at recommendera.
den 22 kom Hr Platius till Wälletorp.
den 24 ankom högvälb. Hr vice praesidenten WILHELM JULIUS COYET med sin fru högvälb. ANNA SOPIA LINDENOW från Klå-gerup till oss i Liungby.
den 25 prädikade iag i Ottesången i Gualöf.
den 28 reste Wilhelm med Palatio till Christiansstad, samma dag war iag gäst på prästegården.

KOMMENTARER:
avseende år 1704.

Monsr Platio är Baltzar Platius som sedermera blev kyrkoherde i Skåne. Han var son till tidigare omnämnde kyrkoherden i Krokstad Joachim Plate.
Vice presidenten Coyet är den friherre Wilhelm Julius Coyet som instiftade Trolle - Ljungby till fidikomiss till sin äldste arvinge. Själv hade han ärvt Trolle - Ljungby av fadern Peter Julius Coyet född 1618.

Herman Schröder är den blivande biskopen i Kalmar, som vi återkommer till flera gånger i fortsättningen. Elfström umgicks flitigt med honom i Skåne.

Monsr Winterkorn är Elfströms skolkamrat Helgo Winterkorn som 1708 sökte rektoratet i Uddevalla och fick fullmakt på Breareds pastorat. Fick ett tragiskt öde och blev intagen på Göteborgs hospital 1723 som sinnessvag.

Monsr Bundi identifieras som Petrus Bundi sedermera (1710) kyrkoherde i Morlanda, prost och slutligen utnämnd till kyrkoherde i Uddevalla (död 1737) Han blev gift med en Cecilia Nöring.

Monsr Wassman är säkert av den släkt i Kongelf som främst företrädes av en tullförvaltare Wassman.

Den Maria som meddelats Elfström död är Elfströms kusin och dotter till hans farbror Jacob Gustavsson och faster Börta Larsdotter.

Prosten Blanzig är den prästman vi senare skall träffa på i samband med radikalpietisten Thomas Christian Leopold.

Vem Didrich Krönich var blir inte lätt att spåra. Troligen var han son till fältskären Hindrich Didrich, som vi tidigare omnämnt tillsammans med Elfströms mor. Även här skymtar hon ihop med denne Didrich Krönich vilket inbjuder till spekulationen att Elfströms mor stått i nära förbindelse med dessa - måhända modern är gift med fältskären d.v.s. omgift. Ho vet!

H^{r} rådman Broomé är en broder till den Helena Broomé, som blev gift med den svenske anfadern till släkten Leopold- doctor Sigfrid Leopold. Härom mera utförligt i avsnittet om pietisten Thomas Christian och hans smärtsamma öde.

Övriga händelser och förhållanden som Elfström nedtecknat sparar vi att kommentera till hans levnadsteckning i särskilt kapitel.

1706

JANUARIS.

In Nomine Jesu.
Ett godt nytt åhr Gud oss förläne,
För Christi skull allene,
Gif rolig frid, ty tu äst then,
som ofrid kan förmena.
den 1 reste Hr öfwerinspektoren med sin fru till Svaneholm, förmedelst Hr Axel Gyllenstiernas afgång och inqwarterades wi på Liungby herregård.
den 2 reste Platius ok Bundi till Åhuus med Monsr Niclaes Brinck ok hans syster.
den 7 predikade iag i Gualöf ok Liungby sampt i Fielkinge för Hr Ibhonius.
den 12 besökte iag arendat. Bengt Hwitt i Tofftebärga med bror Bundi.
den 18 besökte iag Hr magister H. Schröder i Snäckestad.
den 23 Valedicerade iag i Liungby ok prästegården.
den 24 bittida om morgonen reste iag genom Christiansstad i full carriär till Lund. Hr Platius medföljde.
den 25 kl. 11 kommo wi fram till Lund med skiuts-posten.
Sc. Från Christiansstad till Wram med egna hästar. Frå Wram till Hörby 2 mil ok 3/8: 14 öre. Till Hurfa 1 1/2 mil : 9öre. Äntligen till Lund 1 7/8 mil : 11 öre. Pengarna utlade Hr Platius.
den 26 stod promotionsakten i Lund (cui inter fui) XXIV candidati a promotore.

Promotionsakten i Lund den 26 januari 1706.

Professor L.L. or Stridsbärg honores Magisterij accepere
I / Orat: habuit Promptor per binas koras
II/ Potestate Promovendi ab Episkopi et Procancellarie Matth: Steychio desiderata, acceptas ipse actus observantis circum stantus consummatus
Sc. I/ Ex ore Promotoris qviqq: Candidator jusjurendis fecit.
2/ Libros suos in sella apertos convolu, ex revolu in sig. deliget
3/ Annulo digitus cuiuslibet ornatus in sign. foed. coniug. us Pil.
4/ Capita eor. pileolis laureatisex. gemmis distinctis adornata in signum libert. ex. victoriae.
5/ In cathedra juxta Promot. astituebunt. in sign. erudit et publ. lektiones inde Magist.
III/ Qvaestionem proposuit, Mag. RYDELIUS ad mand. Promot. de Pilos:
Qvam vindicavit Mag. Steuch primas Mag.....

den 29 hölls Mutitio Rectoratus då Prof. Below affträdde ok tillträdde prof. Hist. STOBAEUS Vide Mart Janu. 1709.

Professores Academiae Carolinae Lundij est h. temp. numerant XII ord. et 1 extra ord.

Scil: Theologi 3.
JON LINNERIUS
POPPELMAN
THOMAS IHRE

Juris consulti 2
JOH: LUNDERSTEN
ANDR: RIDDERMAN

Medicus 1
JACOB FRID: BELOW

PHilosophi 6
STOBAEUS POES
HAQV: STRIDSBERG
JON: HÖRLING Elqv.
ERLAND LAGERLÖF Log.
BONDE HUMBERG MATH.
JOH: WINSLOW Hist.

1 extra ord. prof.
Johan Steuchius Bibliot.

den 30 jan. reste iag med Hr Platio från Lund till Svaneholm at taga afskied med Hr öfwerinspektoren. Derifrå följde wi med hopen till Tosiö ok helsade på insp. Hr ANDERS EHN.

FEBRUARIS.

den 2 kommo wi tillbaka till Svaneholm ok
den 4 tog iag afskied med Hr öfwerinspektoren af hwilken iag bekom 45 daler ok lintyg till nattkappor ok förärmar af frun.
den 6 fik iag respass hwarför iag gaf secreter 1 car. Rectori et
den 8 köpte iag af Hr Schröder en häst för 21 dalersmt. Gaf 5 daler på hand till Hr LEOPOLD, de 16 daler skulle .-....
den 9 wid middagstid drog iag i Herrans napn från till Annelöf, derifrån till AUsåhs.
den 10 från Ausåhs till Käflinge genom Laholm och Halmstad till Getinge
den13 från Getinge genom Falkenberg till Morup, ibi prof. Liung.
den 14 från Morup genom Warberg till Wära där mag. .... STENARFWIDSSON:
den 15 ifrån Wära till Ölmewalla, ibi GELLING, och förbi Kongsbacka till Biörkeris till H: LINDMAN:
den 16 från Biörkeris till Götheborg kl. 2. Strax kl. 5 reste iag till färjestad wid Bohus.
den 17 kom iag hem i Kongelf. Gud ware lof för en god ok lyckosam resa.
den 22 skref iag Hr Platium till, så ock bror Bundi ok TOLLSONIUS till.
den 25 predikade iag i Kongelf och Ytterby.
Förärade Hr Mag. Jacob Ratterij mig båda partes Homiliarum Sacrar. Gerhardi.

Wägen från Lund till Bohus beräknas wara 27 1/4 mil efter underskrefna anteckningar. vide.

Från Lund till Käflinge ..... 1 mil
från Käflinge till Annelöf 3/4
Therifrån til Tågarp 1
sedan till Mörarp 1 1/2
åter till Engelholm förbi Ausås, som
ligger mitt emellan 1 1/2
tädan til Margretetorp 1
så til Karup 1
sedan til Laholm 1
therifrån til Halmstad ..... 2 Summa 10 3/4 mil
från Halmstad til Getinge .....-.... 2
tädan til Falkenberg 2
sedan til Warberg 3
therifrån til Backa 2 1/2
therimellan Wära .....
från Backa til Rägelund 1
therifrån til Kongsbacka 2
tädan til Kiärra .....-..... 1 1/2
sedan til Giöteborg 3/4
therifrån til Bohus ..... 1 3/4 Summa 16 1/2mil
Totalt 27 1/4 mil

MARTIUS.

den 1 daterade iag bref til Hr Platius ok Monsr W.F.SEGERDAHL.
item til bror Bundi som Gulbrand i Kongelf skulle taga med sig
ok därefter hemta min kista och skrin ifrån Lund.
War i Götheborg ok helsade goda vänner.
den 9 Tacksägelsedag för fred med Polen.
Texter: Ottes. Psalm 54:v. 6,7,8,9.
Högmäss. Dan. 2.v. 20,21.
Aftons. Psalm 64: v.6,7,8,9,10,11.
den 11 besökte iag Söffren Ström.
den 14 reste iag up åt Sotenäs med post$ -skjutsen) til Hr
ABRAHAM WEFFVER at antaga condition hos honom. Gud gifve lyckan.

den 17 framkom lyckligen och wäl til Aby med Hr befallningsman Abr. Weffver Gudi ske lof ok pris ewinnerliga.
den 22 examinerade ehrewördige Hr pastoren NICLAES OBERBERG disciplarna.
den 26 predikade iag i Akums och Tossene kyrkor.
den 28 iag pastoren Hr Niclaes Oberberg.
den 30 Passionem phersi in emissione urnae qvam vidi sicut aqvam tubatam et crassa lactae materia coinqvinatum kune morbum, ne in peius abeat, avertat Deus Medicorum optimus. A. Indicium qvoa dysenteries.
Sed Dei beneficio omnia mala superavi. Laus Nomini eius in sae cula saeculorum. Amen!!!

APRILIS:

Första bönedag den 13 — Ottes. 1 Joh. 5 v.14,15. Ok detta är min förtröstn.
Högm. Exod. 23.v. 20,21,22. Se iag skall sända min ängel
Aftons. Psalm. 93 v. 4,5. Men väldig är Herren i höjden.

den 19 skref iag hem til k,Mohr och Jacob Gustafsson.
den 22 begick iag Herrans högwärdiga nattward i Tossene församling.
Gudi ware evennerligen lofwad.

MAJUS.

Besökte Hr Lars Malmen i Asslät med Hr pa-t. Oberberg.
den 2 Solens förmörkelse syntes 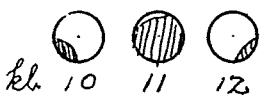

Thenna förmörkelse war på många orter i Europa så stor at solen syntes helt förmörkad i några ... minuter, såsom i Barcelona, Arles ok Nürnberg etc.
tå solen bleef af månen så betäckt at ock stiernorna syntes som på natten.
Wid Stockholm observerades solen förmörkad til 10 1/2 digitas, thet är något mehr än 5/6 delar. Vide Petr. Elwii 1710 usus Almanack in annot. de Eeclipsibus qva etiam praesentianas 1708 ad.... fastorumexscriptae infra videntur et major Eclipsis solaris ad annum 1715 die 22 apri. pertinet qvando ad 11 1/2 digitus observatur et tantum 1/24 in superiori extremitaterepraesentat.

forts. den 2 majus.
Vide qva de hoc ingesti obscuratione notata sunt anno 1715 die 22 aprilis.
qvando tota solis facies adee occultabat ut etiam stella app .....
den 14 predikade iag i Tossene ok Askum. Sedan war iag på bröllop i Utby.
den 16 fick iag bref från k. syster.
den 17 siuknade Pehr af messlingen ok låg till den 24 huius.
den 24 skref iag bref til Mag. Ratterij, k. Mohr, Hr Söffren Ström och JEAN CEDERCRONA . Item til Christiansstad et Hr Nils Müller, jungfru EDELA CATHARINA på Liungby, Mad. MARIA von.... Wälletorp och Monsr BALTHASAR PLATIUM.
Natten mellan den 30 och 31 war ett förskräckligt väder med slagregn ok blåst så at takpannorna dantzade i stengården.

JUNIUS.

Andra bönedagen den 8. Ottes. Syr. 35.v.2o. Den Gudi tjänar med lust...
Högm. Esa. 33.v.2 Herre, ware oss nådelig ...
Aftons. Psalm. 3.v.6,7,8,9. Iag ligger ok sover ok vaknar.
den 9 war iag med bud Monsr Ahlman till.
den 10 war iag på bröllop på Rönen.
den 12 skref iag till Kongelf med Hr pastoren som reste söderåth.
Hoc tempore tussis mihi grave fecit putus sed statim evanuit.
den 16 fick iag bref med budet från Monsr Ahlman, som köpte mig 2 böcker papir ok lack en stång. Papiret kost. 10 öreboken, lacket 5 öre.
den 17 predikade i Saalen. War på tinget i Röö för roo skullden 20.
War högel. graverad af catharr,praeter tussin qvae fauces infestabat et inde frons imprimis dextra pars dol.
den 23 war Hr häradshövding KALL på Åby ok.... samma dag kom Hr pastoren N. Oberberg som ock tillförde mig 2 bref sc. ifrån Hr STOBAEO ok k. syster.
den 24 predikade iag i Askum ok Tossene församling.
den 27 skicka-de iag bref till bror Bundi i Slätthult med doctoren i Lyse.
den 28 reste RATHE åth Marstrand.
den 30 skickade iag med TOLLE-HANS, som reste hem bref til k. Mother att befordra till mag. Jacob, Hr Söffren, Hr ANDERS STOBAEUM, sampt bref som skulle till Christiansstad, nembl. til Hr öfwerinspektoren, der uthi bref låg til Hr Wilh., Müller,Monsr Wilh. Segerdahl ok Hr Platius.

JULIUS.

den 2 fik iag ondt i halsen ad extram partem, at iag hade ondt för at svälga warande mäst hela veckan uth. Kände ock något sedan,den andra veckan. Sedan flyttade det sig till vänstra sidan och genom rispande ,som kändes til den 23 Åter den 27 flyta det sig till högra sidan, som varade till den 31.
Tredje bönedagen den 6 Ottes. Num. 35.v.34. I skolen icke orena landet där i bon.
Högm. Psalt. 125.v. 4,5. Gör gott o Herre mot de goda
Aftons. Prov. 14.v.34 Rättfärdighet upphöjer ett folk.
den 7 war iag gäst hos Hr Malin.
den 17 kommo TEGNERI, Monsr Henric,qwartermäster och Holger sampt ERIC FAGERDAHL til Åby.
den 22 war på Åby Hr öfwersten ROTLIEB med sin fru ok sohn.
Literas a Rev. D. Severino Ström datas accepi den 25 scritas 17 al Aug. vel 16 julii
den 27 fohr iag til båts med H. Bef. et til Nordkile
den 29 war iag på prestegården til gäst.

Anno 1677 i julio låg Dan. gen. feltmarsk. Ulrik Fredr. Gyldenlöve för Marstrand at intaga festningen bestående tå af 4 skantzar: Malpert,Hedwigsholm, Carlsten ok Gustafsborg, hwilka efter häftigt skiutande Gyldenlöv ändtligt fick med accord den 23 julij 1677.
Sedan i Augusto den 28 stod slaget vid Uddevalla och den 16 sppt. samma åhr i Jemteland wid Jerpen stad 1677.

AUGUSTUS.

Fjärde bönedagen den 3 Ottes. Psalt. 119.v.52. Herre när jag betänker huru...
Högm. Nahum. 1 v. 2,3. Gud är nitisk.
Aftons. Prov. 16 v. 32 En tålig man är bättre än en stark.
den 7 fick iag bref ifrån bror Bundi dat. 1 huius.
den 15 daterade iag bref till Hr Söffren och ... under covert till k. Mohr.
item til Dom. Platius a Lund.
den 19 begick iag Herrans högwärdiga nattward. Gud ware ewinnerligen lofvad ok prisad.
Samma dag bekom iag skrifwelse ifrån Hr Platio dat. Malmoe midsommardagen.

SEPTEMBER.

den 2 war iag på Öfverby celebr. nat. Past.
den 8 in superiore palato ad sinistram Stomaaeex sed mox sanata.
den 10 skref iag med Hr patronen bref till -. Mohr
den 13 bekom iag bref ifrån Liungby af Hr N. Müller dat. 29 aug.
den 17 bekomiag bref ifrån k,syster dat. den 12 huius.
item från Johan Cedercrona den 5 dat. Då war Hr HANS REFSALINUS på Åby.
den 30 predikade iag för Hr Lars Malmin, comminister på Sotenäs
q dono obtutit Thal Sc & D^{r}

OCTOBER.

den 6 fick iag bref ifrån Hr Platio dateradt Lund den 30 aug. Sakerna hemtas i Malmoe hos ERICK KOCK.
Samma dag skref iag till Hr Nils Müller, Hr Platium och Monsr Wassman som Christer på Röö tog med sig at lefwerera på Giöteborgs posthuus.
Eclipsis lunaris visa hor 7
8
9
den 26 accepi literas a PETRO STRÖM dat. 18 september ae rugo.

NOVEMBER.

den 1 bekom iag bref ifrån k, syster.
den 6 reste iag efter I. Nörings skrifteliga begäran till Slättholt at i grafwen nedsätta sahl. Paul Nörings döda lekamen, som skjedde den 7 om aftonen. Hr probsten i Marstrand Mag. FREDRIK BAGGE höllt predikan. Text 1 Sam. 2.v.35 (Om någon syndar emot en människa, kunna domarena förlika det)
den 10 om aftonen reste iag ifrån Slättholt till Hr Anders i Bokenäs, som förärade mig tvenne böcker: Sc. Himmell Post: Acad. in Ep.et Ev. Dom. et Fetio et Nati Descartes Geometriam (om ment. Fr. a.Sc.)
den 15 skref iag bref till K.Moder, PETRO S: STRÖM Oc Carl ok Johan Cedercrona.
den 28 Tibialia afecta, ad qvae Hera lanam dedit. pro lab.

DECEMBER.

den 7 bekom iag bref ifrån k.syster, Monsr Colding ok Cedercronorna.
den 9 om aftonen begynte Motala Ström stadna som märktes wid Norrköping
ther i strömmen den 10 om aftonen war intet watn öfvrigt än i Kongsådran.
den 11 begynte watnet litet igen at komma
den 12 föröktes mer till
den 13 ok följande dagar ther Hr Doct. BLOCK lämnat en grundelig beskrifning ok underrättelse.
Samma dag skref iag till k. Mohr ok Jacob Gustafsson.
den 17 skref iag k. moder till ok der uthi Grat: till Hr Carl och Johan Cedercrona, hwilket Olle tog med sig att lefwerera på Uddevalla post.
den 26 andra dagen predikade iag i Akum ok Tossene... för Hr pastoren.
War i Grunnebo hos.....
den 27 skref iag till Hr mag. Jacob Ratterij et Grat. Nov. an. ut et Ux. eius
den 30 predikade iag för Hr Lars i Tossene ok Askum. Dono obtulit 5 D^{r}
den 31 fik iag bud hem ifrån med Tolle Hans ok bref från k. syster.

KOMMENTARER:
avseende år 1706.

I februari är Elfström beredd att resa hem, och valedicerade dessförinnan i Ljungby och prästegården. Här står valedicera för "att taga avsked av.." Han köper sig en häst av Hr Schröder i Snäckestad och gav på hand till Hr Leopold 16 daler. Leopold är just den doctor Sigfrid Leopold vi tidigare berört. Det var i sanning spänstigt av Elfström att rida denna långa väg mellan Skåne och Kongelf!! Han hade tydligen att göra i åtta dagar innan han kom fram till hemorten.

Knappt hemkommen sätter han sig ner och skriver brev till sina vänner i Lund bl,a. till en Tollsonius. Denne är Tolle Tollsonius och är son till kh. i Skee Per Tollesson, men också kusin med Tollehans Gilbertsson. Och denne senare var gift med Elfströms moster Margareta Fagerdahl. Härigenom ett släktsamband. Tolle Tollsonius gifter sig med en dotter till prosten Andreas Seth i Foss, Håby och Svarteborg. Alla dessa gestalter träffar Elfström efterhand.

Han började snart också att predika i kyrkorna i Kongelf och Ytterby, I samband härmed träffar han givetvis kyrkoherden Jacob Ratterij gift med den tidigare omnämnda Trina Holst, och som han senare skall bli ytterligare släktbunden till genom sin hustru. Vi hänvisar till släkttavlorna och lite längre fram i texten.

I mars besöker han Hr Söffren Pedersson Ström i Karreby och är då i sällskap med sin morbror den inflytesrike och förmögne gymnasiebefallningsmannen Abraham Weffver på Åby. För läsarens bekvämlighet må redan här förrådas att Kh. Söffren Ström varit gift med en Cecilia Jensdotter Dahl och råkar vara Elfströms moders moster. Vidare var gymnasiebefallningsmannen gift med en moster till Elfström nämligen Cicilia Fagerdahl!! Om dessa en hel del i det följande - släkttavlor, avsnittet med Elfströms härkomst etc,etc. Nu är han på väg till Åby där han en lång tid framöver skall verka som informator. Framkommen dit stöter han ihop med Hr Pastoren Nicolas Oberberg och denne är hans morbror därigenom att han var gift med en annan moster till Elfström, nämligen Christina Fagerdahl!! På Åby träffar han också sin företrädare monsr Landtman som sålunda tidigare undervisat Abraham Weffvers barn. Vidare en gårdsfogde som var anställd hos befallningsmannen och som hette Jacob Rathe samt blev med tiden svåger med.

Hr Lars Malmin är med säkerhet komministern Lars Malmeń i Tossene och som sedan blev komminister i Göteborg. Det bör observeras att Hr Nicolas Oberberg samtidigt var kyrkoherde i Tossene. Denne senares företrädare i ämbetet var kyrkoherden Nils Pedersson Ström, vars änka (Ström dog 1704) kyrkoherde Oberberg konserverade - d.v.s. Elfströms moster Christina Fagerdahl!!!

Vi börjar snart bli vana vid att vår gode Peter Elfström har släkt överallt i Bohuslän.
Han fortsätter som flitig brevskrivare och upprätthåller kontakten med vännerna i Skåne. Liksom till släktingarna i Kongelf, vilka vi vid detta laget är välbekanta med.
På Åby får han besök av häradshövdingen Kall, d.v.s. den Peder Kall som senare också - om jag minns rätt - uppträder som borgmästare i Marstrand. Även denna gestalt är på håll släkt med Elfström genom sina söner och döttrar. Allt som väntat och vartill vi återkommer.
Elfström gästas alltfort av många släktingar och vänner. Till Åby anländer tre bröder Tegner, nämligen Holger, Henrik och Knut. Henrik dog som student redan 1712. Om Holger vet jag inget annat än att han stod kyrkoplikt i Bro 1704. Knut slutligen var kvartersmästare. Samtliga voro skolkamrater med Elfström och söner till kyrkoherden i Bro Ove Tegner och Ingeborg Giädda. En syster till de tre bröderna var Maria Tegner som blev gift med en son till Peder Kall ovan, nämligen J. Kall. Kh Ove Tegner var i sin tur son till kyrkoherden i Tegneby Henrik Jenssen Tegner och en dotter till den gamle prosten i Kongelf Holger Ovessen. Om vi nu härtill fogar att prosten Holger Ovessen var gift med Torborg Helgesdotter, en dotter till borgmästaren i Marstrand Helge Torgeirsson, så förstås att de drager med sig " halva Bohuslän". För att ytterligare komplicera bilden må påpekas att prosten Ovessens son Nils Holgersson (kallade sig senare Arctander) hade bl.a. två döttrar, den ena gift med Claudius Torgeirsson Brun kyrkoherden i Skredsvik och den andra med Lars Jensson Dahl kyrkoherden i Morlanda. Och denne senare var Elfströms mors morbror - här har läsaren fått något att idissla!!

Ävenså får Elfström besök av sin morbror Erik Fagerdahl, så inte behövde den gode informatorn känna sig ensam.

Vi märker hans livliga korrespondans med kh Söffren Pedersson Ström I Karreby vilket sätter sina spår i anteckningarna i det att han redovisar många historiska fakta bl.a. om Gyldenlöwefejden. Vi skall i senare avsnitt påvisa kyrkoherdens ingående historikunskaper, varav Elfström kom i åtnjutande på mångehanda vis.

Ofta låter Elfström skicka med brev till omgivningen genom befallningsmannen, som reser mycket i sin tjänst. Observera att Efström kallar sin morbror för patron.

Den Hans Ressalinus som besöker Elfström på Åby den 17 september är komministern i Bro, som lär ha varit en språkkunnig person, som flytande behärskade grekiska, hebreiska och latin t.o.m. på vers. Han lystrade till namnet Hans Refsal och synes ha varit från Räfsal på Tjörn.

Vi noterar att Elfström fick hedersuppdraget att gravsätta sahl Paul Nöring

den gamle ƒ.d. kyrkoherden i Morlanda. Härtill önskad på skriftlig begäran av sonen Jacob Nöring. Det troliga är att Elfströms gode vän och skolkamrat Petrus Bundi också vidtalat honom. Bundi var gift med den avlidnes dotter Cecilia Nöring. Observera att den berömde prosten Fredrik Baggge i Marstrand höll likpredikan. Peter Bundi återfinner vi som rektor i Uddevalla 1708 och avancerande till kh i Morlanda 1710, prost 1729 och därefter kyrkoherde i Uddevalla.

Nu har han också taget upp brevkontakt med sin skolkamrat Peder Söffrensson Ström, som var son till kh i Karreby Söffren Pedersson Ström och blev komminister i Solberga.

Trots att Elfström inte var prästvigd adjungerar han som predikant i flera kyrkor, såsom Tossene och Askum. Han prästviges så sent som 1711 och då till adjunct i Tanum. Sålunda var han informator i över fem år och har under denna tid lärt känna familjen ingående, varom hans framtida livliga kontakter med dess medlemmar vittnar.

1714

JANUARIUS.

Thet gamla åhret hafwer ända
Jesu wärdes oss omvända
ok med thet nya som går in
Gif ny nåd, förnyat sinn
Tu kan svårhet all omafwända
Låt allt til wårt bästa lända
at hos oss skref wiljan tin
Så fullbordas bönen min.
Sc. Verser på dagarna i månaden efter Cisio Janus
Omskars åttonde dagen, sedan af Jano blef Knut upbruten
Men af Fabian så ock Påls omwändelse sluten
Henric
Omskuren på en fest.....
den 6 efter förrättad gudstienst wid Lur besökte iag Hr häradshövdingen på Kragenäs ok reste therifrån den 7 ok war inne på wägen i Skälleröd, Bufwar, Torsröd ok Tanum, hafwandes i följe min k. hustru. Fik offer af brudlod wid Tanum 1 daler 15 öre.
den 12 afskickades med posten bref til A. Wag., P:W.
item til N.Ob. ther i qwit. för test.prograd. 120 daler smt.
den 15 bönedag extraord. Ottes. Os. 14:2 Omwänd dig Israel..-misshandels skull
Högm. Os. 6:1 När them illa går -han förbinder oss ock
Aftons. Dan. 9:18,19 Wiligga inför thig -efter thit namn
Fick offer af brudlod wid Tanum ...27 öre
den 21 häradsting i Hede , med Tanums härad. Text. Levit. XIX v.17.
Tu skall icke hata thin broder.
den 22 [illegible].....
fik af H.Mag fem daler smt
den 24 war H^{r} Mag. med sin käraste hos oss . Obtulit fil. 4 car. mihi.
den 26 videbat solis oriri in dormitorio h. 2 exacte semi nona et prominuere in angulo boreali fenestellae inte lapdem montis oppositi et ramum arboris.
den 27 war med flera til gäst hos Elsa.
Betalte Jöns i Siulbu för kornet 3 D^{r} a 13...
item den 5 april betalt 2... afslog 8 öre at rest blef 2:16

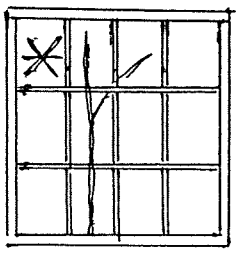

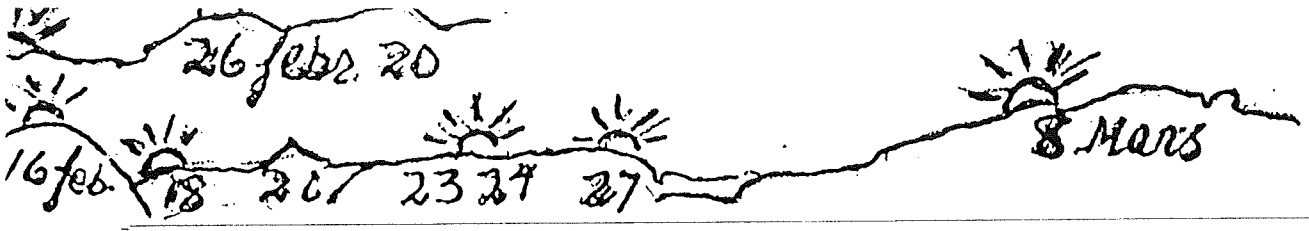

den 29 (januaris 1714) hölts Mantalsskrifningen i Hede.
den 31 war iag efter förrättad gudstienst i Munkeröd.

FEBRUARIUS.

Först Kyndelmessofest oss Februarius gifver
Sigfrid kommer trenäst med Pehr ok Matthis uthdriver.

den 3 upbar iag min rättighet af Oluf Jonssons rote i Liung....i Hoghem,
sedani Liungbytorp, reste ock sidst til Simon i Kalleby, ther jag bleff
öfwer natten hos Simon, therifrån
den 4 reste iag til St. Anrås ok therifrån till Bro, Budal ok strax til
Söder Kärra, ther iag bleff öfwer natten. Sedan
den 5 om morgonen hälsade iag på ländsman ok reste til Näs ok uptog min
rättighet hos Lars,reste så hem i H.NLL.D.
af brudled offer wid Thanum 1 carolina.
den 9 uptog iag min rättighet i Säm hos Elias.....
den 11 sammaledes upbar iag rättigheter hos Amund i Knäm.
Sol oriens videbat in dormitorio h. 7 cum 3 qvart.
den 13 af brudlod wid Thanum 15 1/2 öre.
den 15 upbar iag min rättighet hos Pehr Hans i Torp.
den 16 skref iag til Hr Nils Oberberg med covert til A.W.
Syntes solens yttersta brädd nedgå mitt öfwer San... i
stugudörren wid Stentorp.....

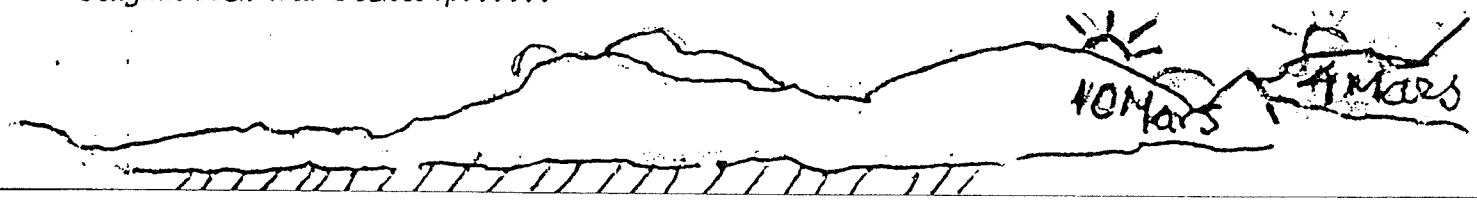

gaf Engbr. i Kulstad 20 öre för en gällad wädur til hösten at få.
den 18 (Martij) 1 carolin för en wädur.
fick iag offer af brudlod i Thanum 1 D^{r} 4 öre.
den 20 kom Hans Pehrsson WB hit med bref från Nils Oberberg.
den 21 troläfwades Christer med Ingeborg. Skref tilbaka H^{r} Ob. til
med Hans som afreste.
den 22 fik iag bref från Aby dat. 8.

MARTIUS.

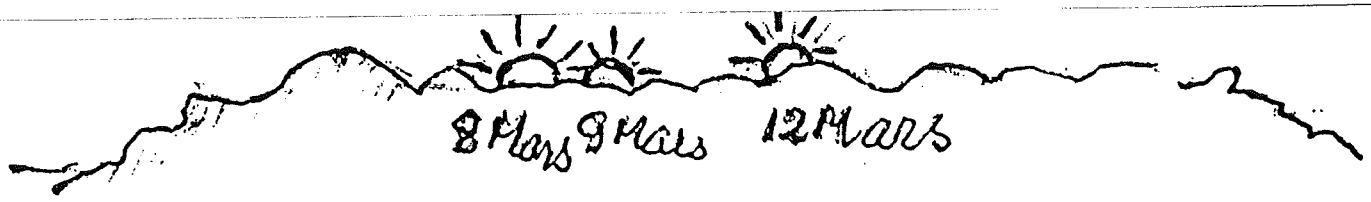

Martius tager sig stoor en heder af Greger den goda
Gertrud gåer med Bengt at i hast Mariae thet beboda.

den 5 fik iag bref af broder Rathe.
den 6 fik brudoffer wid Thanum 20 öre ok wid Luur 1 D^{r} 20 öre.
den 11 satte iag några qwister -af hwita ribs vid berget.
item den 19 mars.
den 14 war iag i socknebud hos Gunnar i Gåhn ok fik 16 öre.
item fik wid Luur för ett lik som begrofs 4 öre.
den 15 satte iag några kärnor af Otteröäplen, 6 st. på södersta sidan om apelen ok de 5 på östra sidan af Kriskfrucht från Åby.
den 16 hölls möte til then påbudna krigshielpen, tå H^{r} öfwerste WEINHOLTZ förde direktion med the andra deputerade, af prester-skapet H^{r}Fr. Bagge cuius loko H^{r} JOH: BAGGERUS ok Mag. Borgwall jämte H^{r} häradshövdingen NORDBERG.
den 17 afskickades tröjan til H^{r} Jacob PRINTZ ok skref honom til.
den 19 wigde iag brudfolk i L:a Oppen, fik 3 caroliner.
den 20 gjorde iag bröllop åth drängen Christer ok Ingel.
Brygghuset begynte byggas af Gude i Gåhn ok Oluf Hans i Uthby.
den 22 satte iag telningar af parad tr.P.Item qwistar af hw. ribs.
den 24 satte iag the 2 rader om wäge- i hagen med ribs qwistar i-mellan af hwita på östra sidan ok röda på westra sidan.
den 26 kom drängen Anders i tienst.
den27 ympade iag 4 stammar af wildaplar. Satte rosenqwistar i mellan ribsen på ofvannämnda rader.
Fik offer i dag wid Luur 6 D^{r} 29 1/2 öre., i Thanum 15:3 .
item 2 dag wid Luur 26 öre, ok i Thanum 18 1/2 öre. Summa 23 D^{r} 11 öre.
den 30 affärdade iag drängen Christer oc skref med honom til Öfwerby ok Åby. Samma dag kom pigan Elin.

Aprilius.

I april Ambrosius kommer och passar Tiberius wisst
Honom Valerian följer och Georg och Marcus evangelist.

den 3 skref iag til Kongelf med JOHAN STRÖM som afreste den 5 sände bref
til Jac. Gustafsson,bet. 12 öre til k.syster.
den 4 fik iag offer af brudlod wid Luur 26 öre. Betalt Jöns i Skällebo
2 D^r smt,resterar 2 D^r 16 öre vide 22...

Bönedagarna förordnade af hans Kongl. Mait. dat. Timutasch den 14 sept. 1713.

den 9 förste bönedag Ottes. Matth. 3:2 Gören bättring.
Högm. Es. 45:22 Wänd Eder til mig -- ok ingen mer.
Aftons. Prov. 28:13 Then sina missgerningar förnekar,
honom warder icke väl gångandes.
Begick iag Herrens högv. nattvard. Man. B. v.11 Ach Herre jag hafwer syndat...
den 12 reste iag til Sotenäs med min k.hustru warandes öfver natten i Rörö.
Kom sedan til Qwille.
den 13 för middagen therifrån. Kom mot aftonen till Öfwerby.
den 14 reste iag till Aby och blef ther i tvenne dagar.
den 16 reste iag hemåth ok kom om natten til Qwille. Kom så
den 17 eftermiddag hem. Laus Deo.
den 18 dödde Morbror Abraham Weffver på Aby.
den 19 begynte wij i Herrans namn at plöja ok såå. Först på Torneflaten.
Sedan påå öfwre fl. Thernäst på Stalflaten ok sidst påå asspeflaten.
den 26 fik wij begrafningsbref från Aby dat. den 22.
den 27 reste min hustru til Aby ok therefter iag.
den 29 Begaf mig på wägen til Aby ok bewistade begravningen,som i hederwärda
ok förnäma anhöriga ok goda vänners närwaro förrättades af H^r Nils Oberberg.
den 30 eftermiddag sattes liket i Tossene kyrkia under likstenen wid lilla
chordörren, ther hans barn förr varit lagda.

MAJUS.

Philipkorset upfan i Maij månad then vårtiden ljuwa
Sedan Erick kom här fram körer Urbanum uthur stufwa

den 1 försändes bref̃vet til Kongelf̃ med broder Jacob Rathe. Vide 3 april.
Samma dag reste iag til Öf̃werby. ok sedan therpå
den 2 predikade iag i Berf̃endahls kyrkia, Åter om aftonen reste jag til Åby ok således
den 3 efter at ha tagit afskied reste iag med min hustru hem ok hinde hem om natten thå thet begynte dagas.
den 8 war iag i socknebud hos Olufs hustru i N.Liungby. Fik 16 öre.
den 11 skref̃ iag til broder Rathe oc MARIA WEFFVER, men kom tå inte fort nog före påstens afgång förrän den 15.
den 16 (Pingst) bekom iag offer i Luur. 1 dag. manf̃. 4:11, qwinf̃. 1:23
Sedan i Than. mil. 3:19, mf̃ 7:11, qf̃ 4:3. Andra dagen wid Luur 1:1,Than. 1:6
item 4 dagen wid Thanum 20 öre. Summa 23 D^{r} 30 öre.
Gaf̃ jag Jacob i Fossumstorp för en hwit wädur ... 24 öre.
den 25 fingo wij tilsådt korn 11 t^{r} 2 sk. 1 tofft. Hafre 2 t^{r}. Thet andra tilsammans 5 sk.
Gud förläne sin milderika välsignelse til thes framgång ok hälsa med frid til thes nyttjande.
den 28 skref̃ iag til Åby ok Öf̃werby så ock til H^{r} JOH: G:

JUNIUS

Junius räcker nog til med des första bar. Eschils Vis mål
Botolph skyndar sig strax til Johan döparen Pehr Pål.

den 4 andra bönedagen Ottes. Psalm 32:5 Therför̃e bekänner min synd ....
Högm. Es. 1:16,17. Wänd igen af̃ thet onda .....
Aftons. Hes. 18:31,32. Kaster ifrån Eder allöf̃wetro ..
den 4 bekom iag bref̃ ifrån P:RATHE. War i soknebud på Oxeplatsen i Swandalsbygden Fik 16 öre. Fik offer af̃ brudlod i Thanum tilsammans 2 daler 12 öre
Item af̃ Hwitla wid Luur 16 öre.
den 7 häradstinget i Hede DEUT. 1 v. 16,17. Ok iag bjöd edra domare: Hören efter..
den 13 Offer af̃ 3 brudlod i Thanum 1 D^{r} 17 öre. För likbegraf̃ning wid Luur 8 öre.
den 17 war iag med lantmätaren Kuse med leutnant Ekeroth här.

den 17 (forts.)
Skref iag tå med Pehr Hansson i Torp til k,syster, Jac. Gustafsson och Marg. Fagerdahl i Kongelf.
den 18 bekom iag bref ifrån Peter Weffver. Fik för likbegrafning wid Luur 8 öre
den 24 Fik iag offer af brudlod wid Thanum 13 1/2 öre. Reste sedan til Tanum til bröllop ok fik offer 1:3. Gaf bruden 2 caroliner.
N.B. Bekom af H^r Mag. 5 D^r på förledet åhrs lön.
den 27 war Christer Pehrsson här ok afreste den följande dag tå iag skrefmed honom til H^r N. Oberberg samt JOH. GEDDA ok skickade iag 8 D^r för wäduren.

Julius

Juli besöker oss wisst med möda af sommaren heta
Tå måste Margret, Magdalena ok Christina, Jacob efter Olof leta.

den 1 bekom iag bref med Pehr i Torp ifrån k. syster, Margareta, samt Jacob Gustafsson ok P.Rathe.
den 2 fik wid Luur offer af brudlod 1 D^R 8 öre.
Döde en man Hans Gullbrand -ifrån Luurs äng i Luurs kyrkia under predikan tå han hade ärnat begå Herrans högv. nattvard.
den 7 begynte wij i Herrans namn att slå på tegen.
den 9 tredje bönedagen Ottes. Jerem. 3:22. Så wänder nu om ..hela eder af edro..
Högm. Es. 55:6,7. Söken Herran.. ty när honom är mycken..
Aftons. Apoc. (Uppenb.) 2:5 Betänk therföre, hwaraf thu..
den 15 kom brod. Rathe med Alex, Gertrud, ok Stina Weffver hit at besöka oss.
Inkörde 5 lass hö ok den 17 påfölj. 8 lass ok 13 lass.
den 20 reste broder Rathe af med sitt följe.
den 24 inkiördes 9 lass hö.
den 26 fingo wij afslagit ängen.
den 27 inkiördes 6 lass pk den 28 12 lasshö.
Fik iag bref från J. Gedda dat. den 12.
den 29 inkiördes 13 lass, den 30 4 lass , sedan hindrade wädret ok regnet.
den 30 fik iag bref ifrån broder Rathe.

AUGUSTUS.

Fängelset gifwer August förrän Laurentius brännes (10 aug)
Fru-dagen förr kommer efter Barthol ok äntlig Johannes (hans hugg)

den 2 fingo wij inkiört resten af höet 3 lass. Summa 60 lass.
Samma dag begynte wij skiära säden på Torneflaten.
den 6 fjärde bönedagen Ottes. Mal. 3:7 I hafven ifrån edra fäders tid....
Högm. Luc. 15:18 Jag wil stå up - ok för tig.....
Aftons. Prov. 19:20 Hör råd ok tag tuktan .....
den 9 reste iag med min hustru uth på Söderöarna at bära min rättighet up ok kom til båts med Jacob Jons och Jacob Hans ifrån Grebbestad til Hwidö Wikarne ok Musön. Sedan
den 10 frå Musön til Otterön, RÖön ok Pinnön ok kom tilbaka kl 2 til Grebbestad, wahrandes äntligen hem mot aftonen. Laus Deo.
den 14 Undfik iag bref ifrån H^{r} probsten SETH:
den 15 inkiördes kornet frå Öfwerflaten.
den 16 Skref iag til högährewörd. H^{r} probsten och skickade bössan.
den 18 Satte iag några ribstelningar af the röda ok sedan af the hwita, som hade fatat rötter ned efter wägen/ ther de andra utdödt. . ok wid östra gärdesgården.
den 19 blef inkiört kornet ok hafren.
den 20 bekom iag bref ifrån H^{r} N. Oberberg dat. 14.
den 24 blef inkiördt kornet ok wårhwetet på Aspeflaten.
den 25 Satte iag rosenkvistar med rötter i stället för de utdödda ok neder utmed wästra gärdesgården. Rustade så ock up hampan.
den 26 inkiördes kornet på Stallflaten, 3 tiog ok 19 träfwar sampt wårrogen på Öfwerflaten, 17 1/2 träfwar. Thermed blef all skörden bärgad. Laus Deo.
Om aftonen sattes the öfwersta rosenqwistar vid östra plantgården imellan ribsbuskarna.
den 29 fik iag brudoffer wid Luur 25 1/2 öre smt.
den 30 skref iag til OLUF TÖRNQWIST i Wänersborg. Reste iag sedan mad min k. hustru til Nordöiarna, warandes på wägen litet inne hos häradshövdingen på Kragenäs. Kommo wij sedan på båt wid Långekärrs strand ok roddes sedan til Resö ther wi blefvo öfwer natten.

SEPTEMBER.

Aegidium förer Sept. morsmessan igien ok Korset hel
Lambertum med Matts Mauritium följer sidst Michel.

den 1 drogo wij til Galtö ok från N. Galtö seglade wij til Lindö. Sedan seglade wij från Lindö til Kafö ther wij förtöfwade om natten hos Anders Jonsson
den 2 therefter om morgonen seglade wij til Räftötången. Sedan til Hafstenssund Hellesön, Hafsten, Lambön Oc sidst til Sandnäs. Tädan wij hemkommo mot aftonen.
Laus Deo.
den 4 Scripsi ad P.Rathe ok theri bref til ERIK FAGERDAHL och Jacob Rathe.
Satte några Anglicaerötter, 3 wid stickelbärstornarna ok 3 wid then södersta stensängen.
den 10 skref iag til Aby ok Öfwerby. Satte telningar af Paristrädet i the 4 ytterst-a hörnen på qwarteren, så ock några sådana uthmed öfra planket.
Flyttade så thet stora plommonträdet uhr qwarteret ned på gången ok satte i stället en ung planta af Otterö stora sötäpple. Flytaa ock telningar af wår södra sötapel, som wid roten woro nedbögda ok hade fattat rötter. Sättiandes en wid Paristrädet under berget ok 2 på båda sidor om samma södra sötapel.
Decidit ramum Paradistr. habens 10 semina. Flyta så de 2 st. plommonträd ned i hagen ok satte i stället 2 små äpleträd iag fått i Buar.
den 22,23,24 hölts prestemötet i Giöteborg. Loc:de Evang.
den 22 skref iag med H^{r} P.Ström (som med the utkommenderade dragonerna skulle resa til Skåne) åth Kongelf til Jac. Gustafsson. Margareta Fagerdahl ok syster.
den 23 flyttades några kiösebärstelningar ned mot gången. Sammaledes den
den 24 flyttades små kiösebärsträd på gången. Täcktes på stufwataket.
Bekom iag resten på min åhrslön af H^{r} Mag.

OCTOBER.

Uthi Oct. Es. Brigit ok flera följa Calixtus uth
sampt Lucas ok jungfrur mångtusende i tahl Simonis Jud.

den 1 (october) Offer af 2 brudlod wid Thanum 1 D^{r} 10 öresmt.
den 5 häradstinget i Hede. DEUT. 17:19. Hon skall vara när honom.
Literas scripsi a P.Rathe una cum inclusis a Jacob Gustafsson et sorore.
den 9 Fik offer af 2 brudlod wid Luur 1 D^{r} 22 öre. Item af ett brudlod wid Thanum ..... 10 öre.
Satte 4 ribstelningar i rad wester om södra sötapeln så ock 4 söder om qwarterssängarna.
den 14 sådde jag åtskilliga äplekärnor wid träskolan ther krassen stått ok i nodersta raderna imellan N.1 Qwill. Item N.11,N111 af sötäplet södersta i wår hage N.IV.
den 16 offer af brudlod wid Thanum 1 D^{r}1 öre.
Efter gudstienst reste til Sandnäs at bewista Pehr Jönssons bröllop i Hwal ok afreste den 19.
den 20 Reste iag til läsemöte i Skärbo, Arendahl,Bräcke, Hageby med torpet ok Tofwa.
den 21 åter til Gissleröd wid Grebbestad.
den 23 blefwo dörrarna i brygghuset färdiga.
den 26 war iag i soknebud hos Lars Gustaf i gästgifw. ... 12 öre
den 28 begick iag Herrans Högv. nattward Hes. 18. Laus Deo.
den 29 Bekom iag invitationsbref til swäger JOH: FAGERDAHLs bröllop,som skall stå på Åsebräcka den 17 nov.
den 31 Offer af brudlod wid Luur And. i S. Item af barndop ok.. kyrkogr. 6 öre.
Bekom iag ock bref från morbror ERIK FAGERDAHL, Jacob och Anders Rathe af Ottesdahl. den 19 oct.
Kiöpte humle 2 pund för 5 D^{R}

NOVEMBER.

Helgon all i Novemb. taga vänlig Mårten uthi hand
ok biuda med sig hem Cecilia, Clemens, Cathrin, Vitalis Sanct And.
den 3,4,5 hölts beskattningsmöte på Hede.
den 4 war iag i soknebud hos Engbr.s mohr Stina i Kälstad.
den 6 skref iag til Aby ok Öfwerby. Fik af brudlod wid Thanum 1 D^{r} 27 öre.

den 8 (november) hölts läsemöte i Öfwra Säm, Prästesäm, Hwal, St. Ryland, Hogar ok L:a Ryland.
den 10 War iag med flera hos H^{r} capt. Utter på Klefwa då bröllop hölts åth corpral Müller. Offer 1:8 öre.
den 11 Sådde iag i hagen wid brygghusets gafel lite rog 1/2 stop ok hwete 1 stop item rog på öfwersta åkern i...
den 12 Skref iag til broder P.Rathe, ok theri bref til O. Törnqwist ok Jacob Fagerdahl, som afgick den 13 med pästen.
den 16 War iag i Bodahl ok döpte Leutnant Ekrots barn. Fik 1 carolin.
den 17 hölts läsemöte med Knäms ok Tanums by rotar.
den 22 hölts läsemöte i Hogar ok reste om aftonen till Kragenäs at communicera H^{r} häradshövdingen ok thes fru som war sjuklig.
den 23 Sedan hölts läsemöte i Bufwar.
den 26 Skref iag til Oroust med Jacob Ollson scilicet Erick Fagerdahl och Anders Rathe samt skickade pgr summa 10 D^{r}.
den 27 om aftonen hördes en faslig jorddön.
den 28 Offer af brudlod från Ryl. ..26 öre.
den 29 Reste iag till läsemöte i Hessland ther ock mötte från Börreskärr , Söby ok Öfwerby.

DECEMBER.

December Barbro.. Nils om mörka natten wid ljuset
Befallandes genast Thomas laga til Julehögtid i huset.

den 5 fik iag offer af kiyrkog. qw. ok barn .... 6 öre
Efter Sam Kroks uträkning om solinträde i infaller thet föreg. åhr den.10 kl. 11:40 och i åhr 1714 kl 5:30 fm. 1715 den 11 kl. 11:19 fm. 1716 d.10 dec. kl 5: 8 fm.
Men efter Qwensels uträkning kommer thet 27 min. före oc 1 timma ok 27 min. som ses i följ. almanack på 1715.
den 10 Syntes omkring månen en stor ring eller gård, hwarefter kom andra natten orolig blåst som continuerade med stark köld ok fråst til tredje natten.
den 13 Hölts läsemöte i Luuräng med Småris, Wålle ok Anneröd.
Fik för ett lik, som begrofs ... 2 öre.
Offer 1 dag wid Thanum milit. 4:4 viri 9:11 , F3:27 Summa 17 d^{r} 12 öre.

den 13 (forts. december) Fik iag bud med drängen Christer frå N. Oberberg.
II dag wid Luur med brudoffer 9 D^r.
IV dagen wid Thanum med brudoffer 2 D^r 20 öre. Summa alla dagar ... 29 D^r.
den 28 bekom iag ifrå Peter Weffver bref dateradt 5 dec.
den 30 Skref med Christer til Öfwerby och Åby.
Afskickade ock med honom H^r JOHAN QWILLDAHLS bref.

KOMMENTARER:
avseende år 1714.

Vi har här ett stort avbrott i anteckningarna - åtta år. Under denna period har mycket hänt. Flera präster i bekantskapskretsen har fallit bort såsom, kh uti Kongelf Jacob Ratterij, kh uti Karreby Söffren Pedersson Ström,kh i Tossene Nils Pedersson Ström m.fl. Modern hade dött 1710 och själv hade han gift sig. Men vi vet ännu inte när han gifte sig.Genom uppgifterna i Lundamatrikeln framgår att han 1711 i samband med prästvigningen fick missiv till Tanum och att hans hustru hette Anna Christina Rathe. Något kan vi emellertid sluta oss till genom anteckningarna från 1714. Sålunda talar Elfström om att hans hustru medföljde uti resor redan i början av januari s.å. Vidare finns ingen anteckning om när deras förstfödda dotter Katarina föddes (hon omtalas dock ganska snart efter 1714) Detta måste betyda att giftermålet ägt rum senast i början av 1713 -sannolikt alltså tidigare. Vi skall ta upp detta problem i avsnittet om Elfströms levnadsteckning, där andra vägar prövats.

Vi märker att han nu blivit varm i sina prästkläder och håller gudtjänster i såväl kyrkor som i samband med häradsting (varje ting föregicks av predikan) Besöker häradshövdingen i Kragenäs, som vid denna tid hette Nordberg. Tager emot sina offer"af brudlod" (silverpengar i samband med bröllop),vilket utgjorde en icke ringa del av hans " rättigheter" Givmildheten synes varit stor i dessa trakter, Men Elfström får tillskott i sin kassa även från annat håll. I en något kryptisk formulering talas den 12 januari om 120 Daler smt. Ehuru svårtolkat stod det snart klart att det var fråga om arvet efter sin moster Christina Fagerdahl. Han översänder ett kvitto på pengarna (testamentpengar) till änkemannen kh Nicolas Oberberg. Mostern dog redan år 1711 (se bil. minnesakt) och skiftet har dragit ut på tiden. Mostern fick i sina båda äktenskap inga barn, utan syskonen ärvde.

Den H^{r}Mag.,ofta åberopad,är Elfströms förman,kyrkoherden i Tanum Andreas Thoreri Borgvall. Känd i litteraturen anklagad för "medhåll med den norska fienden 1711" men också uppmärksammad genom sitt giftermål med biskop Wallerius dotter Britta Wallerius.

Elfström nämner ofta att han gästat en madam Elsa på Lilla Kleva. Hon hette Elsa de Fine och var förmodligen änka efter komministern i Tanum - Elfströms företrädare- Erasmus Canuti de Fine, som dog 1711. Madamen har säkert åtnjutet ett nådår och delat prästinkomsten med Elfström en tid. Någon konservering har det tydligen inte varit tal om.(kanske Elfström redan var gift innan tillträdet 1711)

Observera Elfströms intresse för solens uppgång och nedgång och hur noga han markerar sollägena relativt bergshorisonten. Ett nog så intressant studium

även för nutida Tanumsbor. Hur stämmer lägena nu? Vår gode sagesman har tydligen också varit intresserad för runskrift.

Elfström har sannerligen inga fritidsproblem utan måste fylla ut dagarna med inkasseringar av sina rättigheter på skilda platser inom pastoratet, ibland företagande strapatsfyllda seglatser ute bland kobbar och skär!

Den broder Rathe han skriver brev till är en av hans många svågrar Rathe, till vilka vi skall återkomma.

Den 16 mars hölls möte till den påbudna krigshielpen, enligt Elfström. Häri deltog överste Weinholtz liksom prästerskapet med H^r^Fredrik Bagge, Johan Baggerus, Andreas Borgwall jämte häradshövdingen Nordberg. Överste Weinholtz var Bohusläns Dragonregementes förste chef..Johan Baggerus eller Bager var kh i Näsinge och Fredrik Bagge var prosten i Marstrand. Andreas Borgvall har vi tidigare identifierat. Här skall vi passa på,så där i förbigående, att nämna att ovannämnda Johan Bager och Andreas Borgvall jämte sina ämbetsbröder Peder och Gude Gädda i Naverstad samt Peter Elfström i Tanum och Qvilldahl i Kville anklagades av general Burensköld för gott förstånd med norske ståthållaren Löwendahl under dennes infall i Bohuslän. De hade bl.a. underlåtit att fira 4 bönedagen som påbjudits, ej givit Burensköld kunskap om fiendens desseiner och förehavanden, offentligen på predikstolarna publicerat fiendens påbud om krigsgärd etc och andra uraktlåtenheter till förfång för svenskarna. Efter en massa förhör blev de dock " ifrån straff befriade". Nu, år 1714 var tydligen episoden glömd.

Som synes var det inte småslantar som hamnade i Elfströms ficka från kyrkliga förrättningar. Hade råd med både dräng och piga och idkade trädgårdsskötsel med den äran.

Intressant är hans påpekande om bönedagar förordnade av Hans Kongl. Majt. daterat Timurtasch den 14 sept. 1713. Nu är han uppenbarligen en trogen och lydig svensk undersåte. Kanske det här må erinras om att Timurtasch var ett slott i närheten av Adrianopel, där Karl den XII bodde 9 april till 3 november 1713 under sin vistelse i Turkiet. För läsarens bekvämlighet i den fortsatta läsningen må upplysas om att kungen anländer till Skåne 1715, där han i Lund inrättar sitt härläger och staden blir en tid residensstad. 1717 skall kungen börja visa sig i Bohuslänska trakter, som också Elfström längre fram beskriver.

Den 18 april dör morbrodern Abraham Weffver på Aby. Elfström med hustru bevistar begravningen, där säkerligen hela Fagerdahlska släkten varit församlad. Stannade på Aby i flera dagar.

Jacob Rathe är Elfströms svåger och var som tidigare omnämnts befallningsmannens Weffver gårdsfogde. Elfström skriver senare brev till en annan broder Rathe och till Maria Weffver. Här är det fråga om svågern Peder Rathe, rektorn

i Uddevalla latinskola. Maria Weffver är som vi numera vet är Elfströms kusin. Hon var sedan 1712 hustru till borgmästaren i Uddevalla Lars Silentz.

Hr Johan G.. är Elfströms skolkamrat Johan Gädda, som sedan 1711 var komminister i Tossene. Han var bror till komminister Hans Andrea Gädda i Göteborg, och som var svåger med blivande biskopen i Kalmar Herman Schröder (gifta med lektor Schröders döttrar.)

Landtmätaren Kuse var bosatt i Kongelf och är känd bl.a. för sin uppmätningskarta över Kongelf från 1696.

P. Weffver är Elfströms kusin och därtill elev från informatortiden i Åby. Inskrevs vid gymnasiet i Göteborg 1713 och vars verksamhet jag icke kunnat följa därefter. Emellertid dog han redan 1740 och var ogift.

Den 15 juli får Elfström besök av tjocka släkten. Broder Rathe var svågern rektor Peder Rathe och de övriga Alexander, Gertrud och Stina Weffver var kusinerna. Alexander Weffver blev längre fram häradshövding. Gertrud blev gift med landsfiskalen Beyer i Uddevalla. Stina vart gift med kollegan i Uddevalla Henrick Claesson Ankarström år 1724.

Hr Probsten Seth är den berömde kyrkoherden i Foss, Håby och Svarteborg, en lärd och ädelblodad gestalt. En av hans döttrar blev gift med slottspastorn Tolle Tolsonius, som vid det här laget är oss bekant.

Oluf Törnqvist är räntemästaren i Wänersborg och som var gift med ännu en moster till Elfström, nämligen Barbro Fagerdahl, yngst av systrarna.

Er. Fag. är givetvis morbrodern Erik Fagerdahl.

Vi noterar att skolkamraten och vännen Peder Söffrensson Ström, som nu var fältpräst måste finna sig i att medfölja dragonerna ner till Skåne, dit Karl den XII väntades.

Elfström inviteras till sin <u>svåger</u> Johan Fagerdahls bröllop. Det är egentligen fråga om hans kusin, d.v.s. sonen till Erik Fagerdahl. Vi får vänja oss vid att Elfström har helt andra benämningar på släktskapsförhållandena än vi är vana vid.

Överraskande konstatera vi att Elfström köper dyr humle. Är det månne fråga om ölbryggning i det nybyggda brygghuset?

Här möter oss ännu en Rathe, nämligen länsmannen i Ottesdala på Orust, Myckleby socken, Anders.

Elfström tycks trivas bland officerarna på trakten och bevistar ofta deras bröllopsfester, barndop etc.

Hr Joh. Qvilldahl är kyrkoherden i Kville Johan Olufsson Qvihldahl och som vi tidigare lärt känna som en av de anklagade för att gå fiendens ärende 1711. Han var gift med en Johanna Kolthoff, vars mor var av biskopssläkten Carlberg.

1715

JANUARIUS.

Anno 1676 den 20 juli bleſ staden Kongelſ aſbränd tå Gyllenlöw kom ok lade sig för slottet.-Bohus.

I Herren Jesu välsignade namn.

O Gud! tig loſ pris allena
som giſwet oss titt bud thet rena
Aſwänd olycka, sjukdom, strid,
ok skänk oss liſwet, helsan, frid-
Tin nåd tu wärdes nu förläna
att wi tig troligt här må tjena
i åhr ok allan wår liſstid
Så blir tu oss wist, mild ok blid!!!

den 1 war iag i barnsöl hos Måns i Ryland, tå hans dotter Brigitta war föld som min hustru bar.
Omskars åttonde dagen, sedan aſ Jano bleſ Knut upbruten
men aſ Henrik, Fabian eſter Påls omvändelse sluten.

den 6 Oſſer wid Luur .. 14 öre.
den 8 Mantalsskriſningen i Hede. Oſſer wid Thanum aſ brudlod ... 14 öre.
den 11 reste iag til att upbära min rättighet i Liungbytorp sedan i Kyrkoryk ok äntelig i Kalleby, therifrån
den 12 reste iag til St. Anrås, tädan til Bro ok kom så hem om aſtonen.
Gudi loſ!
den 17 Häradsting i gästgiſvargården i Hede . Deut.16:19.
Uptog min rättighet i Södra Kärra ther få mötte.
den 19 Reste iag til Oluſ Månsson i Sön at upbära min rättighet ok sedan til Öfre Knäm. Oſſer aſ barnadop ..3 öre.
den 24 Literas cum hostis inclusis a D^ro Rathe.

den 25 (januarius) Upbar iag min rättighet i Hoghem ok Fossums torp.
Consul Strömfeldt Dr Ifwar Kamp obt. .. 4 carol.
den 30 war ett häftigt stormwäder at torfwen af lador mångenstädes af -
blåste och at H^r .... wid Qwille kyrkia kastades af wädret bort i en
stenhög så hårt at han klöf huvudet ok dödde ther 3 dagar efter.

FEBRUARIUS.

Först Kyndelmässo fest oss Februarius gifwer
Sigfrid kommer ther näst med Pehr och Matthis utdrifwer.

den 1 Literas mihi a D. Peter Rathe pridie calendas Febr. scriptas.
den 3 Lät iag giöra mig en swart klädeswest,arbetslön 20 öre,
item en skinwest för 16 öre.
-en 9 upbar iag min rättighet af Näsbygden hos Jac. i Skickeröd som
fått 1 carol rest.
den 14 betalte And. i Solbräcka 1 D^rsmt rest 3 Rd^rpå 8 öre när.
den 15 åkade med min hustru ok dotter åth Sotenäs ok blef öfwer natten i Qwille
den 16 kommo wi til Öfwerby ok
den 17 til Åby.
den 18 wände wi oss tilbaka hem ok
den 19 om morgonen reste wi från Öfwerby til Qwille, therifrån efterm. reste
i blåst ok regnwädret hem til aftonen. Laus Deo.
den 20 war ett starkt blåswäder med hagel ok snöyra.
den 22 Skref iag til Åby ok Öfwerby.
den 26 Skref iag åter til Åby med Pehr i Öön.
den 27 gaf iag Lars i Backa för 2 bockar til hösten 1 Rd^r rest 16 öre.
den 28 war iag i soknebud på Grebbestad hos Assers hustru. Fik therför 1 carol.

MARTIUS.

Martius bliſwer beſtänkt heder af Gregor hin goda
Gertrud går med Bengt wiljandes Marie thet bebåda.

den 4 (Martius) Betalte iag Erik i Ryrs ödegård 5 D^r smt. afräknandes
tri åhrs rättighet. 9 öre ok resten för timret blifwer 1 D^r 15 öre.
den 5 item gaf Engelbert i Berg för Rog 7 tolft. 1 D^r ok i rest 1 D^r.
Fik wid Luur offer af brudlod frå Bufwrar 1 D^r smt.
item fik för lik som begravdes 8 öre, ok af kyrkogång q^r 5 öre.
item af H^r Mag. på min lön vide cale a 1714 .... 4 D^r.
Betalte Engelbert i Berg then rest 1 D^r för rogen. vide sup. den 5 huius.
den 9 sådde iag litet höstrog under pilen at försöka ther wåra.
den 12 Literas scripsi ad P.Rathe et confrater L: SILENTZ.
Offer wid Tanum af brudlod twå. Kyrkogång qw. 1 D^r 7 öre.
Gjorde likpredikan öfwer Oluf Tollesson ifrån St. Hogen . Therföre bet.
1 D^r 7 öre.
Skref til Kongelf bref til Margareta Fagerdahl ok syster ok theri covert
til Jacob Gustafsson som H^r Mag. tog med sig tå han
den 14 reste til Giöteborg ppr aegritudo matris.
den 12 war iag samma dag i soknebud på Grebbestad hos Lars Svensson.
Fik bref från Jac. Rathe med Jacob Ollesson i Strömstad dat. d. 14.
den 19 skref til H^r Mag. fick också bref frå broder H^r ROTH den 17.
För likpredikan wid Thanum öfwer Anders mor i Kletta .. 16 öre.
den 21 fik iag bref från H^r Mag. ANDERS BORGWALL.
den 22 skref iag til Giöteborg.
den 23 war iag i soknebud hos Anders i Riör.
Fik Mag. bref wid framkomsten ok
den 24 therefter giorde båt från Grebbestad . Klar med 17 tunnor korn.
Skref iag ock tilbaka med Christopher.
den 26 examen. Anders Strids pilt Niels i L:a Ryland 5 öre.
den 27 Fik för lik wid Luur Biörn i Kitteröd ... 14 öre.
Samma dag begrofs Mag.^s moder Christina Söffringsdtr i Giöteborg i
Gustavi kyrkia.

APRILIS.
April gifwer Ambrosio hand ok passar på Ti.. wist
At få Valerian för Georg som Marcus Evangelist.

Exam. til S. sijn pilten från Hwarlös Anders Andersson ... 5 öre.

den 1 syntes solen i nordöstra kammarfönstret ok öfwersta rutan upgå wid - norra brygghusgaflen ok följer lika up med yttersta takböinan. Sammaledes den 21 augusti.
den 2 blef wästra staketgården om hagen färdig.
Offer för 3 barndop wid Luur .. 7 öre
Item wid Thanum ... 2öre. För likpredikan wid Thanum Olufs Hustr. i Olsröd .... 12 öre.
Omflyttade iag plommon ok kirsebärsträn ned efter staketet.
Exam. til S. .. Båsted öfwer Pehrsson från Gårn. Item Hans Perssons dotter ok Oluf Hanssons .. i L:a Anrås.
Ympade iag i östra stammen af wildapeln, som står uth til wägen.
den 12 sådde iag wälska bönor i hagen tre rader nederst wid plommonträden.
Samma dag såddes sockerärter söder om wälska bönorna ok nordan om then hwita utan prickar .... blommade den 18 juni.

P. Elvij Math. prof. Upsala observatio circa Eclipsis solis totalem in schedula qvadam notata, quae post obitum eius reperta fuit Initium obscurationem hor. 9,40 m 23 sek. Dimidia pars solis obsc. 10:13 obscur. tot totalis kl. 10:47m. 50 sek. Lucis ..recuperation 10:52 m. 10 sek. Sic absentia solis durabat 4 min. 20 sek.
den 16 kom H^{r} Magist. frå Giöteborg. Reste till Bergslycke i soknebud.
Såg iag ok hörde först wildgässen fara nordåth.
Offer 1 (påsk) dag wid Luur mf. 5:18 qf. 2:9
2 dag ibidem 18 öre.
1 dag i Thanum 3:11mf. 10:4 1/2 qf. 4:-
2 dag ibidem 1:15
Sma 17:30.
4 dag ibidem -:22 1/2.
den 19 war iag i soknebud hos H^{r}Hanssons föräldrar i Gierum.
Item hos H.s qa Anna i Bergslycke
N.B. den 21 begynte wi i Herrans namn at bruka jorden.

Solförmörkelsen syntes här i Thanums soken förskräcklig så at kl. en qw. öfwer 10 blef himmelen svart som om nattetid ok stiernorna syntes. Kunnandes man ej något mehra se solens sken än en hwit klarhet lyste omkring then kolsvarta månens betäckelse.
Vide annotatianam Elvianam ad calcem 1708.
den 25 såg iag först svalorna framkomma.
den 27 flötta iag kiersebärsträ söderst i hagen.

den 29 första bönedagen (aprilis)
Ottes. Hebr. 3:13 Förmanande eder sielfa .. syndens bedragelse
Högm. Jer. 8:6 Ingen är then som ångrar.. Hvad gör iag dock.
Aftons. Rom. 2:4 Föraktar tu hans godhet .. lockar til bättring

Literas a D^ro frå P.Rathe dat. 23 aprilis.
den 30 primis cum festinations rescripsi.

MAJUS.

Philipp korset upfan i Maj månad wårtiden ljufwa
Sedan Erik kommer fram, kiörer Urbanum uthur stufwa.

den 1 Fik iag 8 öre för ett lik från Abelsäter. Item af Ifwar i Grebb. ... 5öre
den 3 bekom iag bref ifrån swägerskan Margareta Fagerdahl under P.R. covert.
den 5 Häradsting i Hede 2 Chron. 19:6,7. Se til wad i gören.
Fik 4 öre offer för ett barn...
Bekom iag bref med handskar från k.syster i Kongelf.
den 19 kom Christer hit med bref frå H^r Nils Oberberg.
den 20 Skref iag tilbaka med Christer til Öfwerby ok Åby.
den 23 war iag i soknebud hos Swens hustru i Sörgård. ..1 carol.
Literas ad D^ro P.Rathe
den 28 kiördes dyngan på åkrarna.
den29 Fik Anders i Knäm betalt för 3 bockar til hösten.
nog för en wädur 3 D^r. Satte iag hwitkål i hagen.

JUNIUS.

Junius hasta sig will med första til Eschil ok Vit-s måhl
Botolph kommer ock til med Johan Döparen Pehr Pål.

den 3 andra bönedagen Ottes. Eph. 4:30 Bedröwer icke - förlossn.s dag
Högm. Jer. 7:3 Bättren eder- bo när eder i thesso..
Aftons. 1 Tim. 1:15 Thet är ett fast ord-- frälsa..

den 1 (junius) Fik offer wid Luur 6 D^r 28 öre . I Thanum 12 D^r 23 öre.
den 2 dag wid Luur 13 öre. Wid Thanum 3 D^r 26 öre.
den 4 dag wid Than. 1 D^r 18 öre Summa 24 D^r 12 öre.

Anders i St. Klefwa kred. för 2 wädurar 1 Rd^r ok Lars i Backa för en ung 16 öre
Olof H. i St. Ulfweskied lånt 3 D^r.
den 10 fingo wi tilsådt. Gud förläne sin välsignelse til åhrswäxten ok thes nyttjande. Jacob i Fossumtorp fåt för en kullat hwit wädur .. 24 öre
Fik offer i Thanum af brudled .. 30 öre.
den 15 hölts kyrkioräkenskapen i Svarteborg.
Passionen ex febri qvadam scorbutica graves per freti in toto corpore sed biduo exacte Dei beneficio cessavit, ut ad pristinum santatem redierit.
Fik offer af brudfolk wid Thanum ...25 1/2 öre.

JULIUS.

(Marie) Besök giör förtret med möda af sommarens heta
Tå måste fort Margreta, Magdalena, Christina Jacob efter Olof leta.

den 4 begynte wi at slå på ängen.

den 8 tredje bönedagen. Ottes. Luc. 9:23 Hwilka mig efterfölja will ..ok följe..
Högm. Es. 66:12 Jag ser til de elända ...fruktar för....
Aftons. Rom.8:12 Så äro wi... Guds barn.
den 16 mot aftonen reste iag til Svarteborg at predika för H^r CARL RÖNNOW.
War efter predikan til måltid på Skärfwum hos majoren Baltzar. Reste therifrån mot aftonensöder til Sotenäs oc bleff öfwer natten hos H^r Johan i Arslätt reste sedan
den 18 til Öfwerby ok Åby ok åter
den 19 til Öfwerby.
den 21 reste iag från Öfwerby warandes en liten stund i Qwille.
Bekom Jacob i Torp 16 öre för en hwit skön wädur, thertil har han at undfå vide supr. 12 junij .... 4 öre.

den 24 (julius) war iag i sokenbud hos Lars i Öfre Säm, som strax therefter döde.
den 27 kom H^r broder Rathe med H^r LANDTMAN ok ALEXANDER WEFFVER hit,
den 28 hade wi therefter H^r Mag. med flera hans anhöriga frå Giöteborg til måltid hos oss.
den 29 afreste H^r broder åter til Sotenäs.
Samma dag war iag i soknebud på Näset hos David i Föraby, som låg i yttersta siälatåget ok kunde inte undfå Herrans Högv. nattward. Fik dock en carolin.
den 30 bleſ ängen afslagen ok inkiördes 12 lass. Bleſ inkiört höet af wästra ok nordre ängen på hinsidan bäcken, som bleſ 42 lass.
den 31 war iag i sokenbud hos H. Gunnar i Gåhn ok fik 15 öre.

AUGUSTUS.

Fängelset gifwer August förrän Laurentius brännes
...en dag förr kommer just med Barthol. omsider Johannes.
den 8 afreste the främmande från Thanum ok gjorde med them följe til Rabalshede.
den 10 fingo wi inkiört höet, som bleſ i alt 68 lass.

den 12 fjerde bönedagen Ottes. Hesech. 18:24 Om then rättfärdige wänder sig..
Högm. Jah. 5:14 Ty tu est worden helbrägda.. något...
Aftons. 2 Tim. 2:19 Then faste Guds grund.. gå ifrån.
den 13 war i sokenbud hos Jacob i nedre Säm ... 17 öre
den 18 war i sokenbud hos H.Swen på Fläskemoen 12 öre.
den 19 fick iag breſ ifrån k.syster, som berättade om Lars död i sjöslaget mot the danske den 28 juli.
den21 syntes solen upgå uthmed brygghusgafeln i öfwersta rutan i nordersta kammarfönstret likasom tilforne den 1 april.
den 28 efter förrättad gudstienst reste iag frå Långekärrs strand til Galtö at upbära min rättighet sedan
den 29 til Reső ok Lindö.
den 30 Kalfö, Raftötången, Hafstenssund, Hälsö, Hafsten, Refsnäs, Lamböö, ok kommo om aftonen frå Sandnäs väl hem. Laus Deo.
den 31 Reste iag til Söderöiarna frå Grebbestad til Pinnö, Musö, Wikarna och Munsö.

SEPTEMBER.

Aegidius tager fatt Morsmessan i Sept. ok korsets helg
Lambertus med Mattei, Mauritius följer sidst Michel.

Fått för stutarna 10 RD^{r} resp. 6 RD^{r}.
den 1 reste iag frå Munsöö til Otteröö, Röö, Pinnöö ok sedan kommo om aftonen från Grabbestad hem. Laus Deo.
den 5 begaf mig med k. hustru på resa til Wenersborg och kommo om aftonen Foss.
den 6 eftermiddag reste wi til Uddewalla, therifrån then följande
den 7 til Wenersborg ok framkommo vid aftonen.
den 8 köpte jag bl.a. en bibel in octavo uplagd i Stockholm ok Upsala A^{o}1711. för 6 D^{r} 12 öre som sedan bleff bytt til H^{r} Peder Ström för en annan regal octav form.
den 14 reste uth til Trollhättan at bese strömmarna ok wattenfallen, som ther äro.
den 15 begåfwo wi oss på hemresa frå Wenersborg ok kommo om aftonen wid portlåsningen till Uddewalla.
den 16 reste wi från Uddewalla ok hinde til Kåfwestad ther wi lågo öfwer natten.
den 17 therifrån om morgonen bittida afreste wi ok kommo hem wid middagstiden. Gudi ware lof.
den 18 kom H^{r} Probsten til Thanum at resa norrut til visitation ok afreste
den 19 om morgonen tå H^{r}Mag. ok iag följde med til Knäm.
den 22 plögdes up 4 åkrar til höstrog jämte the 2 som om wåhren woro sådde men bleff för regnets skull alla.... med höstsådd.
den 23 war iag i läsemöte i Hwarlös och Fossumstorp.
den 27 hölts läsemöte med Gåhnehedebor i Hallind.
den 28 kl 4 eftermiddag föll ett förskräckeligt hagel stort som bönor, ok sönderslog många rutor i salsfönstren.

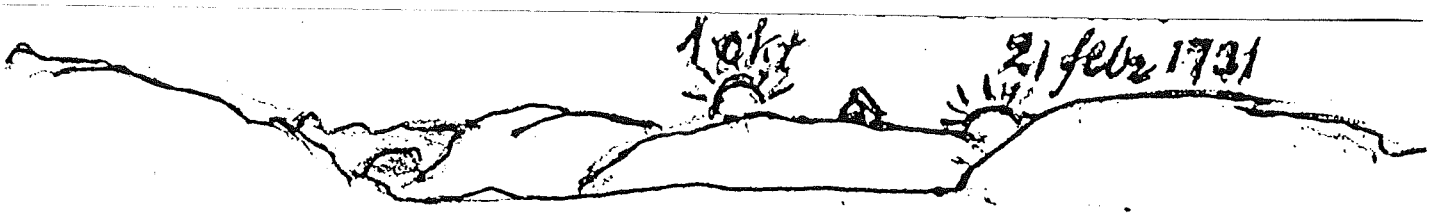

OCTOBER.

October förer fast många i rad som följa Calixtus ut
sampt Lucas ok Ellofwa för Crispins dag Simonis Jud.

den 2 hölt högährewördige H^r Probsten Seth visitation i Thanum.
den 8 fått af Erick i Ryrs Ödegård fått 5 tolft^r salt.
den 11 Häradsting i Hede. Psalm 82:2,3. Hur länge viljen i döma orätt..
den 12 war iag i sokenbud hos Ifwars hustru i Grebbestad.
den 13 satte iag i hagen stammar af sperlingar ok hwita plommon, item
äple ok päronkärnor ok af apeln som jag fått i Uddevalla ok Wenersborg
samt små päronträd, som iag fått i Uddevalla sattes therefter.-
den 14 war iag på bröllop i Klefwa.
den 17 Hans i Westerby bekommit den 23 1 RD^r den 1 nov. 2 D^r
En stut af Hans i Westerby för 6 D^r 16 öre.
den 21 war iag på bröllop i Tretteland. ok fik 1 carol.
den 25 skref iag til Wenersborg H. Törnqwist och Joh. Fagerdahl.
Kölnatimret som H^r Mag. fik war haft .... ok en stock.
Af 2 brudfolk i Luur, fik offer 2 caroliner.

NOVEMBER.

Helgon all i November taga wänlig Mårten uti hand
ok biuda med sig hem Cecilia, Clemens, Cathrin, Vitalis, Saturnus And.

den 2 flytta något uhr wägen ympeträdet.
den 3 Skref iag til H^r Borgmästaren L. Silentz i Uddevalla.
den 4 begick iag Herrans högv. nattward 1 Tim. 1:15
Gudi ewinnerligt lof, pris ok ähra. Amen.
Fik wid Thanum offer af brudfolk frå St. Oppen 25 öre.
den 12 war iag med H^r Mag. til gäst hos Mad. Elsa i Ryland
den 15 Literas accepi a P. Rathe 100 D^r. Literas ad fratrem D. Rathe.

den 19 (november) Sokenbud hos H. Gunnar i Gåhn.
Brudoffer wid Thanum 20 öre.smt.
War i sokenbud hos Amund i Gåhn fik 16 öre
den 22 kom H^r N. Oberbergs dräng med bref dat. den 21
den 23 Skref iag tilbaka med drängen til Öfwerby och Åby.
War i sokenbud hos Gude i Gåhn ok hans hustru, som aftonen therefter afsomnade
den 25 Uxor superstita.

Til godt bläck at sättia.

Tages 3 lod Galläple, sampt 2 lod Viotril (vitriol) ok 2 lod gummi, jämväl 1/2 lod alun, thetta stötes wart för sig helt smått ok med en pott eller kanna källvatten eller brännvins efterlack, at thet icke må mögla. Slås i en kruka röres om ok sättias uthi något warmt rum. Somliga wilja at hwart för sig stå 2 eller 3 dagar, först galläplen i warnet, sedan slås ther til viotrilen, omsider gummin 2 eller 3 dagar senare..... några korn spanskt salt för ..... ok för mögel.

DECEMBER.

Sist komma Barbara, Nicola, Anna med mörka Lucia
At se efter om Thomas än kan Jula högtid inwia.

Den 1 Sattes bläck i krukan efter H^r N. Oberbergs praescript, men i glaset til prof efter H^r O.T.s annotation. Af thet samma skrefs thetta den 3 dec.
den 4 Publicerades om sahl. Änkedrottningens Hedvig Eleanorae död, som efter 14 dagars siukdom afled den 24 november
den 6 Hugdomens lista färdig skrifen.

Solis occasus in extremitate rupis solarij obserabat.
den 13 Scripsi literas ad D^RO P.Rathe.

den 20 (december) Skref iag til Kongelf H^r TOLLSONIUS ok theribland bref til H^r B. Platium at befordra . Item til k.syster, som affgick med påsten om aftonen kl 7.

den 25 fik offer wid Thanum

1 dag Offic. ok dragon. § D^r 28 öre
manf. 9 D^r 8 öre qwinf. 5:18 '/2 summa 14 D^r 26 1/2
4 dagen wid Thanum 30 öre
O-ffer wid Luur 2 dagen i allt 8 D^r 6 öre.

den 28 Sokenbud i Skälleröd 25 öre. Sedan

den 29 Sokenbud i Hielmäng 16 öre.

den 30 war med H^r Magist. ok anhöriga i gästabud hos Mad. Elsa PINNING på Ryland.

Nocte inter 24 et 25 hor 10 et 11 a superiore parte D tegebatur.

KOMMENTARER:
avseende år 1715.

Här börjas med en exakt datum för Gyldenlöwefejden och angreppet på Kongelf 1676. Det är med säkerhet så att uppgiften härom har Elfström hämtat från kh. Söffren Pedersson Ström i Karreby.

Elfström berättar om den präst som vid Qville kyrka blåste omkull och slog huvudet i ett stenröse så hårt att skallen klövs med död som följd. Det är en liknande historia som Oedman berättar om i sin Bohuslänska beskrivning 30 år därefter. Det misstänkes på goda grunder att den gode historieskrivaren Oedman hämtat stoff från varjehanda håll - utan att angiva källan. Mycket av historiematerialet har säkerligen Elfström fournerat med genom sina fina förbindelser med lärda kretsar. Vi skall längre fram ge Oedman en känga.

Ifw. Kamp är den blivande borgmästaren i Strömstad Ivar Kamp (1716 -1718) Strömfeldt var också från Strömstad, där han tydligen var consul.

Elfström kallar sin kusins - Maria Weffvers - make borgmästare Lars Silentz för confrater d.v.s. sidobroder.

Berättas att H^r Mag. - kh Andreas Borgvall - reste till Göteborg " ppr aegritudo matris" De latinska orden kan fritt översättas - sorg över den avlidna modern. Modern hette Christin Söffrendotter och var i sitt andra gifte förenad med Torkil Torbjörnsson i Göteborg. Tidigare hade hon varit gift med häradshövding Lars Barck i Hjärtum.

Han fortsätter oförtrutet sitt potande i trädgården och sina solobservationer och med blicken mot skyn såg han vildgässen fara nordåth -och hörde.

Får vara med om solförmörkelser och upplever svalornas framkomst. Vid denna tid lär man varit av den uppfattningen att svalorna övervintrade i Sverige genom att uppsöka någon sjö- eller havsbotten där de under vintern låg i dvala!!

Här ännu en variant då Elfström kallar sin moster för svägerska! - Margareta Fagerdahl.

Han predikar för H^r Carl Rönnau d.v.s. en släkting till prosten Andreas Seths hustru Elsa Maria Rönnow. Carl Rönnow har vid denna tid tydligen varit adjunkt i Svarteborg. Elfström besökte efter predikan major Baltzar i Skärfhem. Av visst intresse eftersom en av dennes döttrar var ingift i Wingårdssläkten. En son till Anders Baltzar var gift med en änka Österling, som i sitt tidigare äktenskap var förenad med en Gillerstedt. En Gillerstedtare var ingift i Johan Oedmans släktgrupp. Ståndscirkulationen är i full gång och touchar Elfströmskretsen även här. Märkligt är också att vid denna tid var Thorilds farfarsfar halvnadsbonde i Skärfhem och var välbekant med ovan relaterade personer!

Elfström får ideligen besök av sina släktingar och bekanta från Uddevalla. Nu är det rektorn Peder Rathe, collegan Landtman och kusinen Alexander Weffver som i samlad trupp tågar in i Lilla Ulfskede.

Fick brev från systern, som berättade om att Lars dödats i sjöslaget mot de danske den 28 juli 1715. Denne Lars måste ha varit en son till Jacob Gustavsson och Börta Larsdotter d.v.s. Peter Elfströms kusin.

Vi märker hur ofta Elfström är på "sockenbud" - besöker dödsbäddar-vilket har sin förklaring i att Karl den XII:s soldater var på uppmarsch i dessa trakter medförande dödlig smitta.

Dessemellan lär han ut hur man lagar till "godt bläck". Tydligen har bläcket varit av god kvalitet eftersom det bevarats så väl i anteckningarna - flera hundra år efter nedtecknandet.

Det noteras att nu börjar det drälla av soldater och officerare, vilket bl.a. innebar att Elfström kunde håva in en hel del " offer".

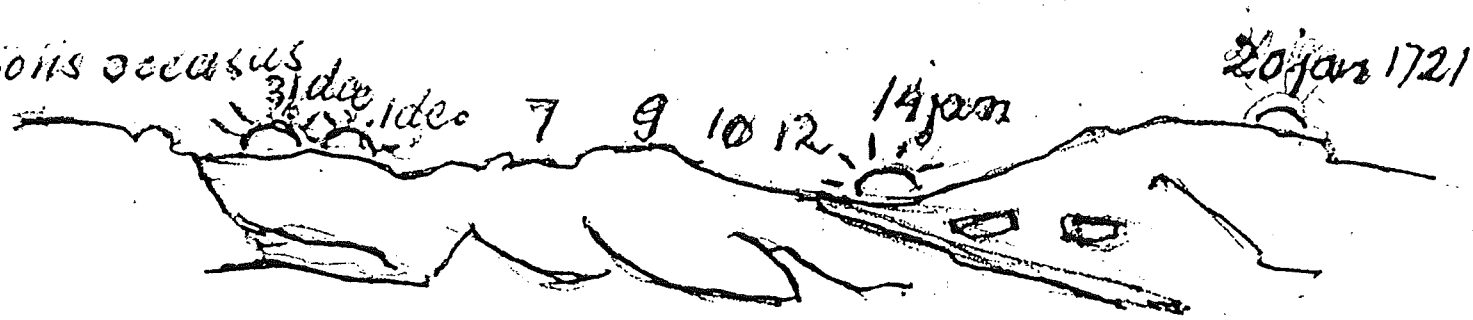

Periodus Juliana är en uptänkt tideräkningsom består af 7980 åhr och blfwa af solcirkeltalens 28, Gyllentalens 19 och romerska skattetalens 15 åhr när the med hwarandra tilsammans multipliceras. E.gr. (exempel gratia) 28 med 19 giöra 538 ok the åter med 15 giöra förenämnda 7980.
Tagandes i så måtto Periodus Juliana sin begynnelse öfwer tusende ok några hundrade åhr före werldens skapelse, tå solcirkeltalen, Gyllentalet ok Romerska skattetalet tilsammans skolat begynnas på första talet at räknas. Men Christi födelse inföll på thet 4713, periodi Julianae åhr.
Ok tienar thenna Periodus Juliana yhertil at man theraf årligen kan igenfinna solcirkelns, Gyllentalets och Romerska skattetalets åhratal, när man med theras högsta tahl dividerar Periodus Juliana. Ex. gr. i åhr 1716 är Per. Jul. 6429 , hwilket tal delat med gyllentalets högsta 19 gifwer in quoto 338 som visar hur ofta gyllentalet omlupit sedan Per.Jul. begynt, men 7 som öfwerblifwer at thet är gyllentalet i åhr. Solcirkeln omlupit 229 gånger, 17 öfwer. Romerska skattetalet 428 gånger, 9 öfwer. Will man af Solcirkeln ok Gyllentalet giöra en mindre Period Jul. som bliver 532 år så infaller Christi födelse på thet 457, ok tager sin begynnelse på anno 76, 608, 1140, 1672 et D.V.....

JANUARIUS.

I Herrans Jesu namn!
Votum
O Jesu fridsens förste båld
Som allting hafwer i titt wåld
Förlän oss frid i thetta åhr!
Och giör at alltid thet oss wäl går!

den 8 Kommo bröderna Jacob, Anders, och Johan Rathe hit at besökia oss,
ok afreste den 11 om middagen.
Skref med them til m-orbror Erich Fagerdahl..
den 15 I föregående så wäl -om thenna ingående wecka war iag mycket beswärad
af hufwudwärk ok weckan therpå följande snufwa, -om continuerade til den 19
tå iag åter kom til rätta igien. Laus Deo. perpetum.
den 18 Giorde Leutnant GRIP i Trettelanda bröllop åth sin dräng oc tienste-
piga, men förmåtte inte resa dit.
den 19 Häradsting i Hede.
Nocte inter 20 et 21 conjunct. et vide 25 december 1715.
den 20 Natten mellan den 20 ok den 21 stod månen i konjunktion med Jupiter.
Se den 25 december 1715.
Offer af brudlod frå Sörgård 14 öre . wid L. 3 öre.
den 26 war iag i sokenbud hos Anderses moder i Söd... men kunde i-nte hos henne
rätta, ty hon i sitt yttersta kunde hwarken tala eller santsa. Fik 12 öre.
Literas a D^ro P.Rathe den 26 jan.
den 29 Upbar min rättighet i Södra Kärra, men få mötte.

FEBRUARIS. GÖIJE MÅNAD.
den 3 Upbar min rättighet hos Elias i Säm. (paucis avenientita.)
6 bockskinn ok 3 wädurskinn at reda af Lars i Gåhn. Hafwandes i halsen sådant
märkligt märke (9 punctis)
den 4 Reste Försten von Hessen .. nord åth.

In angulo rupis solaris vidibat sol oriri.
den 6 Juxta lapid. montis oppositus.
den samma dag upbar iag min rättighet i St. Ryk ok Budalen.
den 7 i St. Anrås,
den 8 i Öfre Knäm ok andra omliggande gårdar.

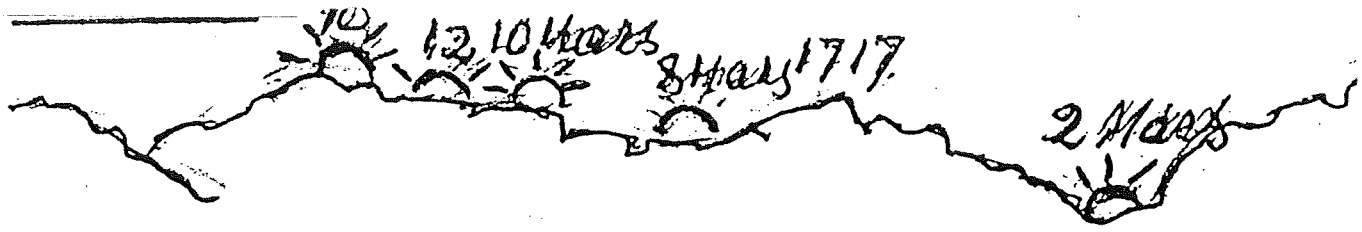

den 9 (februaris) hos Pehr i Torp.
den 13 Mantalsskrifning i St. Ryland.
Bekom bref frå morbror Erick Fagerdahl ok broder And. Rathe ,dat. Otterdahl den 4.
den 15 reste iag til prestemöte i Rabalshede, men ingen mötte mehr än H^r Johan Qwilldahl.
Fik tå först höra ok se lärkian wara framkommen.
Lars i Dalen fått af honom 8 öre smt.
Hans i St. Klefwa fick låna 8 öre smt.
Anders ibidem lånt 2 daler smt.
den 17 bekom iag bref frå H^r Tollsonius ok theruti bref frå H^r B.Platio, dat. Sörby Christiansstad den 19 jan.
Berättades at syster Elin drunknade wid Bohus, ok fanns ej förrän den 26 juni upp omkring Nord.
den 19 fick jag bref med H^r Peder Ström frå Joh. Rathe.
Summa festinatio epistolium misi ad D.F. P. Rathe sed remissus
den 22 war iag i sokenbud hos H^r Gunnar i Gåhn.
Item hos Engelbrekt i Backa. Fik 1 carolin 20 öre. Dödde den 24 om morgonen.
den 22 samma dag fingo Dragonerna hastigt bud at upbryta ok marscherade genom Sörbygden åth Norge.
den 26 reste iag i sokenbud til Nygård hos Anund ok hans hustru ... 24 öre.

I denna veckan reste wälborne H^r grefwe Aschebergs regemente genom Thanum nord åth gräntsen.

MARTIUS.

den 2 martij videbat in angulo rupis solarii oriri in confinio montium supra semitam in Tågeröd.
den 3 begrofs Engelbrekts hustru i Backa låfwades för predikan.... öre.
Fik wid Luur för 4 barn som begrofs 12 öre.

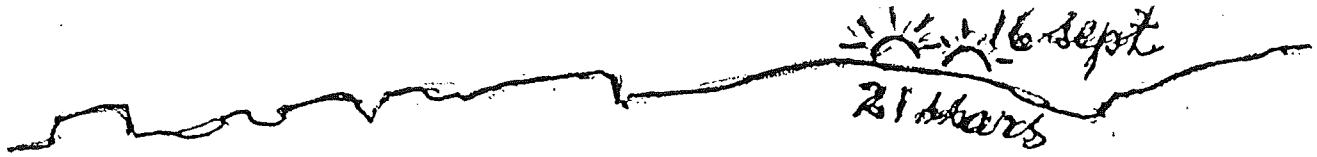

den 5 (martius) war iag i sockenbud hos H^r Engelbrekt i Bramseröd ... 16 öre.
som dödde den 6 om morgonen.

Natten imellan den 6 ok 7 syntes förskräckliga chasmata och lysningar på himlen frå nordost, drogo sig åth söder, ok sydwäst ok sedan öfwer allt med klarröd flamma ok låga.

Literas scripsi ad D.F. P.Rathe de catechisens emendo.

den 13 skref iag til Åby ok Öfverby men kom inte med Påsten fort förrän följande dag tå Elias Söffrensson i Koön kom.
Fik ock bref från Joh. Rathe dat. den 9 med catechisen.
den 15 skref iag med Pehr Hansson til Kongelf H^r Tollsonius ok moster Margareta i Jacob Gustafssons bref. Item min syster.

Solis ortus in angula rupis salarii visus

den 16 begick iag Herrans Högv. nattward . Rom. 8:1 Gudi lof!

Solis occasus in angulo extrema rupis solarii visus.

den 20 Literas a D^ro P. Rathe scriptas accepi
den 24 Literas misi D^ro P.Rathe cum praeclaris simo D^ro Magistro Uddevaldiam conventus gratia iter facturo den 24.
den 26 war iag i sokenbud hos Olufs hustru i Abelsäter , fik 18 öre.

den 27 (marti) Bekom iag bref ifrå Jacob Gustafsson ok k. syster dat. Kongelf den 22.
De morte filiae Elenae per gleiem aquis immersae den 17 febr.
den 31 såddes hwitkålsfrö....

Ifrå den 30 begynte halfwa ok hela caroliner med the större dubbla ok fyrdubbla caroliner at förhögas efter Kongl. Majt:s påbud gifwt i Ystad den 23 Jan. 1716, så at en half carolin skall gå ok gälla för 12 ok 1/2 öre silfwermynt, en enkel carolin för tjugufem öre smt, en dubbel för 50 öre smt ok en fyrdubbel efter samma proportion 3 D^r 4 öre smt . Men fem öresstycket ok the öfwriga skiljemynt i sitt förra värde . Allenast femöresstycket skulle gälla för 16 öre smt.
Hwarom sedan publicerades i påbud dat. Christiania den 18 Martii 1716.

APRILIS

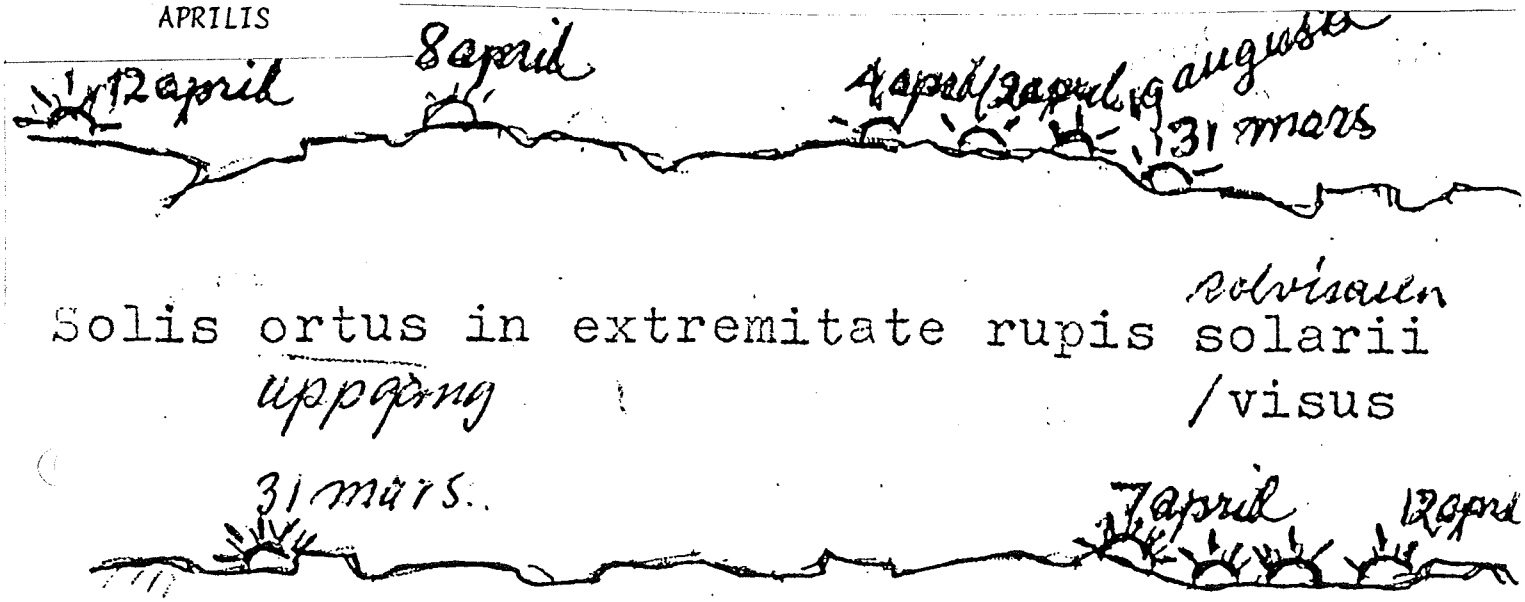

den 1 offer wid Luur 5 d^r 21 . Wid Tanum offl. 1:8 . viri 7:22. Fem. 5:2
den 2 wid Luur 23 öre. Wid Tanum Viri 8 öre ok Fem. 25 öre.
den 4 wid Tanum 16 öre. Totius summa 22 D^r.
den 5 Reste H^r Mag. åth Giötheborg ok skref iag med honom til Jac. Gustafsson ok syster Karin.
den 6 Såddes 2 sängar med morötter ok några rödbetor. Item sattes några socker-ärter.
den 7 kom rytteriet nord ifrå ok omlades i Tanum ok Luur.
den 8 i collect wid Luur 1D^r 26 1/2 öre.

Den 10 (aprilis) Skref iag til H^r Magister i Giötebrogh . Samma dag reste Greffwe Aschenberg härifrån ok nord åth.

Solis occasus mitt på bergwäggwn såsom den 7 eller 8,9 eller 10 augusti.

den 12 i bortre klofwan ex angulo rupis.
den 13 första bönedagen Ottes. Genesis XVII:1 Iag är Gud allsmäktig ...
Högm. Col. III:8,9,10. Men läggen nu ock I bort..
Aftons. Rom. VI:13 Gifwen icke synden edra lemmar..
Skref concept til H^r Magister.

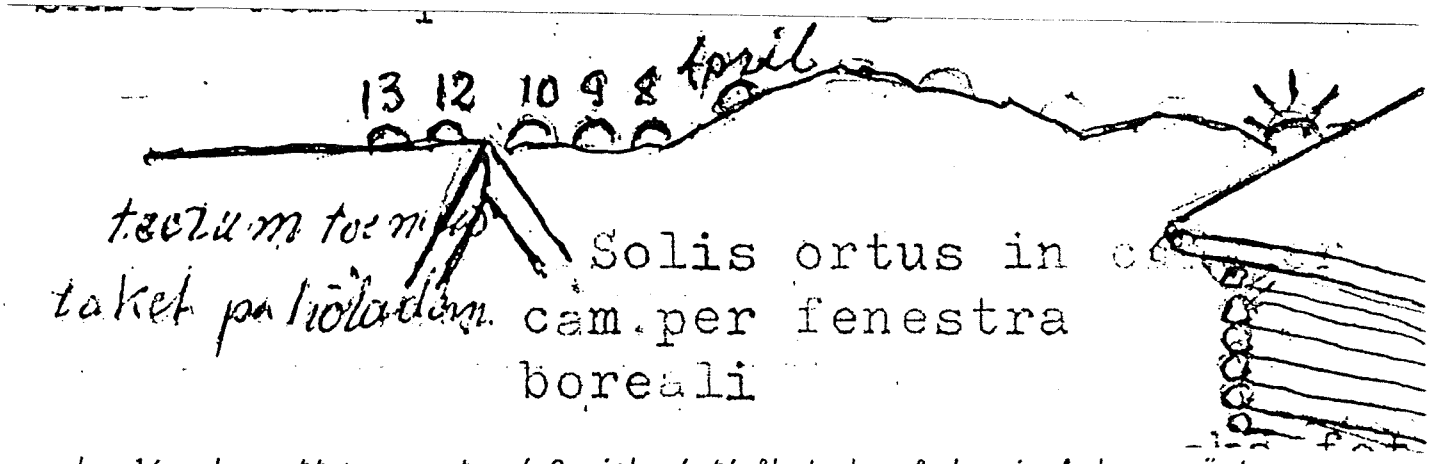

den 16 ankom ett regemente af Saxiska fotfolket ok omlades i gårdarna näst wägen.
Samma dag hämtade iag ympkvistar.
den 17 Ympade iag i nedersta grenen på wildapeln samt then ofwanföre pepparrotssängen alla grenarna af Otteröäpplena.
den 20 förfogade sig fotfolket nord åth.
Fik ock bref frå H^r Magist.
den 21 Ympade iag i wildapeln wid Rylandswägen.
Marscherade 2 regementen krigsfolk nord öfwer .. Eninge.....
den 23 Satte iag fröstielkar af hwit- ok blåkål.
den 24 Ympade iag i nedersta lilla stammen i hagen etc.
Luurs collect til Foglaviks kyrkia ..... 18 1/2 öre.

den 24 aprilis 1716 publicerades Kongl. Majt:s påbud at sådana myntetecken af koppar til prägel ok storlek skulle gälla på en .... Daler smtstycket.

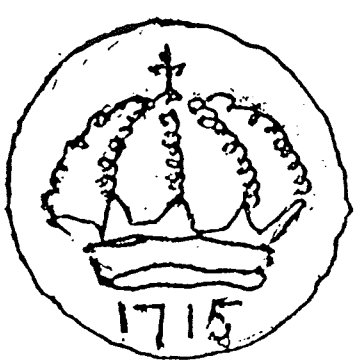

Majus.

N.B. Biörken grön för aleträd
lycklig en plögd säd
Men när alen först blir grön
gier twåplögning bättre lön.

den 2 Häradsting på Hede p.r. paucis and. 25.....
den 3 satte iag 3 kiörsebärsträd näst t. östra plommontr. ok west i .... ok wid brygghusgafeln.
den 4 war iag i sokenbud hos Olof i Berg i Skickeröd ... fik 16 öre.
Satte sockerärter ok röda wälska bönor i öfwersta sängen.
Bekom bref frå H^r Mag. dat. den 2 ok skref tilbaka den 5.
Begrof Erick frå Hoghem, fik 16 öre.
Item wid Luur Anders frå Östertorp, fik 12 öre.
den9 war iag med fru Magisterskan til gäst hos Mad. E.P. i L:a Ryland.
Begrof H^r Swän på Moon, fik 8 öre
Wi hade fru mag. med flera grannar til gäster.
den 14 besökte Leutn. Axel Grip på Trätteland.
den 15 fingo wi i Herrans namn tilsådt. Laus Deo.
Gud förläne sin wälsignelse til sädens wäxande samt frid ok hälsa til dess nyttjande!!
den Anders i Knäm fått för en grå wädur ok bock 1:16.
Sådde den 17 en säng söderst i hagen med hwita sockerärter.
Pingstoffer 1 dagen wid Luur 3:24 öre, Tanum 8:12 öre. Summa 12:4.
2 dagen wid Luur 1:2 öre ok Tanum 1:3 Summa 2:5.
den 22 kom H^r Magist. frå Giöteborg.
Sådde hwitkål neder i hagen.
den 25 bekom iag bref frå H^r Borgmästare L.Silentz.

Den 28 (majus) Reste iag med min k.hustru ok dotter til Sotenäs, ther wi med goda fränders besökiande uppehöllo oss ti den 31 thå wi om natten hemkommo.

JUNIUS.

den 1 andra bönedagen Ottes. Lev. XI:44 Jag är Herren, därför skolen I helg..
Högm. Amos. V:15 Haten det onda .. så skall Herren wara..
Aftons. Tit. II:11",12,13. Guds nåd är uppenbarad.....
den 4 Sände iag bud til Åby efter boskap ok korn.
den 5 kyrkiokunskap i Rabbalshede m-d Tanum.
den 7 war iag i sokenbud hos Biönna i Hogar. fik 1 carol.
den 11 war iag hos H^r GUDE capelan i Nafwerstad här på L:a Klefwa.
den 12 skref H^r Borgmäst. L. Silentz til i Uddevalla.
den 13 Lagmansmöte i Hede om skattningswerket angående jordgodsen den 13 i Tanum
den 14 i Luur.
NB war iag i sokenbud hos H^r Oluf i Litsleby. Fik 13 öre.
Efter affgjord räkning med Jacob i Gåhn bleef iag skyldig 5 D^r.
den 19 war iag i sokenbud hos Pehr ok Kut i Öön . Fik 1 D^r.
Skref til H^r broder Rathe, men kom ej fort för påstens affgång förrän then 23 thå ock bref medföljde til CECILIA FAGERDAHL.
Collecten wid Luur til flyktingarna .. 23 öre.
den 28 Proelium navigate nostris infaustum in litore Dynekil.

JULIUS.

den 1 Literas accepi a D^ro P.Rathe den 28 juni dat.
den 2 fik iag bref ifrå Jacob Gustafsson ok syster om Elins igenfinnande den 26 juni ok begrafning den 29. som drunknade den 17 februari.
den 4 Sokenbud i Grebbestad...
Sedan i Oppen ok hos H^r Jac. Swens...
den 6 tredje bönedagen Ottes. Joh. XV:10 Om i hållen mina bud.. ok bliwer ...
Högm. 2 Cor. XIII:11 På sistone käre frögdens Eder...
Aftons. Ephes. V:1,2,3,4, Så warer nu Guds efterföljare
den 13 om aftonen ankom öfwersteleutn. Fersen med 4 compagnier ryttare ok lade sig på bästa ängen at beta öfwer natten.
den 16 reste iag til Uddevalla at emottaga dragonernas hästar.
Fik af H^r Mag. 5 D^r smt.....

Samma dag den 16 kiöpte Probsten Mag. P.Nordbergs tractat om nattwarden.
Kostade per exempl. 26 öre.
den 20 om natten hemkom iag från Uddevalla.
War i sokenbud hos Oluf i Gåhn. Fik 1 Rd^{r}.
Sedan hos Christopher i .... Item Nilsson i Ned. Säm ok låfwades.....

AUGUSTUS.
den 2 begynte wi skära säden.
s. Col. wid Tanum - som leſwererades .. 3 D^{r} 20 öre.
den 3 fjerde bönedagen Ottes. Jer. IV:1 Will tu omwända dig Israel....
Högm. Psalt. CVI :3,4,5. Saliga äro the, som ..
Aftons. Psalt. XCL:14,15 16. Han begär mig.....
den 7 War iag i sokenbud hos Anders i Liungbytorp. Fik 3 D^{r}
Besökte sedan H^{r}JACOB PRINTZ i L:a Arendal
den 9 Bleſ höet inkiört, som war med allt 57 1/2 lass.
den 16 Reste H^{r} Gen. Major Hamilton nord åth ok H^{r}Probsten Seth hemåt.
Besökte oss H^{r} J.Printz.
den 18 . Literas scripsi ad D^{RO} P.Rathe a quo transmissae Jacob.
den 21 syntes solen upgå i öfwersta rutan af nordersta kammarfönstret,
sammaledes den 31 marti. Vide supra. Hora semi decmus post meridie, nata filiae.
samma dag fik iag 3 bockar af Anders i Hallind a 3 1/2 Dr Betalt 1 D^{r}, the öfwr.
1 D^{r} 20 betalt den 5 januari följande år.
Item 2 bockar af Edwin i Dalen a 41/2 D^{r} . Den 8 sept. 1 D^{r} 16 öre rest 16 öre.
Bekom bref ifrå öfwerauditören wid armeñ L.DALMAN, dat. Norby.
den 26 döptes wår lilla dotter Christina Benedikta af H^{r}Magister And. Borgwall
i Tanums kyrkia, framburen af Fru magisterskan med vittnen probsten Ruhmor,
leutn. Grip, ok Jon Gädda samt Elsa i Ryland ok.....
den 31 Skref iag bref til öfverauditören L.Dalman ok skickade med pästen frå
Tanum.

SEPTEMBER. Höstmånad.

den 6 skref iag til pastor H^{r} N. Oberberg med qwinfolk frå Sotenäs.
den 10 fik iag bref frå broder P.Rathe dat. den 8 sept.
den 11 Celeriter febri... correptus ut mox lectum petere coactus ..sed die sequenti convalescere incepi et magis magisque pristinas vires recipi . Laus Deo.!'.

den 13 war iag i sokenbud hos Anders ok hans hustru på Buar....
den 19 Pssionem rursus sensi sed iterum, gratia Dei, convalui.
den 22 Afskickade iag med påsten bref til broder P.Rathe med Theruti
bref til Cecilia Fagerdahl ok broder Jacob samt syster och Jac. Gustafs..
den 24 kom bref ifrå H^{r} Lars Wefvendahl.
den 26 war iag i sokenbud hos Gude i Biörnim ok fik 1 carolin 25 öre.
den 27 Inlades 3 soldater i inkvartering, men en som war siuk kom ej igien til
the andra två; förblef til 11 okt, just 2 weckor.
den 29 war iag i sockenbud hos Tormos hustru i Hoghem...
sedan efter förrättad gudstienst reste iag til Tore Swandal til Börges hustru
som betagen af stark hufvudvra kunde ej undfå Herrens Högv. nattward förrän
iag åter Dei gratia kom til henne den 2 oct.

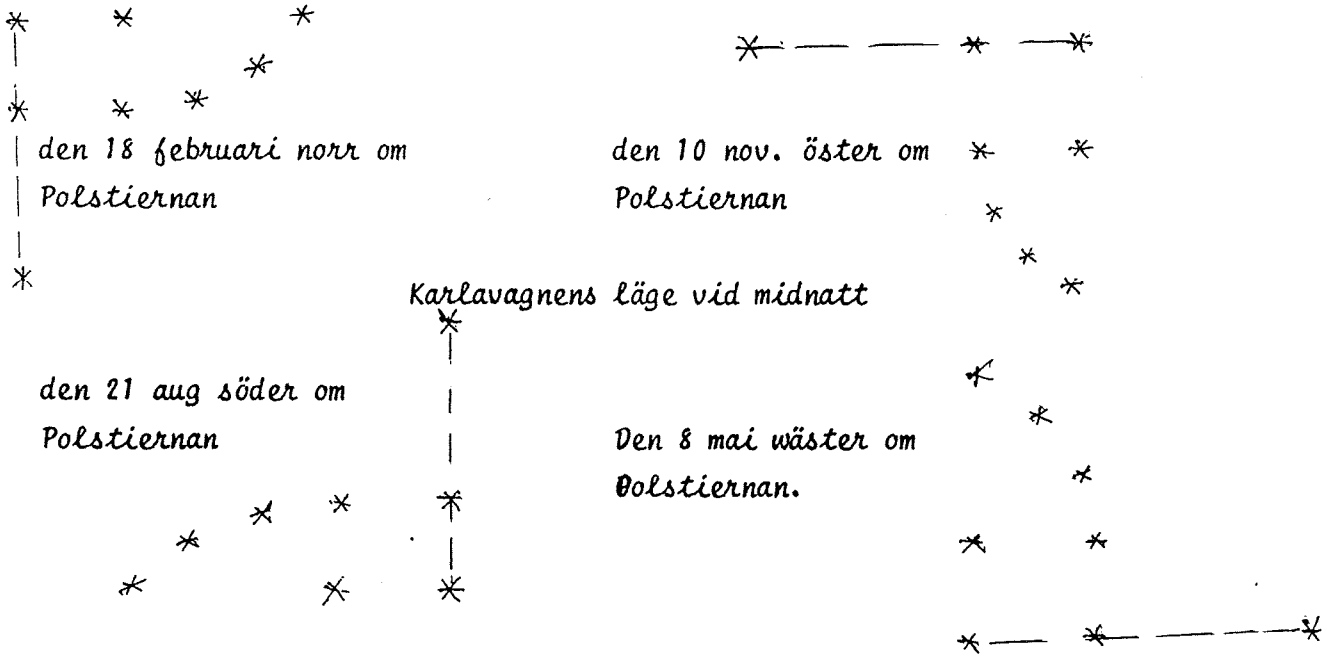

OCTOBER. SLACHTMANAD:

den 2 reste iag åter til Tore Swandal i sokenbud til Larses hustru. fik 25 öre.
Besökte sedan Börgies hustru, som kommit sig före igien ok nu fick Herrens Högv.
nattward fik 1 D^{r} smt.
den 8 Häradsting på Hede upskiutit til den 29.
War i sokenbud hos en dragon i Stora Ryk, som dödde, ok besökte H^{r} Capt. Richter,
som låg siuk.
den 11 gästbuden til Tanum.
tå afmarscherade följande dagen
den 12 om aftonen kommo soldaterna tilbaka igien.

den 17 (october) afreste H^r probsten C:RUMOHR til Qwille ok följde iag med honom ett stycke på wägen.
den 18 Per literas cum Christ. a Greby misi D^ro P.Rathe pecuniam ad redimentum pannum (rest 7 1/2 D^r sc. (scilicet) 20 aln pro quae 2 öre.
Reste iag i sokenbud til Söder Swandal dragon Gustaf ok fik 30 öre.
den 19 begick iag Herrans Högv. nattward. Gudi lof!
Skref til Lars Wefvendahl.
den 21 Fick med budet frå Uddevalla swarta klädet ok bref frå H^r broder P.Rathe. daterat den 19.
Tå kom i stället för soldaten Andersson rustmästaren wid namn Magnus Trolle.
de 25 reste iag ned til Ryk at begrafwa 2 soldater.
den 26 war iag i sokenbud hos Oluf T. i Swenseröd.
den 27 Sådde iag några aplekärnor af sötäplen. i bland ok nordan om the små trän i öfversta qvarteret näst porten.
den 29 conterade rustmästaren mig för 2 veckor til den 4 nov. 2 D^r.
den 30 satte för Mad. Elsa i St. Ryland några små trä i Sunnerhagen.
den 31 satte iag söderst wid gärdsgården 3 oxelbärsträd wid biörken.

NOVEMBER. WINTERMANAD.

den 4 publicerades Kongl. Majt:s bref dat. Lund den 12 okt. 1716 at moi myntetecken skulle inbytas the förra. Vide sub fine Aprilis.
den 2 flötte iag uhr hagen the små biörkar ned på ängen wid wägen åth Tågeröd. item biörken frå Hökeberget.
den 4 Efter förrättad gudstienst reste iag i sokenbud med Michel i Öfverby til Tågeröd , Luurs socken , ok meddelte Jul.... ok hans hustru Herrens Högv. nattward ok fik 25 öre.
Reste sedan til Bryngulfs hustru i Söby i sokenbud ok fik 16 öre.
fik bref frå Jacob Gustafsson ok And. Rathe.
den 7 betalte iag den påbudna uphandling för nöjelsen 3 D^r 16 öre smt.
den9 Bekom iag invitationsbref til H^r broder P.Rathes bröllop, som skulle stå i Uddevalla den 18 huius

den 9 (november) war iag gästbuden til Tanum tå Halfwar ok Olug copulerades.
den 12 -15 redogör Peder Elfström detaljerat och entusiattiskt för hans trädgårdsmästeri. - flyttning av aplar,hasselbuskar etc,etc.
Fik iag bref frå STINA WEFFVER, som berättade om Abrahams födelse den 30 oct.
den 16 war iag i sokenbud i Bufwar hos Månses syster i Långekärr.
den 17 åter i sokenbud hos Albert i Hafstenssund ok fik 1 D^r.
den 18 Stod broder P.Rathes bröllop med jungfru Gretha Ratterii i Uddevalla.
den 21 Wra iag i sokenbud hos Gunnar i Lycke ok hans hustru ok fik 20 öre.
den 24 Fik iag bref ifrå Öfverby af H^r N. Oberberg dat. den 21.
den 26 war iag i sokenbud hos en dragon ok en qa i Hålt i Swandalsbögden.
Fik af dragonen 12 öre ok af qan 8 öre.
den 27 fik iag bref at skicka til H^r Mag. ok broder P.Rathe.
Reste sedan strax til båtsmansmodern i Slön ok fik 12 öre.
den 28 fornax reparata.

Data för solens inträde i Stenbockens stjärnbild.

December	December
1724 den 10 kl 2:13 em.	1740 den 10 kl 11:17 fm.
1725 den 10 kl 8:2 em	1744 den 10 kl 10:33 fm.
1726 den 11 kl 1:51 fm	1748 den 10 kl 9:49 fm
1727 den 11 kl 7:30 fm	1752 den 10 kl 9:5 fm
1728 den 10 kl 1:21 em	1756 den 1o kl 8:21 fm
1729 den 10 kl 7:18 em	1760 den 10 kl 7:37 fm
1730 den 11 kl 1:7 fm	1764 den 10 kl 6:53 fm
1731 den 11 kl 6:56	1768 den 1o kl 6:9 fm
1732 den 10 kl 12:45 em	1772 den 10 kl 5:25 fm
1733 den 10 kl 6:34 em	1776 den 10 kl 4:41 fm
1734 den 11 kl 12:23 fm	1780 den 10 kl 3:57 fm
1735 den 11 kl 6:12 fm	1781 den 10 kl 9:46 fm
1736 den 10 kl 12:1 em	1782 den 10 kl 3:35 fm
1737 den 1o kl 5:50 em	1783 den 10 kl 8:24 fm
1738 den 10 kl 11:39 em	
1739 den 11 kl 5:38 fm	

Efter 19 åhrs förlöp komma nytändningarna på sin förra tim igien på 1 1/2 tim.
när the på 318 åhr komma .... igien i 19 åhr äro 7 åhr ,som hafwa 13 nytända ningar, ok 12 åhr, som hafwa 12 nytändningar, giörandes tilsammans 235 nytändn.

forts. på solens inträde i Stenbockens stjärnbild.

Sam. Krok räknar 1 tim 27 min..... anna 1712
60 åhr draga 11 tim tilbaka.

Åhr 1717 ingick solen i Stenbockens stjärnbild den 10 dec. kl 9:30 em.
1718 den 11 kl 3:19 fm.
1719 den 11 kl 9:8 fm
1720 den 10 kl 2:57 em
1721 den 10 kl 8:46 em
1722 den 11 kl 2:35 fm
1723 den 11 kl 8:24 fm

Solis ortus in angulo rupis solarii visus 10 dec.

DECEMBER.

den 2 begraft Hanses hustru i Slänga ok fik 1 Rd^{r}.
den 4 skref H^{r} Magist. til ok skickade Elsas bref.
den 6 war iag i sokenbud hos Erick i Lycke samt hustru, måg ok dotter uti communion ok fik 1Rd^{r}.
item sokenbud hos Siward ok hans hustru Marta i St. Oppen ok fik 17 öre.
com. H^{r}Peder Ström ok leutn. Johan... som förährade 1 carol. ok 25 öre.
den 9 bekom iag bref frå H^{r} Mag. genom Dr. Halward.
den 14 war iag i sokenbud hos nämndeman Erick i Säm ok fik 20 öre.
den 15 åter i sokenbud hos Oluf H. i Hwitlycke då han war död.
den 16 efter förrättad gudstienst reste iag frå Luur til Korsöö i sokenbud til Trulses hustru ok fik 16 öre
Upbar sedan min rättighet.
den 17 reste iag om aftonen til Lindöö ok strax therifrå til Kalföö at upbära min rättighet.

den 18 reste iag frå Kalfön til Hallesön, Hafstenssynd, Hafsten samt Rafsnäs, Ramswik, ok sidst til Lambö ok Sandnäs, tädan om aftonen hemreste. Laus Deo!!
den 19 war iag i sokenbud hos Anders hustru i Hallind ok fik 10 öre.
den 21 om natten kom H^r Magistern hem frå Giöteborg
Fik för lik wid Luur Erick H. i Ryrs Ödegård ok 2 barn frå Hästtum ok fik 2 D^r
den 24 Offer wid Tanum 1 dagen: Officerare ok drag. 5 D^r ok 22 öre. Ma-f. 8:18 qwinnf. 4 D^r summa 18:8.

4 dagen ok nyårsdag 2 D^r ok några öre
wid Luur offer .... 9 D^r.

den 26 war iag til gäst med H^r Mag. hos Mad. Elsa.
den 28 om natten syntes stora lysningar i nord.

KOMMENTARER:
avseende år 1716.

Här redogör Elfström utförligt för en "uptänkt" tideräkning, med solcirkeltal, gyllental, romerska skattetal i multiplikation ledande till varjehanda märkvärdiga resultat. Men vi må observera att Elfström tydligt angiver att räknemetoden är påtänkt eller uptänkt. Här har vi alltså exempel på - ismer, som vi bara har att acceptera som den tidens realiteter. Matematiskt var det självfallet lätt att få fram att 28 × 19 × 15 blir 7980 exakt. Men vad betyder talen i sitt historiska perspektiv - det är dilemmat.

Nu strömmar bröderna Rathe in på arenan. Det är Jacob, Anders och Johan. De båda första ha vi kunnat identifiera, men Johan har vi inte lyckats fånga in. Det vi vet är att deras far varit verksam i Kongelf, som tullförvaltare och deltaget i stadsstyrelsen, Hans namnvar Oluf Rathe och var välbekant med gymnasiebefallningsmannen Abraham Weffver, Barnens fullständiga namn var alltså Olufsson resp Olufsdotter Rathe. Elfströms hustru hette alltså Anna Christina Olufsdotter Rathe, och rektorn i Uddevalla alltså Peder Olufsson Rathe. Dessa syskon Rathe förekommer flitigt i Kongelfs dopbok från början av 1700-talet (den första ock enda kyrkobok som bevarats från denna tid)

Nu strömmar regemente efter regemente förbi Tanum och nord åt mot Norge.

Han nås av ännu ett dödsbud. Det är hans kusin Elin - Jacob Gustavssons dotter - som drunknat vid Bohus, då hon beträtt den svaga isen. Hans farbror och faster hade alltså på kort tid mist tre barn, och dog utan bröstarvingar.

Den H^{r} Johan Qvilldahl som nämnes blev gift med Kyrkoherde N. Oberbergs dottar och sålunda på håll släkt med Peter Elfström.

Elfström beskriver den Görtzska inflationen, och upplever det hotande kanondundret i gränstrakerna. Roar sig med att rita av de snart värdelösa mynten.

Snart nog får han dragas med inkvartering av dragoner och saxiska fotfolk omlades i gårdarna runt omkring.

Trots oroligheterna ikring honom fortsätter han att under fritid pota i sin trädgård och ägnar sig åt sina astronomiska observationer. Nu har han också börjat intressera sig för stjärnornas vandring på himlavalvet och dess relationer och positioner.

Fortfarande får han besök bl.a. av sin skolkamrat och gode vän caplanen i Naversta H^{r} Gude Gädda.

För första gången nämner han sin moster och änkan efter Abraham Weffver vid sitt flicknamn - Cecilia Fagerdahl.

Återigen ger oss Peter Elfström en historisk datering. Nämligen det för svenskarna så olyckliga och förargliga sjöslaget i Dynekilen den 27 juni 1716. Den som då förde befälet över den svenska galäreskadern var schoutbynachten Olof Strömstierna (sedermera amiral). Denne var ingift i Kongelfssläkten Ström (av samma gren som komministern Hans Pedersson Ström i Tanum och hans son Peder Hansson Ström - Elfströms gode vän) alltså ej obekant för Elfström.

Nu får Elfström ibland resa till Uddevalla för att mottaga dragonregementen. Är han månne tillfälligt förordnad till fältpräst och träffar han kanske Herman Schröder i sådana sammanhang?

Klockan halv tio på eftermiddagen den 21 augusti begåvas Peter Elfström med en dotter, som några dagar därefter döptes till Cristina Benedicta i närvaro av många förnäma vittnen. Det är intressant att konstatera att Elfströms förstfödda fick namn efter sin farmor nämligen Katarina och sålunda nu den andra dottern fick namn efter modern (eller möjligen också mormodren) Christina. Möjligen skulle vi våga hänföra namnet Benedicta till farfars förnamn Bengt (skall beläggas framöver)

Han brevväxlar med auditören Dahlman vilket möjligen styrker vår förmodan att Elfström tidvis tjänstgör som fältpräst.

Hr Lars Wessendahl är komminister i Skee.

Prosten Rumohr är säkert en felskrivning. Bör vara prosten Rönnow.

Peter Elfström med hustru har uppenbarligen övervarit bröllopet mellan rektor Peder Rathe och Grethe Ratterij i Uddevalla den 18 november. Brudgummen var dotter till kyrkoherde Jacob Ratterij och Trina Holst, varigenom vår Peter Elfström blir alltmer släktknuten till Kongelfsborna.

Den Abraham som föddes den 30 oktober var Alexander Weffvers son.

Elfström fortsätter sina sockenbud. De bli allt tätare.

1717

JANUARIUS.

I Jesu wälsignade namn!
Jesu för tin blodige sår, stat oss bi i thetta åhr
Giör oss fri frå syndamen, ty tu est wår hielp allen
Afwänd krig ok hungersnöd, pestilenz ok ond bråd död.
ok förlän oss hälsa frid, wälgång ok en önsklig tid. Amen.
Omskars åttonde dagen, sedan af Jano bleff Knut upbruten.
Men af Hen. Fabian efter Påhls omwändelse sluten.

Begroffs Jönses hustru i Siwerbo. Låfwades för likpredikan ... D^r
War med flera goda wänner til gäst i Tanum.
Af thet häftiga regn ok töwädret efter then myckna snön, bleff så stor flod,
at bryggor, sågar ok qwarnar på många ställen utflöto.
den 8 war iag i sokenbud hos Leutnantens dräng i Hal. Promit. förährades 3 carol.
Reste sedan til Kalleby at upbära min rättighet, men kunde intet komma til
Anrås eller the andra gårdarna för bryggornas uthtagning af regn ok töwäder.
Nocte inter 11 et 12 vid-bat in conjunct. cum dextro oculo Tauri.
hora 3 Matuta sic.
Med leffwereringen af the upburna pgr i H^r Mag:s frånwaro bekom iag 6 daler.
Af brudfolk wid Luur skomakaren Anders Olls. .... offer 20 öre.
War i sokenbud hos Juls hustru i Gurseröd, fik 25 öre misit m. galla.
den 18 syntes solen på yttersta klinten af solwisare - berget nedgå mitt wid
höga stenen, som synes westerst o- Hedewägen öfver bergen. Se wid Jan. begynnelse
1716.
den 16 affände iag bref til k.syster ok Jac. Gustafsson theri ock bref til bror
Jac. Rathe ok moster Cecilia Fagerdahl med $Mons^r$N. Hagerberg.
den 17 war iag i sokenbud hos Gunnar i Biörnim ok hans hustru
item hos Anderses syster i Söd Låfwades en lakespan.
den 18 mot aftonen fick iag hastigt ondt af rosen ok måste begifwa mig til sängs
Reste dock med stor wända til Luur om söndagen, men passionen i mitt wänstra
ben nödgades mäst betiena mig af sittiande wid gudstienstens upwachtande.
den 26 Literas misi ad D^{ro} P.Rathe, dat. conv. Pauli conversio.
den 29 lades lilla Catharina, sedan min k-hustru ok ändtligen iag med af then
gångbara siukdomen, men dock genom Guds nådiga hielp efter 5 eller 6 veckor
bättrades ok kommo wi til hälsan igien. Gloria Deo. vide 17 Martii.

FEBRUARIUS.

Först Kyndelmässo fest oss Februarius gifwer
Sigfrid kommer ther näst med Pehr ok Matthis utdriwer.

Til godt bläck at sättia.

Tages 3 lod Galläple samt 2 lod Viotril (vitriol) ok 2 lod Gummi, jämwäl 1/2 lod alun, thet stötes hwart för sig rätt smått ok skås tilsammans i krukan, hwarpå giutes en potta eller kanna källewatten eller så mycket brännewins efterlak hwar thet kan bekommas, så förwaras thet wäl för mögel ok i brist häraf kan man kasta några korn panskt salt, som ock befriar från mögel Will man Hafwat skrifwande, så kan man komma theri bland 1/2 lod canariesocker eller mehra Gummi om thet synes slå igenom.
N.B. Thet sätties i solen eller något warmt rum, ok omröres i några dagar at giöres.
den 8 war mantalsskrifwningen
(forttsättn. på bläcktillverkn.)
Några vilja at Galläplen söderstötta ok sättias först 2 dagar at blötas, sedan viotrilen ok änteligen Gummin så werkas thet thes bättre blifva.
Afsände iag bref med fyrem. Lars til Stina Weffver ok skickade broder Rathe senapen.
den 18 bekom iag bref ifrå broder Jacob Rathe.
Samma dag häradstinget på Hede.
den 22 Afskickade iag bref med H^{r} Magisterns bud til Uddewalla ok pgr at kiöpa speceri 3 caroliner a 25 öre 2 D^{r}.
Literas emisi cum D^{ro} Mag. ad frater D^{ro} P.Rathe.

MARTIUS.

Martius blifwer betänkt med heder af Greger then goda
Gertrud gåt med Bengt at i hast Mariae thet bebåda.
den 1 bekom iag bref ok thet upkiöpta speceri ifrå Uddevalla af broder Rathe.
Undfick bref frå H^{r} N.Oberberg dat. 1 huius.
Offer af brudlod frå Uthby Vantles dotter fik 26 öre.
Offer wid Tanum af brudlod frå Rungstung fik 28 öre 1 fyrk
den 15 war iag i sokenbud hos Anders ok hans hustru i W. Overdal